

DEMOKRACIJA

**Dvojna
merila v
primeru
ovadenih**

Poskusi destabilizacije parlamenta

Parlamentarne počitnice nudijo priložnost za pregled dela državnega zbora v novem mandatu, kar so izkoristili tudi pri nekaterih poslanskih skupinah. Ocene njihovih predstavnikov se kakopak močno razlikujejo.

SLOVENIJA
Država da
in istočasno
vzame

GOSPODARSTVO
Napake na
centru za malo
gospodarstvo

INTERVJU
Dr. Jurij Perovšek
O prvi slovenski
nacionalni vladi

9 771408 049069

S konzervansi bi bilo lažje, brez njih pa je zagotovo bolje!

Konzervansi

Konzervansi se uporabljajo za podaljšanje obstojnosti živil, saj jih zaščitijo pred škodljivim vplivom mikroorganizmov in preprečujejo njihovo kvarjenje. Vprašanje pa je, kako vplivajo na naše telo. Uporaba kemijskih dodatkov, med katere spadajo tudi konzervansi, je predpisana v Pravilniku o aditivih, ki je usklajen z zakonodajo EU. V dovoljenih koncentracijah konzervansi praviloma niso škodljivi za zdravje, če ne pretiravamo s količino in pogostostjo uživanja. Splošno načelo zdrave prehrane je uporaba čim manj kemijskih dodatkov oziroma le tam, kjer so nujno potrebni.

Pijače in konzervansi

Pri proizvodnji pijač z uporabo ustrezne tehnologije konzervansi niso nujno potrebni. Podaljšanje obstojnosti pijače omogoča tudi polnjenje pod sterilnimi pogoji - aseptično polnjenje. Izpolnitev vseh pogojev za takšno polnjenje zahteva poleg posebne opreme tudi zelo stroge higienske razmere ter pogostejši mikrobiološki nadzor, kar je povezano z visokimi stroški proizvodnje pijač. Mnogi proizvajalci se zato še vedno zatekajo k cenejši možnosti, to je uporabi konzervansov.

Brezalkoholne pijače iz Pivovarne Union

V Pivovarni Union smo leta 1999 uvedli linijo za aseptično polnjenje pijač, s katero polnimo higiensko neoporečen proizvod brez dodajanja konzervansov. Naša skrb za zagotovitev sterilnih pogojev se začne že z izborom dobaviteljev surovin in embalaže; dobavitelji lahko postanejo le tisti, ki izpolnjujejo stroge mikrobiološke zahteve. Izvajamo pogoste kemijske in mikrobiološke kontrole surovin in embalaže ter skrbimo za pravilno skladiščenje.

Celotni postopek bi si sicer lahko precej olajšali - samo konzervanse bi dodali. Vendar pa je skrb za zdravje naših potrošnikov najpomembnejša. Z aseptičnim polnjenjem v Pivovarni Union izpolnjujemo želje potrošnikov, ki jim ni vseeno, kaj zaužijejo.

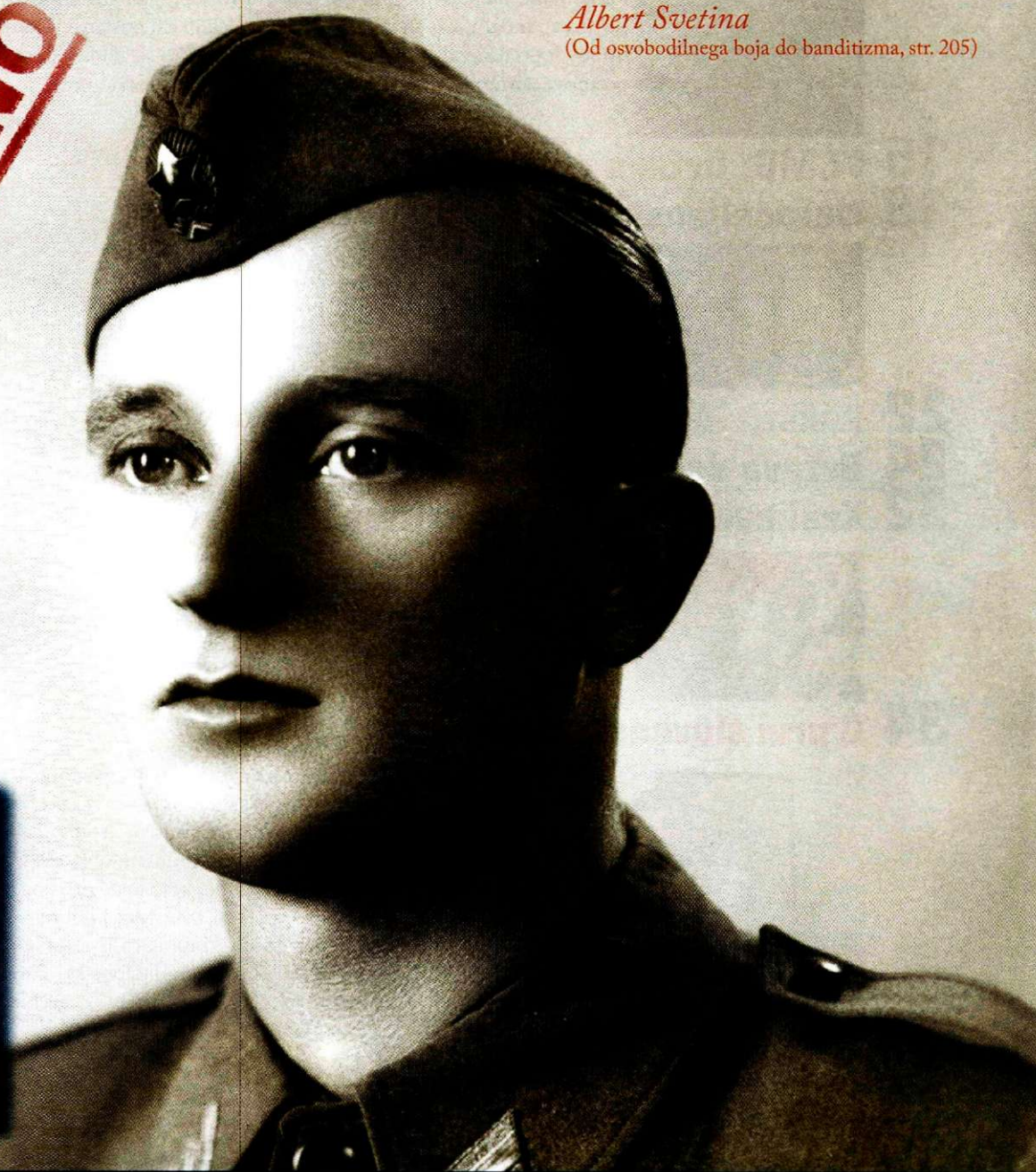
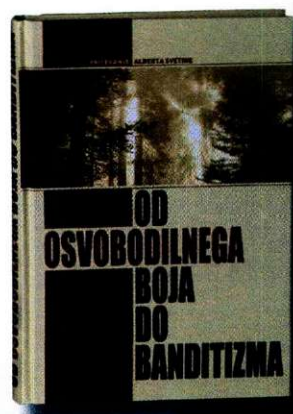
BREZ KONZERVANSOV

„Ribičič je izvajal
praktično vse.”

Albert Svetina

(Od osvobodilnega boja do banditizma, str. 205)

AKTUALNO

Albert Svetina

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA

Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne. 367 strani, 6.700 SIT

Naročila sprejemamo na telefon 01/ 434 54 63
ali po e-pošti knjigarna@demokracija.si

knjigarna
DEMOKRACIJA

9 Enakost med ljudmi

Zakaj ravnati s človekom kot sebi enakim? Enakim v človekovem dostojanstvu ne glede na razlike in drugačnost?

11 Dvojna merila

12 Poskusi destabilizacije

Parlamentarne počitnice nudijo priložnost za pregled dela Državnega zbora v novem mandatu, kar so izkoristili tudi v nekaterih poslanskih skupinah. Ocene njihovih predstavnikov se močno razlikujejo. Zdi se, da nekatere parlament kot ustanova, ki jim je bil blizu enopartijski režim, še vedno moti.

15 PCMG: Država v državi

18 Nezaceljene rane

Ko danes pogosto slišimo, da ne smemo odpirati zaceljenih ran, se moramo najprej vprašati, ali so te res bile kdaj zaceljene, katerim socialnim in političnim skupinam so bile zaceljene in kdo jih je zacelil.

22 Kakšna bo privatizacija Telekoma?

24 Država da in istočasno vzame

32 Kraljevina nafte in terorizma

Savdska Arabija, kraljevina z največjimi zalogami nafte na svetu, je dobila novega kralja, ki pa je neuradno vodil državo zadnjih deset let, ko je nedavno preminuli kralj Fahd Bin Abdul Aziz preživel infarkt in se mu je zdravstveno stanje močno poslabšalo. Novega kralja Abdulaha čakajo težavne naloge.

34 O prvi slovenski vladi

Pogovor z dr. Jurijem Perovškom

Prva slovenska narodna vlada se je oblikovala že po koncu prve svetovne vojne. Takrat smo Slovenci prvič v zgodovini oblikovali svojo nacionalno vlado, ki jo je na predlog Narodnega sveta v Ljubljani, vrhovnega političnega organa, ki je v habsburški monarhiji vodil boj Slovencev za nacionalno samoodločbo, 31. oktobra 1918 imenovalo Narodno vijeće v Zagrebu, najvišji organ oblasti v Državi SHS.

44 Kako se je začelo

56 Žabica v Montrealu

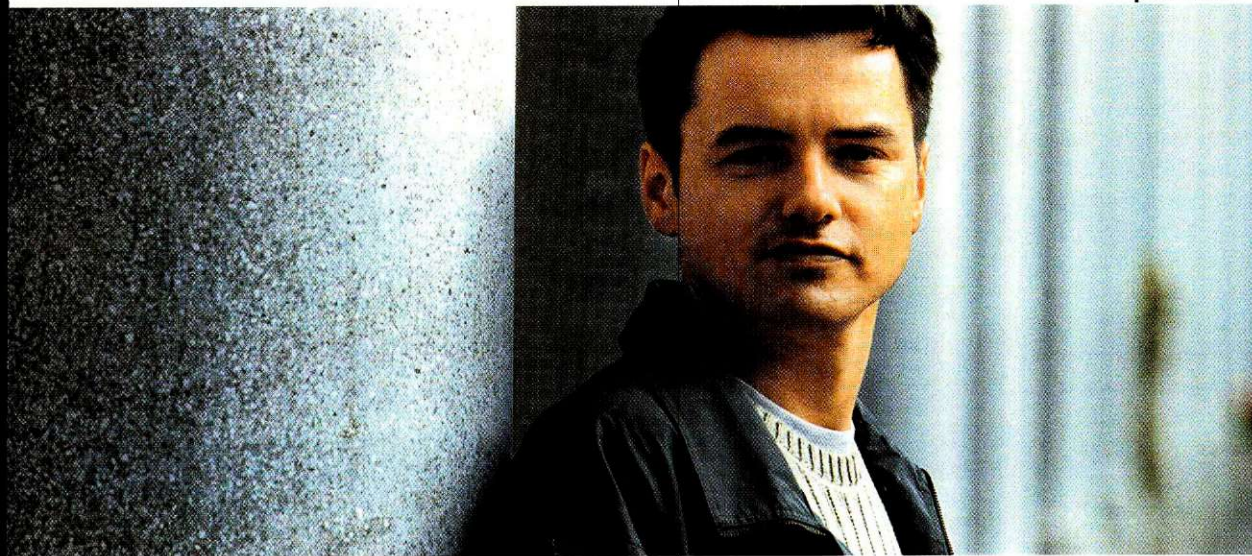
V tokratnem članku bomo ugotavljali povezavo med žabico in kanadskim Montrealom.

Demokracija, p.p. 4315, Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), urednik@demokracija.si; 01-434-54-63 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si; faks: 01-434-54-62; Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, Gregor Drnovšek, Ana Müllner, Peter Avsenik; kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: SAFO, Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Andrej Lasbaher; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo. Fotografija na naslovnici: SAFO

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Varnost kot vrednota

Po nedavnih terorističnih napadih v Londonu je britanska vlada pod vodstvom premiera Tonya Blaira napovedala ostre protiteroristične ukrepe, ki naj bi v prihodnje zagotovili večjo varnost Otočanov. Tako napovedujejo odločno ukrepanje (izgon iz države) proti tujcem, ki zagovarjajo in spodbujajo nasilje ter razširjajo skrajna načela. Islamski skrajneži so naperjeni predvsem proti zahodnjakom, "nevernikom" oziroma "križarjem", kot označujejo Američane in Evropejce. V Veliki Britaniji je dober milijon in pol muslimanov, od katerih pa jih je po nekaterih ocenah kar nekaj tisoč pripravljenih storiti skrajna dejanja, kot so samomorilski napadi. Sedaj je očitno, da so ljudje, ki jih je Britanija v preteklosti sprejela z odprtimi rokami, zlorabili njeno zaupanje. Po politiki odprtih vrat do tujcev bo ta država v prihodnje na tem področju veliko bolj zaprta in previdna. Nekaj podobnega velja tudi za Nizozemsko, kjer je pred meseci islamski skrajnež sredi belega dne večkrat zabodel znanega nizozemskega režiserja, ki si je upal ponorčevati se iz islamske vere. Po 11. septembru 2001 je vprašanje varnosti eno izmed osrednjih vprašanj, tako v Ameriki kot Evropi, tudi za ceno človekovih pravic.

V Sloveniji je vprašanje varnosti tudi zelo aktualno, vendar ne samo v klasičnem smislu te besede. Nevarnost terorizma se je z vstopom Slovenije v Evropsko unijo in NATO sicer delno povečala, hkrati pa je Slovenija s članstvom v obeh povezavah postala del razvitega zahodnega sveta in članica dveh pomembnih organizacij, na katere se lahko zanese. V Sloveniji je problematično predvsem vprašanje pravne varnosti in s tem povezane pravne države. Nekateri ukrepi nove vlade in pravosodnega ministra Lovra Šturma kažejo, da želi vladajoča koalicija končno narediti red na tem področju. Pravosodni minister se je tako lotil reforme notariata, ki je v primeru Oriona in Zbiljskega gaja povsem odpovedal. Notarska zbornica pa se je morala soočiti z nekaterimi svojimi spornimi člani, na čelu z Bojanom Lepšo. Generalna državna tožilka je po-

stala Barbara Brezigar, ki je nedvomno dobra izbira za to mesto. Njeno imenovanje daje upanje, da tožilci ne bodo več delovali tako neodgovorno kot nekdanji tožilec Miran Železnik, ki je "založil" več sto kazenskih spisov. Pred dnevi pa se je prvič zgodilo, da sta dva stečajna upravitelja podjetij na predlog okrožnih sodišč z odločbo ministrstva za pravosodje zaradi svojega neodgovornega in nepoštenega ravnanja, ostala brez dovoljenja za opravljanje funkcije upravitelja v postopkih prisilne poravnave, stečaja in likvidacije. V zadnjih petnajstih letih se stečajni upravitelji niso ravno izkazali, prej je na njihove postopke padla senca dvoma, vendar kljub temu nihče od njih ni za to odgovarjal. Sedaj se bodo tudi oni zavedli, da bodo morali za svoja dejanja odgovarjati.

Nekaj zgoraj navedenih primerov kaže, kako "zdravilna" je lahko za družbo sprememba oblasti. Z nastopom nove vlade se je začela trgati korporativistična mreža, ki je nastala v prejšnjem enopartijskem režimu in se je v nekoliko prenovljeni obliki ohranila vsa leta tranzicije. To se ne nazadnje kaže tudi pri zloglasnem Forumu 21, v katerem so se zbrali pod Kučanovim patronatom "rdeči direktorji", ki so v številnih slovenskih podjetjih kot nadzorniki nadzirali drug drugega in s tem prispevali k netransparenčnosti, ki je vodila v korupcijo in klientski sistem. Seveda pa nobena oblast ni imuna pred različnimi stranpotmi, tako da bo morala biti sedanja vladna koalicija na to še posebej pozorna.

Že nekaj dni se odvija drama v steni Nange Parbata, kjer je na višini okoli šest tisoč metrov nad morjem ujet slovenski alpinist Tomaž Humar. Ali bo helikoptersko reševanje uspešno, je v trenutku (v torek, op. a.), ko to pišem, še negotovo. Lahko samo upamo, da bo imel Humar tudi tokrat srečo. Je pa ob tem pozitivno, da se je izredno hitro odzval slovenski politični vrh, ki je posredoval pri pakistanskih oblasteh, da se je v reševanje slovenskega alpinista vključila tudi pakistanska vojska. Na pomoč so priskočili tudi švicarski gorski reševalci. Za slovenske državljane je to lahko pozitiven znak, znak varnosti in zaupanja do slovenske države, ki je bila ustanovljena med drugim tudi zato, da skrbi zanje tako doma kot v svetu. Znane so Združene države Amerike, ki že vsa leta kažejo veliko skrb za svoje državljane po svetu, ti pa jim to s hvaležnostjo in ponosom vračajo. Le zakaj ne bi podobno ravnala tudi Slovenija in posledično tudi njeni državljani...

Metod Berlec

Po 11. septembru 2001 je vprašanje varnosti eno izmed osrednjih vprašanj, tako v Ameriki kot Evropi, tudi za ceno človekovih pravic. V Sloveniji je vprašanje varnosti tudi zelo aktualno, vendar ne samo v klasičnem smislu te besede.

Pedagogi

O pedagogih oziroma (m)učiteljih se v zadnjem času znova veliko govori. Menda naj bi bil glavni krivec za to kar šolski minister dr. Milan Zver, ki naj bi po navedbah opozicije in medijev politično kadroval ravnatelje. Pravzaprav je ta obtožba že kar absurda, če pomislimo, da se niti v enem primeru ni zgodilo, da bi bila katera od šolskih čistilk imenovana za ravnateljico in to samo zato, ker je po naključju simpatizerka SDS. No, resnici na ljubo je v času ministriovanja dr. Slavka Gabra-Bonaventure kar nekaj takšnih sumljivih kadrov prišlo na vodstvene položaje. Ali kot je nekdanj dejal Ivan Oman: "Ni važno, če je nepismen, važno je, da je naš."

Da je poslanec ter funkcionarjem LDS pedagogika še posebej pri srcu, dokazuje tudi poslanec Pavle Gantar, ki je izjavil nič drugega kot to, da predsednik vlade Janez Janša uvaja pedagoško demokracijo. Kaj naj bi ta izraz pomenil, ve samo on, čeprav tudi spodaj podpisani ni bil čisto prepričan, če je prav slišal in če ni Gantar morda govoril o demagoški demokraciji glede na to, da se v vrstah LDS toliko govori o demagogiji. Toda vrnimo se k pedagoški demokraciji. Gantarja naj bi motilo, da Janša predava, kaj morajo mediji pisati. No, to ni nič običajnega, če že pomislimo, kako je Tone Rop v preteklosti "milo prosil" urednike, naj za božjo voljo ne bodo preveč svojeglavi. No, pozabiti ne smemo niti na nekdanjega predsednika države Milana Kučana, ki je v preteklosti že večkrat predaval o "notranji pluralnosti" slovenskih medijev. Po njegovo Družina, Mag, Demokracija in radio Ognjišče niso notranje pluralni. Nič nenavadnega, kajti našti mediji pač nimajo kontinuitete z dobro staro SZDL, znano po pluralizmu samoupravnih interesov. Nič čudnega, da jih potem tako odpravljajo na stranski tir in jim za zgled postavljajo časopis Delo, kjer naj bi bilo veliko notranjega pluralizma.

No, Gantarja moti tudi, da naj bi poslanci SDS predavali LDS, kako se morajo obnašati. Pravzaprav bi moral biti za to hvaležen, saj je vsako dobronamerno opozorilo glede bontona še kako koristno. Če se je cela armada svobodomislecev spravila na Ruparja, ker je pač stegnil jezik in pripomnil eno sočno o mednožjih, zakaj pa ne bi še poslanci SDS malo podučili kolege iz opozicije, kaj je bonton. To bi bilo nujno zlasti v primeru, če bi novi predsednik LDS postal Jelko Kacin, ki je nekoč že namahal s časopisom poslanca Iva Hvalico. Zlobneži pravijo, da bodo morali poslanci SDS v tem primeru nabaviti čelade, čeprav jim ne grozi neposredna nevarnost, saj je Kacin sedaj poslanec v evropskem parlamentu, torej kar nekaj sto kilometrov stran. Evropski parlament zaenkrat sicer še ne bije plat zvona, bi bilo pa vseeno dobro, če bi si za vsak primer omislili kakšno ograjo, ki bi na Kacina delovala demagoško, pardon, pedagoško... **Gašper Blažič**

"A ne morem se znebiti občutka, da ste se s hrvaško stranjo pogovarjali in se še pogovarjate eni mimo drugih, oziroma da tako slovenski kot hrvaški javnosti bolj servirate slepila kot resne in odgovorne odgovore."

(Poslanec SD Aurelio Juri je nenadoma zaskrbljen za slovenske nacionalne interese glede odnosov s Hrvaško.)

"Le v Sloveniji velja avstroogrška ureditev in sicer, da je slovenska islamska skupnost integralni del skupnosti v Bosni in Hercegovini."

(Odvetnik odstavljenega muftija Dogića dr. Peter Čerferin razkriva še eno slovensko posebnost.)

"Zakaj se v SDS toliko ukvarjajo z LDS, je zame neznanka, če pogledamo stvar malo širše, pa vidimo, da se vladajoči koaliciji kopirajo problemi."

(Poslanec LDS Pavel Gantar je v zadregi, ker največja vladajoča stranka namenja največji opozicijski stranki toliko pozornosti.)

"Jaz se pred kamero vedno dobro počutim in včasih te situacija privede do takšnega reagiranja, da izpadeš smešno."

(Nekdanja miss Slovenije Rebeka Dremelj razlaga, zakaj je toliko časa vztrajala pred kamero, čeprav je dostikrat izpadla kot klovn.)

"Je asekualen tip, poleg tega se mi zdi latenten gay."

(Marlenna se ne strinja, da je poslanec Sašo Peče med slovenskimi geji zaželen seksualni simbol.)

"Tudi drugi plavalci pravijo, da jim ni všeč, ker ne vidijo dna."

(Plavalka Sara Isakovič ne bi rada zamenjala plavalnega bazena za morje.)

"Paris me je duševno povsem razmesarila."

(Nick Carter iz skupine Backstreet Boys opisuje svojo izkušnjo z razvpito Paris Hilton.)

"Tu gre prek vseh meja, tudi za ceno neustavnosti odločitev."

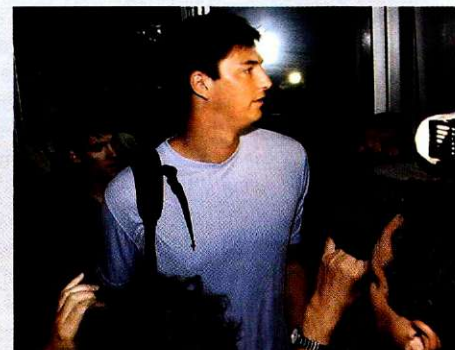
(Miranu Potrču se pri kritiki Janševe vlade toži po časih, ko je komunistična oblast po potrebi ustavo raje kar spreminjala.)

"Gre za neke vrste čistko - odstraniti je treba ljudi, ki pač nekemu niso všeč."

(Predsednik Združenja ravnateljev Oton Račič je prepričan, da je žrtev lustracije.)

"Tu, v Himalaji, ni prostora za omahljivce, kakor tudi ne za velike junake."

(Alpinist Tomaž Humar prisega na zlato sredino.)

"Upam le, da nam bo končno uspelo narediti tisto, kar se od nas pričakuje že zadnjih šest evropskih prvenstev."

(Košarkar Primož Brezec je zmeroma optimističen glede bližnjega svetovnega prvenstva.)

"Vsakič, ko zbolim, si želim, da bi bila pes."

(Novinarka Tanja Lesničar Pučko je prepričana, da se v slovenskem zdravstvu živalim godi bolje.)

"Žal sem z nastopi ob zaključku bralne značke začel šele v 'Suvereniji' in sem zamudil Titove lepe čase."

(Andrej Rozman-Roza pogreša prostost duha iz Titovih časov.)

Prva odpuščanja v Drogi Kolinski

Novo združeno podjetje Droga Kolinska s sedežem v Ljubljani je po vpisu v sodni register 3. maja letos postalo največje slovensko živilsko podjetje, ki ima približno 1900 zaposlenih. Po načrtih naj bi podjetje letno ustvarilo skoraj 50 milijard tolarjev prihodkov od prodaje in več kot dve milijardi tolarjev dobička. Čeprav so pred in ob združitvi dveh podjetij, Droge in Kolinske, napovedovali, da ne bodo odpuščali ljudi, pa je zdaj na dlani, da se bo zgodilo prav to. V novi družbi so izdelali

Odpuščili bodo ljudi in zaprli tudi črnomaljski Belsad.

novi sistematizacijo, pa tudi program pospeševanja procesa odpuščanja delavcev. Od konca letošnjega leta bo tako ostalo brez dela najmanj 146 zaposlenih, za 29 varovanih delavcev (invalidi, starejši, sindikalni zaupniki) pa bodo v Drogi Kolinski poiskali drugačne rešitve. Uprava Droge Kolinske sicer pri izvajanju programa razreševanja presežnih delavcev sodeluje s svetom delavcev in sindikatom, saj so že 23. junija letos sklenili dogovor o kriterijih in merilih za določanje presežnih delavcev. V skladu s tem se prednostno kot presežni opredelijo delavci, ki že izpolnjujejo pogoje za upokožitev oziroma želijo prekiniti delovno razmerje ob izplačilu odpravnine, če jih je možno nadomestiti z drugim delavcem v družbi, ki bi bil sicer opredeljen kot presežek. Kot presežni so opredeljeni tudi tisti delavci, ki jim je v skladu z zakonom o delovnih razmerjih možno odpovedati pogodbo o zaposlitvi oziroma tisti, ki soglašajo z odpovedjo iz poslovnih razlogov. Dogovorjeno je tudi, da se za določitev presežnih delavcev ne upošteva kriterij, povezan z doseganjem delovnih rezultatov, saj družba nima izdelanih meril za ugotavljanje uspešnosti zaposlenih. Pri kriteriju strokovne izobrazbe ima prednost tisti, ki to delo že opravlja in ne tisti, ki ima višjo stopnjo izobrazbe. Ob vsem tem pa javnost le malo ve o tem, da svoja vrata počasi zapira tudi črnomaljski Belsad, ki je bil pod okriljem Kolinske, v njem pa je zaposlenih nekaj deset delavcev. Prav Belsad je bil včasih pojem kakovosti, kot se temu reče, za Belo krajino pa je predstavljal pomemben vir glede zaposlovanja kot tega, da so belokranjski kmetje v Belsad prodajali svoje pridelke, ki so jih načrtno gojili na belokranjskih njivah, zato zaprtje zdajšnjega obrata (in nekdanje tovarne) pomeni velik udarec za ta del Slovenije, o čemer pa se celo na lokalni ravni ne govori kaj dosti.

V. K.

modrosti tedna

“Ne želimo, da se ponovi situacija iz preteklosti, ko je bila policija dejansko zlorabljena v politične namene. Te situacije so trajale leta in desetletja, ko je bilo policiji s političnim diktatom preprečeno, da preiskuje najbolj grozljiva kazniva dejanja, med drugim tudi kaznivo dejanje genocida, ki se je začelo preiskovati šele po 60 letih.”

(Predsednik vlade Janez Janša)

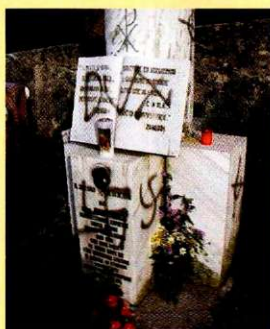
•••

“Primer plakatnega cigančka, ki mu grozijo, da ga bodo dali Slovencem, če ne bo priden, je tipičen primer anivalentne slovenske neumnosti.”

(Publicist Marko Crnković)

Oskrnili Trinkov nagrobnik

Zadnji teden julija so neznanci na pokopališču v Trčmunu s fašističnimi in nacističnimi napisi oskrnili nagrobni spomenik msgr. Ivana Trinka Zamejskega. V sklopu proslav petdesete obletnice društva Ivan Trinka in zaradi tega dogodka, so se v petek 29. julija ob Trinkovem grobu zbrali številni domoljubi iz okoliških vasi, pa tudi iz zamejskega prostora. Sovodenski župan Lorenzo Cernoia je na kasnejšem solidarnostnem shodu pri spomeniku izrazil zaskrbljenost in ogorčenje nad tem hudim dejanjem za njihovo občino. Predsednik Kulturnega društva Ivan Trinka Miha Obit je izrazil svoje začudenje nad temi bolečimi barbarstvi, za katera so verjeli, da je njihov čas minil in da odhajajo v pozabo. Predsednik Slovenske skupnosti za Videmsko pokrajino Giorgio Banchig je dodal, da gre za očitno nasprotovanje najnovejšemu ovrednotenju, zbliževanju in spoznavanju kultur v tem delu Evrope. Tudi Sergej Pahor in Dam-

Konec julija je bil oskrnjen nagrobni spomenik msgr. Ivana Trinka Zamejskega.

jan Pavlin iz Slovenskih skupnosti Trst in Gorica sta se strinjala, da je dejanje nedopustno in izraz nenaklonjenosti manjših skupin do Slovencev. Trinkov pranečak Fabio Trinka pa je povedal, da je zoper neznane storilce že vložil tožbo pri čedadskih karabinerjih. Msgr. Marino Qualizza pa je kljub neljubemu dogodku izrazil zadovoljstvo nad udeležbo na shodu ter ostal optimističen: “Spominjam se Trinkovega pogreba. Tudi takrat so mu nekateri poizkušali dati drugačen ton od resničnega in že takrat je odziv teh čudovitih ljudi spremenil poizkus grdega v dobro in neko lepoto. Zakaj tega ne bi ohranjali in budili še v tistih, ki tega še niso dojeli?” Mim

Agitprop zoper “boljševike”

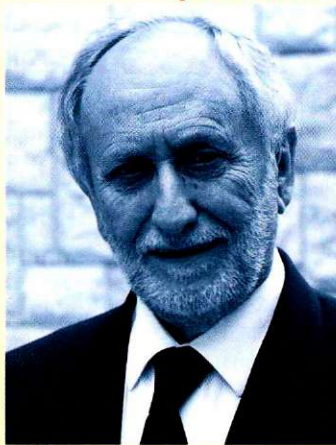

Vodstvo Ministrstva za kulturo je visoki uradnik Simon Kardum ožigosal kot “črne boljševike”, sovražno propagando pa je širil še v dolgih intervjujih.

Da javnosti po odstopih nekaterih vidnih državnih sekretarjev tudi v času počitnic ne bi postalo dolgčas, je svojo odpoved dal tudi bivši v.d. direktorja Direktorata za umetnost na kulturnem ministrstvu Simon Kardum. Plehko avgustovsko dogajanje je začel tako, da je odpoved zvil v oster politični pamflet, iz katerega veje huda užaljenost, čeprav so nekateri mediji, npr. Mladina, to označili za “odstop s stilom”. Kardum očitke o užaljenosti zavrača s prirojenim literarnim slogom, čeprav je uporabil žaljive tone ter svoj odstop medijsko promoviral z obsežnima intervjujema za Delo in Mladino, v katerih zliiva gnojnico na ministra Simonitija in vlado, ironično pokroviteljsko pa govori tudi o nekaterih uslužbenih ministrstva. Po besedah “duhoviteža” na ministrstvu vladajo kaos in izredne razmere, povzročajo pa jih nesposobne-

ži, ki področje svojega dela slabo poznajo. “Združba zagrenjencev, pesnikov, utopistov, zarotnikov in inkvizitorjev” naj bi temeljne odločitve sprejemala kar ob jutranji kavici, vestnim kulturnim delavcem, kakršen je Kardum, pa nalagala nemogoče naloge. Kaplja čez rob naj bi bila Kardumova “kazenska” premestitev na Metelkovo, o kateri naj bi bil seznanjen zgolj ustno. Kardum zaradi domnevne samovolje in pomanjkanja dialoga ministra in njegove sodelavce v odstopni izjavi označuje za “črne boljševike”, ki izvajajo kadrovske in ideološke revolucije, sam pa je, zanimivo, po prvem “zaslišanju”, ki ga je moral prestati, v znak protesta začel nositi Leninovo značko. M. V.

Pri nas o terorizmu

Prodaja vladnega letala

Da je v naših medijih in celo v nekaterih institutih in organizacijah, kjer izstopa mavricasta "civilna družba", terorizem obravnavan kot nujna v boju proti "amerškemu imperializmu" v obrambi islamskega sveta in "demokracije", ni nobena skrivnost. Toda vztrajanje v takem tonu pri obveščanju državljanov, je domala hujškanje k nestrpnosti in psihološka opora praksi terorizma. Zaradi nenehnega predstavljanja pri vsakem terorističnem podvigu, da je le -ta posledica zahodne oziroma Busheve politike, ustvarja pri naši populaciji odpor do napadenih in ne do teroristov. Saj nikoli tega izrecno odkrito ne pišejo ali prikažejo, temveč vselej dopuščajo usmerjene namerne dvome, na katere so Slovenci zelo občutljivi zaradi povojne dolgoletne protizahodne propagande, ki še danes živi v podzavesti naše populacije.

Tipičen primer take pristranskosti je tudi predstavitev uboja tujega državljanja v Angliji, kjer je policija ustrelila nedolžnega tujca pri iskanju teroristov. Napako, ki jo je zagrešila policija, so vsi naši mediji napihovali kar nekaj časa z raznimi reportažami in komentarji. Solzavih primerov družinskih članov umrlega, povsem razumljivih, je bilo nič koliko. Toda, ko po-

Medijsko osredotočenje zločina na policijo, ki je poklicana, da razkrinka in po potrebi tudi ubije terorista, ki naklepa množične pokole nedolžnih, je skrajno zavajajoče. Razumem, da je uboj nedolžnega s strani policije zaradi nesrečnih okoliščin obsodbe vreden, a to dejanje ni bilo namerno proti temu posamezniku, temveč nesreča, ki se je dogodila v sklopu strategije

obrambe proti terorizmu, kar je obveza za vse policije tega sveta. Zato bi morali mediji to nesrečo enostavno zabeležiti kot nesrečen primer v sklopu protiterorističnih akcij in nič več. Zamegljevanje in celo minimiziranje odgovornosti teroristov v množičnih pokolih je pa zločinsko s strani medijev, ki bi morali objektivno obveščati javnost o teh dogodkih.

Protiteroristične akcije zahodne policije in tajnih služb so naperjene selektivno proti tistim ljudem, ki predstavljajo terorizem in ogrožajo življenje nedolžnega prebivalstva po vsem svetu (razni diktatorji in voditelji terorističnih organizacij). Zato so te akcije ne samo potrebne, temveč obvezujoče, če hočemo omejiti oziroma uničiti terorizem. To bi morali naši mediji po-

Vlada je minuli teden sprejela sklep o sklenitvi pogodbe za prodajo 20 let starega vladnega letala znamke learjet 35 A. Letalo bo kupila družba East Coast Jet Center, INC iz ZDA. Za podpis prodajne pogodbe ter izvedbo aktivnosti, ki so potrebne za prenos lastništva in posesti letala na kupca, je vlada pooblastila generalno sekretarko Matejo Tamaro Fajs.

val, da je letalo najbolje prodati, vrednost pa je ocenjeval na približno toliko, kot je zdajšnja vlada zanj tudi iztržila. Vendar pa se je Ropova ekipa v paničnem in za državo škodljivem strahu odločila drugače, misleč, da bo LDS s tem pridobila več glasov na državnoborskih volitvah. Čeprav je Rop lani zatrjeval, da je bila oddaja novega letala v zakup "odlična reši-

Vlada je prodala staro odsluženo letalo in naredila s tem zelo modro potezo.

Omenjena ameriška družba je bila najugodnejši ponudnik v drugem postopku, potem ko prvi ni bil uspešen. Za letalo je ponudila več kot 1,3 milijona dolarjev oziroma 260 milijonov tolarjev. Glede na večanje stroškov vzdrževanja letala ter iztekanje roka za vgradnjo dodatnih sistemov, ki jih za letenje v evropskem zračnem prostoru zahteva EZ, je cena vsekakor dobra in pričakovana. Dobro je tudi to, da je bil postopek za odprodajo letala izveden pregledno. Na podlagi neuspešnega prvega postopka (javna ponudba) je bila nato v skladu z zakonodajo izpeljana metoda z neposredno pogodbo. V drugem postopku je bilo pridobljenih šest izboljšanih ponudb, najugodnejši ponudnik pa je bil East Coast Jet Center, INC iz

tevin je škoda, da Slovenija nima dveh falconov", se je pozneje izkazalo, da je mesečna zakupna cena v višini 125 tisoč dolarjev bistveno prenilna. Povsem običajna cena bi bila najmanj 163.500 dolarjev, sporna in škodljiva pa so tudi ostala določila zakupne pogodbe. Prav tako ni bila smotrna Ropova odločitev o nadgradnji starega letala learjet 35A. Ne samo, da bi bila okvirna cena posodobitve najmanj 550 tisoč evrov, pač pa so mnogi te enačili s tem, kot da bi v fička namestili klima napravo. Zato je zadnja odločitev zdajšnje vlade edino prava. Vprašanje pa je, kako se bodo stvari rešile s falconom. Tu verjetno ni kaj dosti možnosti za to, da bi vlada to letalo dobila nazaj. Dejstvo pa je, da letalo potrebuje. Ne samo zdaj, ko je predsedujoča Ovseju, pač pa tudi zato, ker se že pospešeno pripravlja na predsedovanje Evropski zvezi. Sam najem falcon morda niti ne bi bil sporen, če bi najemniki plačevali poshteno ceno in bi slovenski vladni predstavniki za nujne primere lahko v okviru tega zneska najemali drugo letalo. Za posamezne polete seveda. Ker pa temu ni tako, je vlada verjetno v velikih dilemah. Redni poleti vedno niso mogoči, nakup novega letala pa bi si verjetno težko privoščila. Vsekakor so pred težkimi odločitvami.

Vida Kocjan

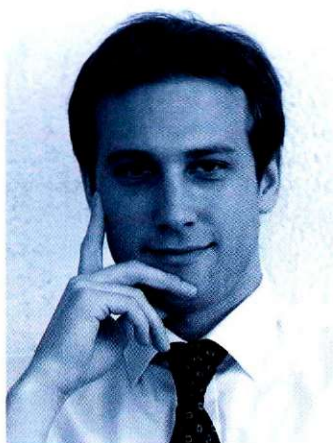
Minimiziranje odgovornosti teroristov v množičnih pokolih je s strani medijev zločinsko.

mislimo na tiste številne nedolžne žrtve terorizma, ki so bile pokončane namerno, brez vsakega kriterija, se zavemo, da nobeden ni razčlenjeval družinskih tragedij vsakega ubitega posameznika. Ti niso bili vredni niti imenskega seznama v medijih, kaj šele reportaž žalujočih sorodnikov. Ali so ti mrtvi nekaj normalnega, ker so bili pokončani s strani teroristov, medtem ko je eden nedolžen, ki ga je ubila policija, vreden vsestranske obravnave?

udarjati, da se ustvari čut obrambe in zavedanje nevarnosti terorizma pri naših državljanih, ne pa zamegljevati terorističnega bistva in iskati zanj opravičila v protiameriški propagandi. Zavajajoča je tudi trditev, da Slovenija ni izpostavljena terorizmu. Ta naivnost nas lahko veliko stane v prihodnosti. Protiimperialistična fronta je še vedno korenito prisotna v uredništvih naših medijev, zato ni čudno, da je terorizem drugorazredno vprašanje.

Pavel Ferluga

ZDA. Ta bo zdaj postal tudi lastnik letala, ki je v Sloveniji burilo kar veliko duhov. Spomnimo, da je nekdanja Ropova vlada potem, ko je kupila novo letalo znamke falcon 2000EX, tega pred volitvami v paniki oddala v zakup, staro letalo pa je nameravala obnavljati, četudi so strokovnjaki menili, da to ni smiselno. Še več; menili so, da je to celo škodljiva odločitev. Takrat je celo Mirko Bandelj, nekdanji generalni sekretar vlade, ocenje-

Mag. Klemen Jaklič

Enakost med ljudmi

Največkrat je namreč ravno od tega odgovora odvisno, kako bomo abstraktno načelo enakosti aplicirali v vsakdanji praksi. Vsebina smotra za načelom enakosti je tista, ki narekuje pravilni doseg in način aplikacije. Ali bomo npr. obravnavali žrtve vojne in povojnega nasilja kot žrtve in jih pri simbolnih poizkusih povrnitve priznanja človekovega dostojanstva zato ne razlikovali glede na to, na kateri strani so se kot žrtve znašle? Ali pa enakost pravilno pomeni ravno razlikovanje med takšnimi žrtvami? Odgovor je odvisen od razloga, ki žene idejo enakosti, od namena, zaradi katerega to načelo sploh obstaja. Zakaj torej enakost?

In tu, pri bistvu, stvari postanejo zanimive, za prevladujočo sodobno smer politične filozofije - sekularni politični liberalizem, ki v svojem bistvu temelji ravno na abstraktni ideji enakosti - pa celo problematične. Jeremy Waldron, sam predstavnik omenjene smeri in eden glavnih dolgoletnih iskalcev sekularne utemeljitve načela enakosti, je svoje liberalne kolege nedavno razočaral s spoznanjem, da se je motil in upanju, da je mogoče najti utemeljitev enakosti, ki se ne bi naslanjala na metafizično-religiozne temelje.

Preprosto ni sekularnega razloga, da bi tretirali ljudi po ključu enakosti, če pa smo v značilnostih, pri katerih velja prepoved ločevanja, ravno različni, pravi Waldron, in dodaja: ateist bi se lahko pretvarjal, da je temelj človeške enakosti v naši racionalnosti. Vendar s tem ne more uspeti, saj ne razloži, zakaj naj bi v imenu enakosti prezrli očitne razlike v različni racionalnosti različnih ljudi. Tudi nobena druga človeška značilnost ateistu ne daje možnosti odgovora na vprašanje, zakaj enakost. V najboljšem primeru lahko navede le to, da smo vsi ljudje in da smo kot ljudje

vs, ne glede na razlike, vredni enakega človekovega dostojanstva, kar pa vprašanje, zakaj takšna enakost, ravno pušča odprto in brez vsakršne utemeljitve (Waldron).

Nasprotno pa je utemeljitev zelo hitro mogoča na ravni metafizično-religioznega, pravi Waldron. Ker je človek sposoben abstrakcije, se lahko v svojih mislih zavihti do ideje Boga, od koder nato izvede idejo enakosti med ljudmi. Različic tovrstnih utemeljitev je brez dvoma lahko več in so lahko različne. Waldron pa opiše tisto, za katero meni, da je vpeljala idejo enakosti v svet zahodne civilizacije. Vrne se nekaj stoletij nazaj in kot primer predstavi razlogovanje Johna Locka, ki je enakost utemeljil z razlagom, da je vsak človek, poslan na svet po volji Stvarnika, takšen kot je in po njegovih namenih, ter da je kot tak njegova last, ki naj se ne uniči in izrablja po volji človeka. Če torej dolžnost, da ignoriramo nekatere očitne razlike med ljudmi (t.j. udejaniti zapoved enakosti) razložimo na neki višji metafizični ravni, je utemeljitev enakosti po Waldronu sploh mogoča.

Če ima Waldron prav, pomeni to revolucijo za sodobni sekularni po-

nom, in ne sekularnim, potem bo iskanje pravilne aplikacije v vseh teh primerih neizbežno povezano s tovrstnimi argumenti. Kdorkoli torej govori o enakosti, pa misli, da lahko kaj opravi (ali da celo mora opraviti) brez njenega metafizičnega smotra, o katerem govori Waldron, se hudo moti in je njegova interpretacija eno samo (namerno ali nenaumno) pretvarjanje. Ali kot je rekel Geremek, eden tistih modrih v študijski skupini, ki jo je nekoč sklical Prodi z namenom, da bi preučevala možnosti za prihodnost Evrope: brez kančka metafizike ne bo šlo.

In če se za konec na kratko povrnemo h konkretnemu primeru, ki je bil omenjen v začetku - k vprašanju (ne)enakosti žrtev vojne in povojnega nasilja. Kolikor ima Waldron prav, bo tudi tu vprašanje enakosti oziroma neenakosti žrtev odvisno od tiste globje vsebine, ki jo pripisujemo zahtevi po enakosti. Kdorkoli bi želel utemeljevati rešitev v konkretnem primeru na čem plitvejšem, bi nadaljeval s povzdigovanjem svoje volje nad tistimi, ki niso bili in niso naša last. Nadaljeval bi z uničenjem in zlorabljanjem po

In če se za konec za kratko povrnemo h konkretnemu primeru, ki je bil omenjen v začetku - k vprašanju (ne)enakosti žrtev vojne in povojnega nasilja. Kolikor ima Waldron prav, bo tudi tu vprašanje enakosti oziroma neenakosti žrtev odvisno od tiste globje vsebine, ki jo pripisujemo zahtevi po enakosti.

litичni liberalizem in idejo javnega odločanja v sodobni državi. Na vsakem koraku namreč odločamo o enakosti; ne zgolj ustavno sodišče, ki aplicira vsebino tega ustavnega načela v konkretnih primerih, ampak tudi vsi drugi državni organi z zakonodajalcem in vlado na čelu vsakodnevno odločajo v imenu enakosti. Če je ideja enakosti v resnici lahko pogojena le z religiozno-metafizičnim name-

volji človeka, kot bi rekel Locke. In zato tudi noben kompromis (ki je ravno takšna plitvejša utemeljitev) tu ne pride v poštev. Ne gre namreč za vprašanje konsenza, t.j. naše skupne volje. Naprotno, vsaj kolikor ideja enakosti v človečnosti v resnici obstaja in sploh kaj pomeni, gre tu za vprašanje, ki narekuje rešitev, ki je povsem neodvisna od števil tistih, ki soglašajo oziroma ne.

Zakaj ravnati s človekom kot sebi enakim? Enakim v človekovem dostojanstvu ne glede na razlike in drugačnost? Na čem temelji ideja enakosti, ki se zdi tako splošno sprejeta in samoumevna, da jo danes najdemo zapisano praktično v vsaki ustavi? Morda bi kdo pomislil, da je prav zaradi te splošne sprejetosti ni potrebno utemeljevati in iskati razlogov za njen obstoj. A to stališče bi bilo seveda zmotno.

Obletnica simbola slovanstva

Poletni meseci so kot nalašč za oddih v gorah. Če je zraven še plemenit namen, toliko bolje. Tako je bilo tudi minulo soboto, ko je ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Alojz Uran na Kredarici daroval sveto mašo v počastitev 110. obletnice postavitve Aljaževega stolpa.

110 let od tega dogodka je sicer minilo v nedeljo, 7. avgusta, a so zaradi predvidenega slabega vremena organizatorji iz Planinske zveze Slovenije slovesnost izvedli že v soboto. Med obiskovalci najvišje slovenske kapele je bil tudi slovenski premier Janez Janša ter nekateri veleposlaniki, med drugim Američan Thomas B. Robertson. Maši, ki jo je somaševal dovški župnik Franc Urbanija, v očeh mnogih Aljažev naslednik, je sledila krajša slovesnost pred Aljaževim stolpom, na kateri sta spregovorila premier ter predsednik Planinske zveze Slovenije Franci Ekar.

'Ko je v Aljaževih časih potekalo tekmovalje, kateremu narodu bo pripadal

vrh Triglava in s tem slovenske gore, je dovški župnik Jakob Aljaž s postavitvijo stolpa na Triglavu ter z izgradnjo Aljaževega doma v Vratih in triglavskega doma na Kredarici dokončno napravil Triglav za slovenskega,' je v sklopu slovesnosti povedal Janša ter poudaril idejo velikega človeka Jakoba Aljaža, da bodo ti trije objekti vedno slovenski, a da bodo njihova vrata vselej odpr-

ta ljudem dobre volje. 'Samo domoljubnosti in podjetnosti tega človeka se imamo zahvaliti, da danes lahko slavimo obletnico postavitve tega simbola Slovenstva,' je še dodal premier. Franci Ekar

Ob 110-letnici postavitve Aljaževega stolpa je ljubljanski nadškof Alojz Uran na Kredarici daroval mašo, ki se je je udeležil tudi premier Janez Janša.

ne konec 19. stoletja za simbolični znesek odkupil vrh Triglava, leta 1895 je dal na lastne stroške postaviti stolp, ki je danes že eden od simbolov slovenstva, leto kasneje pa je na njegovo pobudo nastala še koča na

Kredarici. Slovesnost se je nadaljevala s kulturnim večerom v Triglavskem domu na Kredarici, kjer so med drugim nastopili operni pevec Marko Kobal, tenorist Janez Lotrič ter recitatorja Tone in Jernej Kuntner. Med prisotnimi pa smo lahko opazili tudi nekaj znanih obrazov iz vrst SDS-a.

Po Janševih besedah bi Slovenija bistveno hitreje napredovala, če bi si vrednote Jakoba Aljaža vzela za zgled. Prav gotovo bi mnogim Slovencem prišla prav trdnejša narodna zavest ter večja ljubezen do lastne domovine. **P. A.**

Sožitje seštevanja dobrega

Ob 60. obletnici slovenskega pojavnega begunstva so se romarji iz Slovenije, zamejstva in vsega sveta zbrali na Svetih Višarjah. Romanju so sledili predavanja, maša in kulturni program.

V organizaciji Rafaelove družbe je 7. avgusta potekalo romanje Treh Slovenij na Svete Višarje. Sveto mašo je daroval ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran. Številni udeleženci so se veselili kulturnega programa in druženja z višarskimi znanci, imeli pa so tudi priliko klepetati s poslanci DZ.

Predavanje Jožeta Dežmana je bilo namenjeno poti do resničnega dialoga sprave. Po njegovih besedah mora Slovenija narediti sporazum med predmoderno, moderno in časom, ki je pred nami, dotaknil pa se je še sprenevedanja uradnih zgodovinarjev, da so bili v umorih kaznovani sodelavci okupatorja po sporazumih s takratnimi zavezniki.

Dežman je govoril tudi o medijih. Kdor se v tem krogu ne zaveda zločin-

skosti svojega početja ali se spreneveda glede medvojnih in povojnih zločinov, je suženj teh zločinov. Le odgovornost lahko sproži politično svobodo. Dežman je prepričan, da se da največ narediti z dialogom in soočanjem argumentov. Danes imamo priložnost,

da o teh zadevah spregovorimo, tudi o obtožnici zoper Mitjo Ribičiča.

Žal bodo morali to reševati naši znanjci po krivdi zavlčevanja tistih, ki so bili prvi odgovorni, da to uredijo. Država proti lastnemu narodu je tisto, kar moramo realno definirati. Ne-

nehno bi se lahko spraševali, ali ima kdo pravico v imenu kogarkoli spodbujati pobijanje civilistov in ujetnikov, ustvariti pogoje permanentne revolucije, označiti druge za manjvredne, uničevati zasebno gospodarsko pobudo z zaplenami premoženja in prisilno oddajo. Ta kup gnoja je treba spremeniti v rodovitno njivo ter razglasiti partijski poraz.

Pri nas imamo kar nekaj krajev dvojnega spomina na zločine, ki jih je treba izenačiti. Poleg tega manjkajo obeležja za več kot 15 tisoč mrtvih v tujih armadah.

Nadškof Uran je pohvalil rojake po svetu, ki so spodbujali trpečev v domovini ter se zahvalil predavatelju in njegovim sodelavcem ter blagoslovil njihovo iskanje resnice, višarskemu župniku Dionisiju Matevčiču pa se je zahvalil za gostoljubje. Predstavnik kanalskih Slovencev je nadškofu poklonil spomin na svetniškega kandidata dr. Lamberta Ehrlicha.

Srečanje se je iztekalo ob kulturnem programu, pokušini domačega vinca, spoznavanju mlajših obrazov v politiki in slovensko pesmijo, ki je odmevala v dolino in nebo. **M. M.**

Na Srečanju treh Slovenij na Svetih Višarjih je slovesni maši, ki jo je daroval nadškof Uran, sledilo še zanimivo predavanje Jožeta Dežmana.

Dvojna merila

Eden izmed večjih očitkov, ki ga na ministra za notranje zadeve Dragutina Mateja v zvezi z ovadbo zoper nekdanjega oznovca Mitjo Ribičiča naslavlja opozicija, je, da policija imena ovadenih oseb ne bi smela razkrivati javnosti, še posebej ne takrat, ko je ovadbo že predala iz rok. Čeprav je iz izjav vseh vpletenih mogoče sklepati, da policija Ribičičevega imena javnosti ni razkrila na lastno pobudo, pač pa je njegovo ime zgolj potrdila novinarju, ki jo je spraševal o ovadbi, in čeprav je bolj ali manj jasno, da komentiranje ovadbe potem, ko je bila enkrat že vložena na državno tožilstvo, ne more biti posebej sporno, si vendarle velja pogledati, kakšno prakso je v takšnih primerih policija uporabljala v preteklosti. Pregled nekaterih primerov pokaže, da razkrivanje imen na pobudo policije, zlasti, ko je šlo za odmevnejše primere, ni bila nobena posebnost, prav tako pa tudi ne komentiranje ovadbe, potem ko je bila ta enkrat že poslana na državno tožilstvo.

Primer Troha

Prvi primer, v katerem so policisti objavili tako ime ovadenega kot tudi naknadno komentirali že naprej poslano ovadbo, je bil primer znanega ekscentričnega nekdanjega pripadnika MORS Ladislava Trohe. Kot je znano, je Troha januarja leta 2001 za nekaj mesecev izginil neznano kam, po približno petih mesecih pa ga je policija našla ob vozišču, enem izmed lokalnih v bližini Logatca, kamor naj bi ga odvrgli neznanci, ki naj bi ga ugrabili. Ker je policija sumila, da je Troha ugrabitev zaigral, ja začela zadevo podrobneje raziskovati, oktobra lani pa je večina slovenskih medijev objavila naslednjo novico: 'Iz ljubljanske policijske uprave so sporočili, da so na podlagi večmesečnega intenzivnega preiskovanja in zbiranja obvestil, ki je potekalo z usmerjanjem okrožnega državnega tožilstva, ugotovili, da je Ladislav Troha 23. junija naznanil kaznivo dejanje ugrabitve, ki se preganja po uradni dolžnosti, čeprav je vedel, da takšno dejanje ni bilo storjeno. Zaradi tega in zaradi suma storitve kaznivega dejanja je policija zoper Troho na okrožno državno tožilstvo podala kazensko ovadbo.' Policija je torej informacijo, v kateri je podrobno opisala, česa je Troha obtožen, z njegovim polnim imenom in priimkom, poslala kar sama in še to potem, ko je ovadbo že predala iz rok.

Policija je v preteklosti kar nekajkrat na lastno pobudo razkrila imena ovadenih, še posebej, če je šlo za javne osebe.

Primer Šuštar

Drugi podoben primer je bil primer nekdanjega državnega sekretarja na ministrstvu za gospodarstvo Borisa Šuštarja. V Šuštarjevem primeru policija sicer ni navajala polnih imen in priimkov, je pa zato ovadbo komentirala že potem, ko jo je že poslala državnemu tožilstvu. Kot je znano, je Šuštarja policija 8. novembra 2000 ovadila zaradi suma prejetja podkupnin, dan pozneje, torej potem, ko je bila ovadba že vložena, pa sta jo direktor policijske uprave Ljubljana Branko Slak in načelnik urada kriminalistične policije v ljubljanski upravi Drago Menegalijski, na dolgo in široko komentirala za Večer. Kot je takrat zapisal Večer, jim je Slak dejal, da so kriminalisti kriminalistične policije ljubljanske uprave s sodelovanjem kriminalistov iz generalne policijske uprave izvedli več klasičnih in posebnih ukrepov in ti so jih privedli do aretacije osumljenцев. Po njegovih besedah je policija opravila več hišnih preiskav na domovih osumljenih, ob tem pa so bili zaseženi različni predmeti, ki bi lahko izvirali iz kaznivih dejanj.

Primer Rupar

Tretji primer, v katerem je policija s polnim imenom in priimkom (in to že kar v naprej!) razkrila osebo, ki jo je ovadila, je bil primer tržiškega župana Pavla Ruparja. Tako so predstavniki Kranjske policije med policijsko preiskavo na občini Trzič novinarjem v kamere že kar naprej razlagali, da bodo zoper Ruparja vložili kazensko ovadbo. S tem ne le, da so sami in to že vnaprej, razkrili ime ovadene osebe, pač pa so jo komentirali, še preden je bila sploh vložena. Iz vseh navedenih primerov, našli pa smo res zgolj tri bolj znane primere, je torej jasno, da je policija v preteklosti večkrat delala prav to, kar opozicija danes v primeru Ribičič notranjemu ministru Mateju očita, da ne bi smela. Glede na vse to se torej upravičeno vprašamo, ali je za opozicijo nekaj sporno samo takrat, ko bi ji to lahko odgovarjalo, drugače pa se na to poživža, in ali nista morda ves vik in krik v resnici, bolj kot čemu drugemu, namenjena zgolj odvrčanju pozornosti od bistva stvari, to je kaznivega dejanja genocida? V vsakem primeru bi ji lahko kdo očital najmanj dvoličnost.

Aleš Kocjan

Glede na vse se to se torej upravičeno vprašamo, ali je za opozicijo nekaj sporno samo takrat, ko bi ji to lahko odgovarjalo, drugače pa se na to poživža, in ali nista morda ves vik in krik v resnici, bolj kot čemu drugemu, namenjena zgolj odvrčanju pozornosti od bistva stvari, to je kaznivega dejanja genocida? V vsakem primeru bi ji lahko kdo očital najmanj dvoličnost.

Poskusi destabilizacije

Parlamentarne počitnice nudijo priložnost za pregled dela Državnega zbora v novem mandatu, kar so izkoristili tudi nekaterih poslanskih skupinah.

Ocene njihovih predstavnikov se kakopak močno razlikujejo.

Prvi so se sredi počitnic oglasili v največji poslanski skupini Slovenske demokratske stranke (SDS). Vodja poslanske skupine Jože Tanko (pred časom je položaj prevzel od Mirka Zamernika) je bil kritičen do delovanja opozicije, ki je po njegovem hotela destabilizirati vladu in vnesti prepir med poslance.

Nastopaštvo in obstrukcije

Težave po Tankovem mnenju povzroča predvsem najštevilčnejša opozicijska skupina Liberalne demokracije (LDS) zaradi notranjih sporov, ki vplivajo na delo celotnega parlamenta. Pri tem Tanko poslanecem LDS očita nastopaštvo, ignoriranje poslovnika, pogosto obstrukcijo

sej ter prelaganje krivde na druge opozicijske stranke. Sicer pa je Tanko delo DZ v prvih osmih mesecih tega mandata ocenil pozitivno, saj so sprejeli precej zakonov, ki bodo, tako je prepričan, olajšali življenje državljanov. Med take je uvrstil pocenitve notarskih storitev in odpravo avtomobilskih nalepk. DZ se je ob tem lotil tudi težjih projektov, npr. razbremenitve proračuna in rebalansa proračuna za letošnje leto. Tanko je še

spomnil na uvajanje ženskih kvot na lokalnih volitvah ter na uveljavitev medgeneracijske solidarnosti pri sprejetem Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ).

Na zakon o RTV Slovenija, o katerem bodo volivci odločali 25. septembra na referendumu, je spomnil Rudolf Petan, ki zakon razume kot doprinos k pluralizaciji medijev in ureditvi dosedanjega neustavnega zakona. Mitja Ljubeljsek je opozoril na

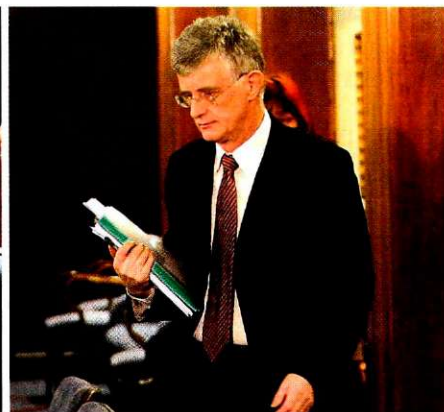
izvedene reforme na šolskem področju, ob tem pa kritiziral neutemeljene napade na ministra Zvera. Ljubeljsek se je dotaknil tudi zakona o sodiščih, ki bo po njegovem mnenju pripomogel k večji učinkovitosti sodišč.

Konstruktivna opozicija?

Izjave Jožeta Tanko so v opozicijski LDS že sprožile tipične reakcije, namreč prav tisto, kar jim je Tanko očital. Pavle Gantar je Tankove izjave

Vodja poslanske skupine SDS Jože Tanko je delo DZ ocenil pozitivno, kritiziral pa je nastopaško držo LDS, ki ovira delo celotnega parlamenta.

Pavle Gantar (LDS) je nastopil v slogu ostalih članov njegove stranke, saj je Tankove izjave označil za absurde, držo svoje poslanske skupine pa za konstruktivno.

označil kratko malo za absurde. Gantarju je nerazumljivo, da se SDS toliko ukvarja z opozicijo, ko pa ima sama s sabo precej težav (v zvezi s tem je omenil nizko gospodarsko rast, omahovanje pri reformah ter odstop nekaterih vidnih državnih funkcionarjev). Gantar je zavrnil očitke, da LDS nasprotuje vsem predlogom vlade, res pa je, trdi, da so bili zelo kritični do tistih projektov, ki so bili pretežno usmerjeni v utrjevanje oblasti (zakon o javnih uslužbencih, zakon o RTV, zakon o dostopu do informacij javnega značaja). Po Gantarjevem mnenju poslanci LDS prevladujejo pri diskusijah tako na matičnih odborih kot na plenarnih sejah, vladne stranke pa naj bi motile njihove argumentirane razprave. Državni zbor je po Gantarjevi oceni izgubil na pomembnosti, saj zgolj potrjuje odločitve vlade, medtem ko so razprave v DZ preskopo odmerjene, poslance LDS pa zmerjajo, »da delamo zdrabe«.

Gantarjev kolega Milan M. Cvikl je poslanecem SDS svetoval, naj se raje kot z LDS ukvarjajo z gospodarsko rastjo, obenem pa je izpostavil delo poslanske skupine LDS v prvem delu mandata. Državnemu zboru so predložili 10 zakonskih predlogov, aktivno pa so sodelovali tudi pri pripravi dveh predlogov poslanske skupine Socialnih demokratov. Iz številke naj bi bilo tudi razvidno, da LDS ni aprorno nasprotovala vladnim predlogom. Tako je 28 zakonov zavrnila, 19 pa podprla, pri 17 pa so poslanci glasovali po lastni presoji. LDS je v tem času vložila tudi okoli 150 amandmajev, a jih je bila sprejeta le peščica.

Največ prahu je v dosedanem mandatu dvignil sprejem zakona o javnem zavodu RTV Slovenija, o katerem bodo septembra na referendumu odločali volivci.

Tudi Socialni demokrati (SD) so kljub zadnjim razhajanjem z LDS pri pobudi za referendum o Kosovu protikorupcijski komisiji izkoristili priložnost za kritiko delovanja parlamentarne večine in vlade. Miran Potrč je kot glavno slabost sedanje koalicije izpostavil neukrepanje na področju gospodarskih in razvojnih vprašanj, pri čemer je slabo ocenil delo vladnega strateškega sveta in izrazil dvom nad t.i. komisijo za reforme. Tudi pri drugih vprašanjih, ki zadevajo vse državljane, denimo pri socialni politiki, naj bi vlada opravila zanemarljivo delo, na strateških področjih kot sta regionalizacija države in odnosi s sosednjo Hrvaško, pa je vlada pokazala pomanjkanje pravih rešitev. Potrč je bil zelo kritičen do »osvajanja oblasti«, kar naj bi vlada delala s spornimi odločitvami in sprejetjem zakonov o javnih uslužbencih, o sodiščih, s protikorupcijskim zakonom in zakonom o RTV. Ob teh naj bi vlada ignorirala civilno družbo in prekoračila ustav-

na določila. Majda Potrata pa je spregovorila o iskanju alibijev s strani vladne koalicije, ki naj bi na začetku mandata iskala grešnega kozla v delu prejšnje vladne ekipe, zdaj pa za vse krivi opozicijo. Potrata se je dotaknila tudi spremembe zakonodaje v šolstvu. Te so bile po njenem sprejete ob kritikah stroke, »ker stroke ni bilo mogoče utišati, pa so se začele kadrovske menjave oz. čistke,« je zatrdila.

V DZ ne vladajo izredne razmere

Kritike parlamentarne opozicije na delovanje samega Državnega zbora so v zadnjem času letele predvsem na način sprejemanja zakonov oziroma neupoštevanje predlogov opozicije in na domnevno uvajanje »izrednih razmer«. Primerjava podatkov med sedanjim in prejšnjim mandatom kaže, da ti očitki ne držijo.

Predsednik DZ France Cukjati, ki je bil v minulih mesecih sam žrtev napadov iz vrst opozicije, ker bi po njihovem mnenju moral ostreje re-

agirati na žaljive izjave nekaterih poslancev, je konec julija pripravil temeljito analizo dela DZ. Omenjena analiza pokaže, da je bilo v mandatsnem obdobju 2000-2004, gledano v odstotkih, več izrednih sej kot v dosedanem mandatu, zato so po njegovem očitki o zatekanju k izrednim sejam neutemeljeni. Prav tako je odstotek zakonov, sprejetih po nujnem postopku, v zadnjih osmih mesecih nižji kot v prejšnjem mandatu. Zato je moč zavrniti tudi očitke o pretirani naglici in ustvarjanju izrednih razmer s strani parlamentarne večine.

Od 22. oktobra 2004 pa do 15. julija letos je DZ sprejel 10 zakonov, še 36 pa jih je spremenil ali dopolnil, poslanci pa so jih ratificirali še 32. Najbolj aktivni pri postavljanju poslanskih vprašanj in vlaganju pobud so bili v vrstah opozicije, zanimivo pa je, da je Slovenska nacionalna stranka (SNS) pri tem prekašala tako LDS kot SD.

Dejansko je bilo delovanje DZ v novi sestavi do sedaj precej zanimivo, saj so se morale nekatere stranke znajti v povsem novih vlogah. Nekaterim to ni najbolje uspelo, pri številnih temeljnih vprašanjih pa sta koalicija in opozicija kljub pozivom k sodelovanju ostali vsaka na svojem bregu. Čeprav so takšne razmere oteževale delo parlamenta, je bilo kljub temu veliko narejenega.

Spremembe in nasprotovanja

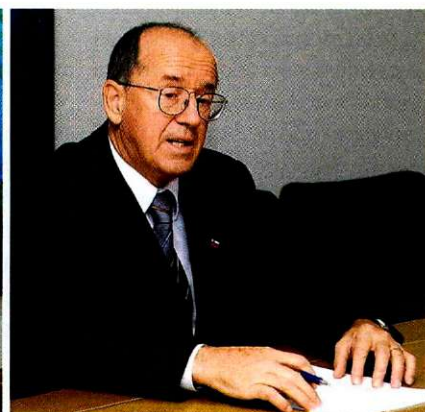
Že v začetku tega mandata je bil sprejet zakon o javnih uslužbencih, ki je doživel ostre napade tudi s strani sindikatov. Slednji so skupaj s strankama, ki sta bili še nekaj mesecev pred »

Milan M. Cvikl meni, da bi se morala vlada manj ukvarjati z LDS, sam pa je zadnje mesece porabil za piljenje svojih retoričnih sposobnosti na sejah parlamenta.

Drža Slovenske nacionalne stranke ni bila pogodu levici, ki je izkoristila že manjše spodrsilaje (npr. Pečetovo grožnjo poslanki Širci) za obstrukcijo parlamentarnih zasedanj.

Predsednik DZ France Cukjati zavrača očitke, da se z izrednimi sejami in sprejemanjem zakonov po nujnem postopku ustvarjajo izredne razmere.

tem na oblasti, zagnali cel preplah, v medijih pa se je prijel a sintagma »kadrovski cunami«, saj naj bi zakon omogočil brezštevne in neutemeljene kadrovske zamenjave. Slednjih v javni upravi dejansko skoraj ni bilo, res pa je, da je zakon uvedel objektivnejše kriterije za imenovanje ljudi na visoke položaje, hkrati pa je odpravil anomalijo, po kateri so bili državni uslužbenci priključeni k državnim jaslom.

Kritične razmere v sodstvu, pred-

ševala zgolj pravic istospolnih, ampak je pretehtala tudi družbeno sprejemljivost popolne izenačitve take skupnosti z zakonsko zvezo in mnenje večine državljanov, medtem ko sta LDS in SD vztrajali pri radikalnih stališčih, ki jih je uveljavila le peščica držav.

Državni zbor je po trnovi poti sprejel še izredno »vroč« zakon o RTV Slovenija. Glavna sprememba v javnem zavodu je sestava sveta zavoda, ki bo na predlog civilne družbe ime-

kritih grobiščih med- in povojnega komunističnega nasilja. Tudi na tej točki so v opoziciji obudili »kulturni boj«. Rahlo upanje v sprejetje zakonov prinašajo zadnji pogovori vodij poslanskih skupin in predsednikov parlamentarnih strank pri predsedniku DZ. Koalicija se je namreč odločila, da pri tako občutljivi temi ne bi bilo modro zakone sprejeti s preglasovanjem.

Tudi pri sprejetju usklajevanja pokojnin, ki bodo po novem rasle

razvidno iz pregleda sprejetih zakonov, zelo omejeno, morda z izjemo SNS. Slednja kljub vztrajanju na nekaterih ekstremnih stališčih in odprtim kritikam vlade ni skoparila niti s kritiko ostalih opozicijskih strank, hkrati pa je večkrat delovala konstruktivno in podprla tudi zakone, ki jih je predlagala koalicija. Zaradi tega so jo iz ostalih opozicijskih strank nemudoma klasificirali kot prikrit vladni satelit, ki ga Janševa vlada uporablja za izražanje

Parlament je končno sprejel zakon o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti, ki je znova postal predmet ideoloških napadov.

Status žrtev vojnega in povojnega nasilja in njihovih svojcev še po 60 letih ni primerno urejen. Razprave v DZ so na mrtvi točki.

Upokojenci bodo po sprejetju zakona o usklajevanju pokojnin in uvedbi medgeneracijske solidarnosti pri zdravstvenem zavarovanju med najbolj zadovoljnimi z delom DZ.

vsem velike zaostanke, naj bi izboljšal t.i. zakon o aboliciji prekrškov. Šlo je za smiselno potezo, saj bi sodišča sicer izgubljala čas z obravnavo lažjih prekrškov, ki bi tako ali tako zastarali. Ob tem ne gre pozabiti na ustanovitve preiskovalne parlamentarne komisije o delu državnih tožilcev. Ne glede na dejstvo, da je bil povod za obravnavo predloga osebni interes državnega svetnika in bivšega člana LDS Adolfa Zupana, je imenovanje komisije nadvse koristno, posebej spričo afer v tožilstvu (primer Železnik), ki so prišle na dan po zamenjavi vlade.

Še en močno kritiziran zakon, ki ga je vladna stran v zelo kratkem času pripravila, je bil zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti. Tudi to pot je vladni predlog postal orožje opozicijskih LDS in SD, ki sta skupaj s »civilno družbo« snovalce zakona proglasili za homofobe. Pri tem je zainteresirana javnost pozabila, da omenjeni stranki v celem desetletju oblasti kljub načelnemu zagovarjanju pravic istospolnih nista bili sposobni sprejeti ustreznega zakona, ki bi nudil osnovne pravice in uredil status teh oseb. Koalicija pri zakonu namreč ni upo-

novan s strani parlamenta, kot je to v navadi v mnogih drugih evropskih državah. Zakon bi s tem uvedel večjo transparentnost v upravljanje javnega zavoda, ki ga kot predstavnik civilne družbe vodi Janez Kocijancič, nekdanji predsednik Združene liste. Politični okopi v RTVS kot tudi v večini slovenskih medijev so prav ob sprejemanju tega zakona prišli še posebej do izraza. Končna odločitev sicer še ni padla, saj so poslanci LDS in večina poslancev SD vložili pobudo za referendum o zakonu, tako da bo končna odločitev septembra v rokah volivcev.

Prav medijski pomp, ki je bil namenjen zakonu o RTV, je pokazal na potrebo po večji odprtosti medijskega prostora, v ta namen pa na Ministrstvu za kulturo pripravljajo tudi zakon o pluralizaciji medijev, ki naj bi pomagal vsebinsko in mnenjsko uravnovežiti medijski prostor, o njem pa bo DZ verjetno razpravljal jeseni. Prav tako bo moral DZ obravnavati še paket t.i. vojnih zakonov, s katerimi želi urediti status žrtev vojnega nasilja in njihovih svojcev, ne glede na to, kdo jim je povzročil gorje, ter končno urediti in primerno obeležiti napise na pri-

skupaj s plačami (do uskladitev bo prihajalo dvakrat na leto), so na vladno koalicijo leteli očitki, da gre za vsečen ukrep, ki bo dolgoročno škodoval državnim blagajni, čeprav bi se upokojenci s tem ne strinjali.

Sicer pa so nekatere razprave pokazale, da znajo poslanci po potrebi stopiti skupaj, kot je bilo to ob potrditvi evropske ustavne pogodbe ali na zadnji izredni seji pred počitnicami, ko so soglasno sprejeli spremembe ZPIZ.

Napeto znotraj in zunaj DZ

Dokaj napeti odnosi so bili med državnim zborom in državnim svetom. DZ je končno določil, da predsednik DS ne bo več prejemal plače, državni svetniki pa so verjetno tudi zaradi lojalnosti svojemu predsedniku Janezu Sušniku v zadnjih tednih večkrat »ponagajali« poslancem z vložitvijo veta na sprejete zakone, ki so zato morali v ponovno obravnavo. Obnašanje državnega sveta je tako ponovno spodbudilo razprave o smiselnosti nadaljnjega obstoja tega organa, čeprav DZ o tem verjetno ne bo odločal pred drugo polovico naslednjega leta.

Sodelovanje opozicije je bilo, kot je

manj priljubljenih in spornih stališč.

LDS in SD sta bili v tem pogledu mnogo bolj nastopaski in zamerljivi. Najbolj očitno je to bilo pri razpravah ob sprejemu rebalansa proračuna, ko je predvsem Milan Cvikl zavlačeval svoj nastop z nepotrebnimi opazkami in replikami, LDS pa se je množično zatekel k vlaganju amandmajev in proceduralnih formalizmov tako na plenarnih sejah kot na matičnih odborih (najbolj nazorno je to bilo pri »maratonski« razpravi o zakonu o RTV na matičnem odboru). Ko to ni več zadostovalo, je LDS (delno pa tudi SD) začel posegati po obstrukciji sej parlamenta; teh je bilo skupno kar sedem. Koliko se bo takšna drža v prihodnje še pojavljala, je težko napovedati. Verjetno imata LDS in SD številne težave sami s sabo, kar poskušata prikriti tudi na ta način. Glede na to, da jeseni čaka DZ še mnogo dela, pa upamo, da se bodo razmere, predvsem v nekdanji najmočnejši stranki LDS, stabilizirale, parlamentarni dialog pa normaliziral. Nekateri signali (razprava o vojnih zakonih in o etičnem kodeksu poslancev) vzbujajo upanje, da bo prišlo do korakov v to smer.

Mitja Volčanšek

Država v državi

Revizorji so ugotovili številne nepravilnosti pri vodenju Pospeševalnega centra za malo gospodarstvo, tako v času, ko ga je vodila Zdenka Kovač, poznejša ministrica, kot v času Božidarja Marota. PCMG je bil država v državi, denar so trošili po domače, Kovačeva je obdržala stanovanje, tudi javna naročila so bila delana po domače. Skratka, posle so dobivali le izbranci.

Računsko sodišče je sklep o izvedbi revizije Pospeševalnega centra za malo gospodarstvo (PCMG) izdalo že 17. septembra lani, končno poročilo pa so izdali šele 29. julija letos. Za pregled poslovanja v letih od 2001

do 2003 in za izdajo 66 strani dolgega poročila so potrebovali torej več kot deset mesecev. Po svoje se lahko temu čudimo, saj PCMG le ni tako zapletena ustanova, da revizorjem ugotovitev ne bi uspelo sestaviti prej. Ne preseneča pa seveda, če vemo, da od zaključka revizije do izdaje končnega poročila ponavadi mine precej časa, medtem pa se dogaja marsikaj. Tudi prošnje in kupčkanja. Morda niti ni nenavadno, da je bilo poročilo na spletni strani računskega sodišča objavljeno 29. julija, to je v času najštevilnejših dopustov. Temu primeren je tudi medijski odziv, saj ga skoraj ni bilo, objavili so le nekaj stavkov. Vse skupaj se je skratka zminimaliziralo, kar je povsem narobe, saj je poročilo o poslovanju te ustanove, ki na eni strani troši davkoplačevalski denar, na drugi pa deli denar nekaterim izbrancem, zelo obremenjujoče. Revizorji so namreč našli zelo veliko napak v poslovanju in iz-

rekli negativno mnenje. Pri tem dodajmo, da so bila včasih v podobnih poročilih navedena tudi imena revizorjev, ki so opravljali revizijo in v katerem času. Po prihodu Igorja Šoltesa v to ustanovo (Šoltes je namreč

predsednik sodišča) pa so ti podatki iz tovrstnih poročil preprosto izginili.

Vse drugo, samo malo gospodarstvo ne

Revizorji računskega sodišča so poskušali ugotoviti, ali je PCMG pri svojem delovanju uresničeval cilje pospeševanja malega gospodarstva in ali je o uresničevanju teh in pričakovanih rezultatih poročal v skladu s predpisi, objektivno in pregledno. Zato so pregledali vso dokumentacijo s področja pospeševanja malega gospodarstva in ostale listine. Pri tem so ugotovili številne nepravilnosti v postopkih dodeljevanja denarja, sklepanja pogodb in prevzemanja obveznosti. Poleg tega so ugotovili, da je PCMG nepravilno spreminjal celo statut družbe. Tako so na seji sveta zavoda konec decembra 2004 sprejeli sklep o spremembi statuta, v katerem je spremenjeno določilo o sklepčnosti seje. S tem so popravljali dejansko »

Zdenka Kovač, nekdanja direktorica PCMG in poznejša ministrica v Ropovi vladi, na zadnjih volitvah pa predsednica ene od zunajparlamentarnih strank, si je na PCMG kar dobro postlala.

» stanje, saj so bile nekatere odločitve na sejah sveta v minulih letih sprejete tudi ob navzočnosti le treh članov. Ob tem je sedmim članom sveta štiriletni mandat potekel že sredi decembra 2002, vendar pa PCMG na vlado ni predložil zahteve za podaljšanje oziroma ponovno imenovanje članov sveta, pač pa so po tem datumu delovali, preprosto povedano, nezakonito, kar s starimi člani sveta, ki so bili brez pooblastil. Revizorji menijo, da so vsi sklepi sveta zavoda po 7.12.2002, ko je potekel mandat sedmim članom od enajstih, nezakoniti. Sicer pa pregled navzočnosti članov sveta v letu 2003 na posamezni seji kaže, da so bili na sejah, teh je bilo pet, udeleženi le trije do štirje člani sveta, ki so imeli ustrezna pooblastila. Hkrati s tem je svet zavoda septembra 1999 kar sam razrešil eno od članic sveta iz vrst zaposlenih in na njeno mesto preprosto imenoval drugo, četudi ni imel za to nobenih pristojnosti. So pa člani sveta v letu 2003 sprejemali dokaj zanimive sklepe. Med drugim tudi pravilnik o uporabi službenih prenosnih telefonov, potrjevali so spremembe finančnega načrta PCMG, prenašali so zunajbilančno premoženje ustanove, imenovali so vršilca dolžnosti direktorja (namesto Zdenke Kovač so imenovali

Božidarja Marota), priznavali so izplačila stimulatívne dela direktorici v vrednosti ene mesečne plače, sprejeli so poročilo o delu ustanove. Odločali so skratka o vseh finančnih zadevah, tudi o porabi presežka prihodkov nad odhodki, porabi prejetih obresti, na koncu so spremenili celo statut. Ni kaj. Zanimivo!

Ob vsem tem pa na primer svet ni sprejel sklepa o sprejemu navodila o postopku oddaje javnih naročil male vrednosti, pač pa je vodstvo ta akt sprejelo kar samo. Ob vsem tem pa je direktorica Zdenka Kovač kar sama pooblastila enega od svojih pomočnikov za nadomeščanje v času njene odsotnosti, ta pa je podpisoval pogodbe za prevzemanje obveznosti ustanove tudi takrat, ko ni imel njenega pisnega pooblastila. Dodajmo, da je nove svete zavoda imenovala šele zdajšnja vlada in sicer na seji dne 17. marca 2005.

Poslovanje po domače

Revizorji so ugotovili, da finančni načrt PCMG ni bil nikoli potrjen v zakonsko določenem roku, temveč z

ugotovili, da je bil dodatek za delovno dobo obračunan v nasprotju s kolektivno pogodbo. Revizorji so ugotovili, da je PCMG pri petnajstih zaposlenih nepravilno obračunal dodatek za delovno dobo, pri tem pa je bilo sedmim zaposlenim v letih od 2001 do 2003 preveč izplačanega dodatka v znesku 557 tisoč tolarjev, pri osmih pa je bilo premalo izplačanih 461 tisoč tolarjev. Poleg tega so nekaterim izplačevali tudi denar za neizkoriščen dopust v predhodnem letu. Samo leta 2003 je bilo tega za 1,3 mio tolarjev. Napake so ugotovili tudi pri pregledu potnih nalogov. Izpolnili so namreč samo trajanje in relacijo potovanja ter ostale stroške, vse ostalo so opravili referenti v računovodstvu, čeprav bi morala računovodska služba opravljati le nadzor. Pri pregledu stroškov za seminar California gift show so ugotovili, da je direktorica Zdenka Kovač sama sebi podpisala potni nalog in odobrila izplačilo. To pa zato, ker PCMG v svojih aktih ni določil pristojne osebe za podpisovanje potnih nalogov direktorice, pač pa si je Kovačeva podpisovala kar sama.

Plačila za delo, ki ga ni bilo

Napake so bile tudi pri sklepanju pogodb o delu. Tako so kršili zakone pri sklepanju pogodb na projektu AIDA, kjer so eni od fizičnih oseb od aprila do novembra 2001 za 109 delovnih dni izplačali dobre 3 milijone tolarjev. Prav tako so sklenili pogodbo s fizično osebo od aprila do novembra 2001, kjer je posameznik opravil 159 dni in za to prejel slabih 7 milijonov tolarjev. njegovo delo pa naj bi bila predstavitev PCMG s partnerji RTV in Videoprodukcijo Kregar, d. o. o. Napake so bile tudi pri delu prek študentskega servisa. Samo v letu 2003 je osem študentov in dijakov skupno opravilo 10.228 ur, kar pomeni, da so bili z nekaj izjemami na PCMG zaposleni neprekinjeno vse leto. PCMG jim je izplačal najmanj 9,7 milijona tolarjev. Na PCMG so revizorjem zagotavljali, da so bila dela, ki so jih opravljali, nujna, štiri študente pa naj bi pozneje tudi zaposlili. Ob vsem tem so ugotovili celo, da so izplačevali delo, ki ga ni bilo.

Javna naročila, to je šele "šmorn"

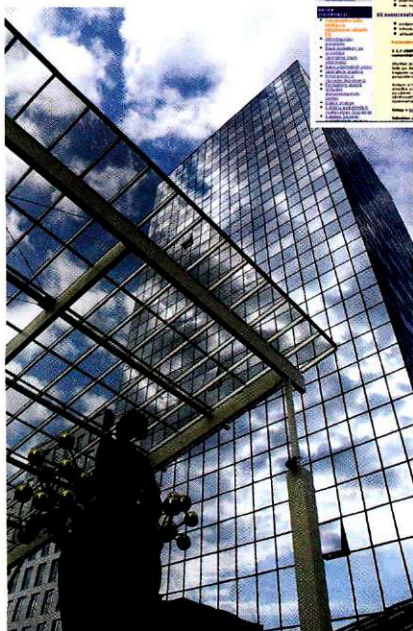
Posebno poglavje pa so, tako kot

Predstavnika v svetu zavoda je imela tudi GZS. GZS je PCMG tudi dala v najem stanovanje za Zdenko Kovač, firma, katere lastnik je Marjan Čuk, pa je opravljala revizijo poslovanja PCMG. Vprašanje, koliko je bi v vse to vpleten tudi Jožko Čuk, predsednik GZS.

Božidar Marot, ki je nadomestil Kovačevu, je bil imenovan nezakonito.

Pospeševalni center za malo gospodarstvo se razteza na kar 900 kvadratnih metrih najetih poslovnih prostorih, v njem pa je zaposlenih 45 zaposlenih oziroma trikrat več kot leta 2000. Za vse tovrstne storitve so najemali in plačevali zunanje izvajalce in to kar brez javnih razpisov.

večmesečno zakasnitvijo. Še v večjem zaostanku pa je bilo sklepanje pogodb s posameznimi ministri. Zamiki oziroma podpisi pogodb so bili opravljeni tudi z več mesečnimi zamiki, v letu 2003 celo z osemmesečno zamudo. Finančni načrt in sklepanje pogodb pa so ponavadi opravili kar konec leta za minulo leto.

Tudi obračunavanje plač in potnih nalogov po domače

Tako kot pri vsem ostalem, so revizorji našli številne napake v poslovanju tudi na drugih področjih. Pregledali so namreč pogodbe o zaposlitvi in plačilne liste ter

povsod v javnem sektorju, javna naročila. Tako so konec leta 2001 s podjetjem Pro Anima iz Ljubljane (v lasti Alena Mujanoviča in Irene ter Terezije Hlade) sklenili pogodbo v vrednosti 17 milijonov tolarjev za oblikovanje, pripravo in tisk glasila EIC Novic. Revizorji so ugotovili številne nepravilnosti in pomanjkljivosti pri pripravi razpisne dokumentacije in pri sami izvedbi javnega razpisa. Samo v letu 2003 so izvedli 127 postopkov javnih naročil male vrednosti, pri tem pa so revizorji ugotovili številne nepravilnosti in pomanjkljivosti. Narobe je bilo pri naročilih za izdelavo in vzdrževanje spletnega portala PCMG v letu 2001, pri izdelavi in prepustitvi programskega paketa, pri izdelavi in vzdrževanju angleške spletne strani, pri spremljanju

Prihodki in stroški PCMG - v tisoč tolarjih

	2000	2001	2002	2003
1. Prihodki	442.170	1.037.359	1.484.459	1.711.134
- od tega: iz proračuna	404.530	991.012	1.341.004	1.578.428
- lastni prih.	37.640	46.347	143.453	132.706
2. Stroški poslovanja	437.875	859.863	1.687.739	1.622.925

Opomba: Med stroški poslovanja so v vseh letih izredno naraščali stroški za blago in storitve za izvajanje javne službe. Če so za to še leta 2000 porabili slabih 350 milijonov tolarjev na leto, so bili ti stroški leta 2002 že 1.058 milijonov tolarjev. Med temi stroški so bili enormni stroški za pisarniški in splošni material ter storitve. Leta 2002 je bilo teh stroškov že za 831 milijonov tolarjev, kar je štirikrat več kot so znašale plače zaposlenih. V tem letu so poslovali tudi z več kot 203 milijoni tolarjev izgube.

Naloga PCMG

PCMG je leta 1992 ustanovila vlada (dopolnitev zakona o ustanovitvi je bila nato še leta 1996), deloval naj bi kot javni zavod za razvoj, organizacijo in vodenje pospeševalno-svetovalne mreže za razvoj malega gospodarstva v Sloveniji. Zadolžen je bil tudi za mednarodno zastopanje ter za zagotavljanje strokovnega in tehničnega povezovanja s sorodnimi pospeševalnimi mrežami in organizacijami po svetu. Leta 2001 je bilo v PCMG zaposlenih trideset ljudi, naslednje leto jih je bilo že 42, v letu 2003 pa 45. Funkcijo direktorja je do 7. januarja 2003 opravljal Zdenka Kovač, ki je nato postala ministrica brez resorja v Ropovi vladi, po tem datumu pa je bil direktor Božidar Marot. Zanimivo pri tem je, da ima PCMG za vsa tri leta revidirane računovodske izkaze, vendar pa so vmes zamenjali revizorje. Za leti 2001 in 2002 je računovodske izkaze revidirala revizijska družba Iteo Abeceda, poslovanje leta 2003 pa družba Ecum, Revizija iz Ljubljane, katere ustanovitelj je Marjan Čuk. Zunanji revizorji pa so za vsa tri leta izdali mnenje, da računovodski izkazi podajajo resnično in pošteno sliko finančnega stanja javnega zavoda. Revizorji so zdaj ugotovili, da temu ni tako.

nega telefona, prenosnega računalnika kar s službo vlade RS, saj je Kovačeva postala ministrica. V obdobju od 2001 do 2003 so najeli tudi dve službeni stanovanji. Eno pri fizični osebi in drugo pri GZS. Za najem pri fizični osebi so plačali nekaj manj

kot 800 tisoč tolarjev najemnine v dveh letih, za stanovanje od GZS pa so sklenili pogodbo s Kovačevo. Čeprav ji je 30. 1. 2003 prenehalo delovno razmerje, je stanovanje obdržala. Pogodbo so ji odpovedali šele 30. marca letos.

Vida Kocjan

Ob 40-letnici Ognjišča

Postojna, 4. september 2005

Na parkirišču Postojnske jame.

Veliko srečanje
bralcev in
prijateljev
Ognjišča

25. srečanje PRO

Pridite, naj se znova pokaže, da smo ena družina,
zbrana okrog toplega domačega Ognjišča!

Radio Ognjišča: Trg Brolo 11, Koper, foto: Franci Stela

Podjetje Ecum, Revizija, ki je v lasti Marjana Čuka, je za poslovanje PCMG ugotovila, da so poslovali pravilno. Zdaj so revizorji računskega sodišča razkrili številne napake in zavodu izrekli negativno mnenje.

medijev. Napake so bile pri oddaji naročila za oblikovanje in tisk gradiv za projekt Plato. Ob vsem tem pa na PCMG niti nimajo dokumentacije, ki bi potrdila pravilnosti nekaterih postopkov izbire izvajalcev. Celo avtomobil passat so kupili tako, da so izvedli naročilo male vrednosti. Podobno je bilo tudi pri nakupu avtomobila znamke peugeot. Tudi pri nakupu letalskih vozovnic niso upoštevali zakonodaje. Poleg vsega tega so z nekaterimi izvajalci, na primer za vzdrževanje informacijskega sistema, sklepali kar neposredne pogodbe. Podobno je bilo tudi za najem raznih razstavnih prostorov za sejme. Celo avtomobile so najemali kar z neposrednimi pogodbami, večino, kar se je dogajalo v tujini, pa sploh. Podobno je bilo celo z nakupom računalniške opreme. To

so kupili prek pogodbe o najemu z družbo Oria Computers iz Zagorja.

Zaposleni v sobanah

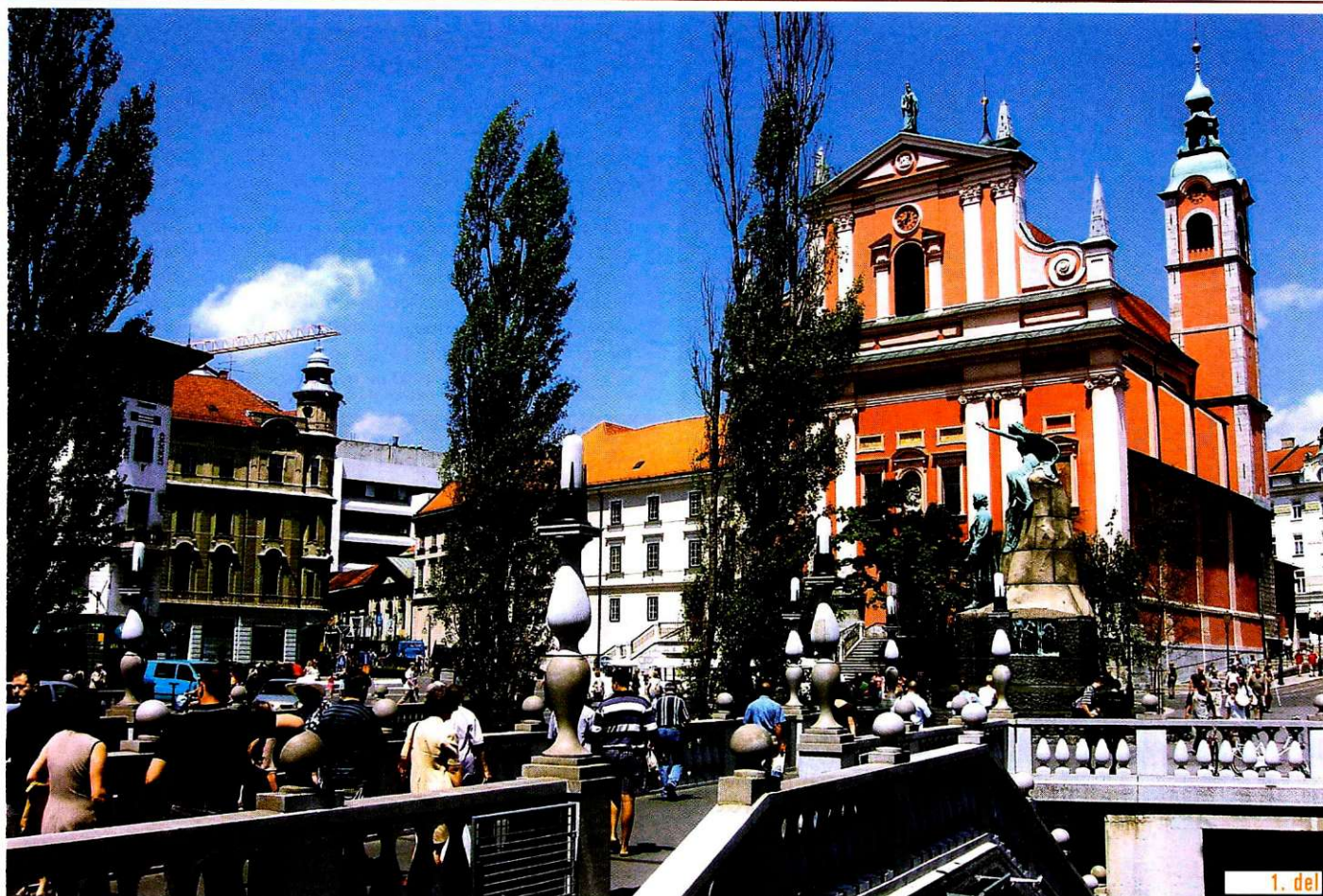
Za povečano število zaposlenih so najemali kar dodatne poslovne prostore v stavbi WTC. Najeta površina na zaposlenega pa je bila v letu 2001 kar 30 kvadratnih metrov, za 45 zaposlenih so najeli 902 kvadratna metra poslovnih prostorov. Najeta površina na zaposlenega pa je bila kar 2,5 krat večja od predvidene. Imeli so štiri službene avtomobile, z njimi so ravnali prav po domače. Enega je stalno uporabljala direktorica, za to pa ji niso upoštevali bonitete. Tako kot nje ne, tudi ostalim ne. Zanimivo pri tem je, da direktorica po prenehanju funkcije ni vrnila službenega avtomobila, poleg tega je PCMG sklenil pogodbo o dodelitvi službenega vozila, prenos-

Iščemo zunanje sodelavce.

ki želijo sodelovati na področju pridobivanja novih naročnikov revije *Demokracija*.

Za dober zaslužek pokličite 01/43 45 463.

ednik
DEMOKRACIJA

1. del

Nezaceľjene rane

Ko danes pogosto slišimo, da ne smemo odpirati zaceľjenih ran, se moramo najprej vprašati, ali so te res bile kdaj zaceľjene, katerim socialnim in političnim skupinam so bile zaceľjene in kdo jih je zaceľil.

Če taka gesla izrekata predvsem Miran Potrč in žal tudi dr. France Bučar, se moramo vprašati, v imenu koga in katerih interesov prihaja do takšnih izjav. Kaj pravzaprav pomenijo besede "ne odpirati že zaceľjenih ran"? Odpirati zaceľjene rane pomeni za zmagovito stran polagati na mizo dokaz za poveljne poboje in razne nove dokumente in odkritja, ki te poboje dokazujejo, pomeni to, da se ne smejo problematizirati razni privilegiji, ki izhajajo iz NOB – kot so to tako imenovani vojni zakoni –, pomeni, da

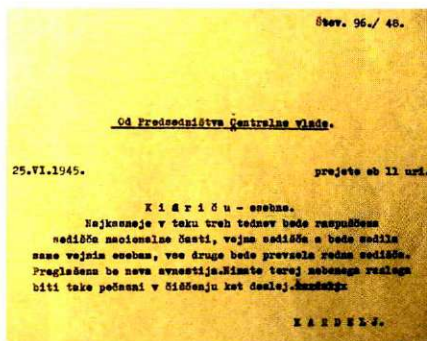
se ne sme govoriti o revoluciji, s katero NOB po novi interpretaciji nima zveze, pomeni, da se ne smejo odpirati ideološke teme, ki izkrivljajo že dokončno napisano zgodovino, ali se obremenjevati z zgodovino, ki nam zastira pogled v svetlo prihodnost.

Nezaceľjene rane

Težko je namreč živeti z geslom "ne odpirati že zaceľjenih ran", ko pa se nam vedno znova odpirajo dogodki, ki nam dokazujejo, da te rane nikoli niso bile resnično zaceľjene. Tako se nam odkrije dogodek v Slovenski Bistrici, ko so v zapuščenih rovih našli leta 1946 pobite ljudi. K štiristo odkritim in desetletja prikritim grobovom se odkrivajo novi in novi. Prvič po letu 1945 so svojci pobitih črnogorskih četnikov v Kamniški Bistrici obiskali dva gro-

bova z okoli 600 pobitih svojcev. Nedavno tega je prišlo na mizo pismo Edvarda Kardelja Borisu Kidriču, ki ga je v juniju 1945 pozival, naj v Sloveniji pohitijo s čiščenjem, kar je v tistem času in kontekstu pomenilo z likvidacijami. Lahko pričakujemo, da se bodo taki dogodki in taka pisma še pojavljali – posebno ko bodo v Beogradu odprli razne dosjeje, ki bodo spravili v zadrego vse tiste, ki govorijo

o zaceľjenih ranah. O zaceľjenih ranah govorijo tisti, ki nezaceľjene rane vidijo kot zaceľjene, ali pa se pačijo in ne želijo, da bi v naši še ne premagani zgodovini odkrili vso resnico, z vsemi njenimi grozotami in oblastnimi interesi. Noben narod pa ne more normalno živeti, če ne ve o sebi in o svojih vladajočih elitah vsega, kar mora vedeti. Slovenski narod in šolski sistem se ne moreta pitati z napisano zgodovino npr. Boža Repeta "Rdeča Slovenija", v kateri so zamolčani poveljni poboji. Slovenija je bila takoj po vojni največje morišče v Evropi, saj je bilo po konservativnih ocenah tukaj pobitih okoli 100.000 Slovencev, Hrvatov, Srbov in Črnogorcev. Ta morija bo še naslednje stoletje visela nad Slovenijo in kričala nad tistimi, ki so jo ukazali. To ni zaceľjena rana. Tudi v Nemčiji in Rusiji nimajo zaceľjenih ran in jih

Lahko pričakujemo, da se bodo dogodki in pisma, kot Kardeljeva depesha o likvidacijah, še pojavljali.

znova in znova lahko gledamo na televizijskih zaslonih. Vsi padli nemški vojaki v bitki za Stalingrad imajo na obrobju mesta velik spomenik, z vsemi izpisanimi imeni padlih v tej bitki.

V ozadju vrednostni sistemi

Pri analizi "zacelejenih ran" se moramo opreti na kulturnopolitično, vrednostno in zgodovinsko dediščino. Ugotoviti pa moramo, katera dediščina nam je na voljo, katera se nam je v bližnji preteklosti vsiljevala kot obvezna in edino resnična, katera drugačna dediščina se nam po padcu totalitarnega sistema ponuja, kako nam pri tem lahko pomaga tista kulturnopolitična dediščina, ki je vezana

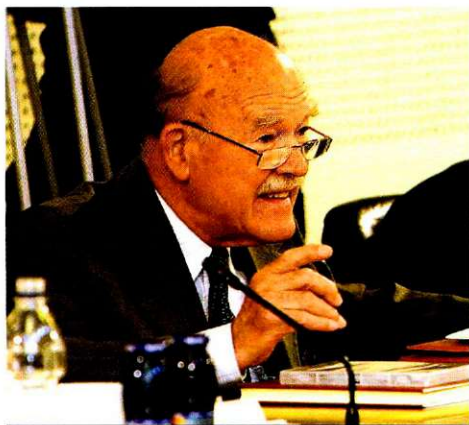
Po letu 1945 so nam 45 let vsiljevali dve vrednostno zgodovinski dediščini, s katerima so legitimirali totalitarno oblast ene same, vendar samooklicane vodilne stranke. Prva edino veljavna je bila dediščina NOB in revolucije, ki je bila zmagovita in zato pravična – še danes se poudarja, da je zmagovitost nujno povezana s pravičnostjo, o čemer je stari Hegel veliko pisal –, druga je bila domobranska in z njo povezana Katoliška cerkev, ki je bila izdajalska in zato poražena. Vse obdobje do leta 1990 smo bili v šolah, medijih in zgodovinskih knjigah izpostavljeni indoktrinaciji te dediščine, na podlagi katere smo doživeli narodno osvoboditev in najpravič-

polniti in delno odpraviti. To so storili tako, da so revolucijo preprosto zanikali in poudarili samo NOB, pobeje so samo obžalovali in jih s tem označili za zacelejene rane, politični sistem z eno samo vodilno stranko pa so opravičevali s tem, da je omogočal polno zaposlitev, socialno varnost in celo brezplačno šolanje – kot da sosednji kapitalistični sistemi v tistem času tega ne bi imeli. Odnos do domobranske strani se s tem ni spremenil. Ni več govora o njihovem izdajstvu, ampak o njihovi kolaboraciji. S to kolaboracijo – ki je niso definirali, ker obstaja več vrst kolaboracije – so utemeljevali kulturnovrednostno in politično dediščino NOB, to pot brez revolucije.

Pri iskanju nove kulturnopolitične dediščine ali pri poskusu njene redefinicije se pojavi dr. France Bučar kot udeleženec NOB in eden najpomembnejših tvorcev nove države Slovenije, ki zapiše naslednje: "Reči, da so bivši domobranci narodni izdajalci, je norost in v bistvu kriminal." (Delo, 18. 6. 2005) To pomeni, da je bila vsem mladim rodovom po letu 1945 zgodovina prikazana kot legenda in da so bili vsi zgodovinski znanstveni teksti, ki so legitimirali revolucijo, neznanstveni, zaradi česar so izgubili svojo verodostojnost. Zamolčani so bili vsi pobeji, ki jih je ukazala najožja partijska elita v imenu revolucije in trajne polastitve oblasti. Legitimnost te oblasti je izvirala iz tega, da se je ta elita samooklicala za vodilno in ni priznala svobodnih pluralnih volitev kot vira legitimnosti, kar od prosvetljenstva dalje velja kot edini vir legitimnosti oblasti.

Na praktični ravni revolucionarnega dogajanja naj omenimo, da je bilo že med vojno likvidiranih nekaj nad 4.000 ljudi kot potencialnih sovražnikov revolucije, ki so še danes izbrisani, njihova krivda nedokazana, njihovi svojci pa brez mrljskih listov. Sem štejemo okoli 12.000 po vojni pobitih domobrancev in okoli 100.000 pobitih Hrvatov, Srbov in Črnogorcev v okolici Pliberka in v tankovskih jarkih okoli Maribora, v Kamniški Bistrici in drugod. Omenimo naj še tragedijo več desetstisočev Slovencev, mobiliziranih v nemško vojsko (predvsem iz Štajerske in Gorenjske), ki so bili vsa leta po vojni zaničevani in diskriminirani. V tej množici diskriminiranih ljudi se skrivajo neizmerne tragedije in nezacelejene rane. Naj omenimo zelo majhno: otrok je prišel domov iz osnovne šole in spraševal svojo mater, zakaj je bil njegov oče, ki ga nikoli ni videl, izdajalec. Ali sošolka, ki me je več kot petdeset let prosila, naj od svojega prijatelja, ki je imel tesne zveze z visoko partijsko elito, izvem, zakaj je bil njen oče med vojno likvidiran. To navažam zato, da bi povedal, da tovrstne rane nikoli niso bile in tudi danes niso zacelejene; sklicevanje nanje je sprenevedanje in opravičevanje nečesa, česar ni mogoče opravičiti.

Dr. Janez Jerovšek

Tudi dr. France Bučar je podprl tiste, ki ne želijo problematizirati privilegijev, ki izhajajo iz NOB.

Mladi po letu 1945 so bili izpostavljeni prikazu zgodovine kot legende, "znanstveni" teksti pa so legitimirali revolucijo.

na Prešerna, Cankarja, Katoliško cerkev, slovenski liberalizem. Pri tem se zavedamo, da gre v tem prizadevanju za uveljavljanje različnih dediščin v ozadju za boj za oblast oziroma za legitimiranje oblasti in legitimiranje in pozicioniranje vseh strank in civilnih gibanj. Gre za znano tezo, da oblast in stranke dobijo svojo legitimnitet v vrednostnem sistemu. Zato je interpretacija polpretekle, posebno še revolucijske zgodovine z vsemi njenimi simboli in spomeniki tako pomembna. Če se problematizira spomenik nekemu, ki je povezan z ubojem, ki se označujejo za zločin, je to prvovrsten oblastni in legitimnostni ter s tem političnointeresni problem. Nobena politična skupina ne želi biti obremenjena s preteklimi zločini, če pa že je, se izgovarja, da pri tem ni sodelovala, vse pa skuša razglasiti za zacelejene rane, ki se v imenu naše prihodnosti ne smejo odkrivati.

nejšo družbeno ureditev na svetu z znamenitim samoupravljanjem. Domobranska dediščina je bila v interpretaciji zmagovite dediščine navzoča kot izdajalska in zato poražena, v svojih nosilcih pretežno pobita, ali navzoča kot majhna in po svetu razkropljena sovražna emigracija.

Črno-bela interpretacija

Po padcu socializma v Evropi in v Sloveniji se je izkazalo, da je črno-belo kulturnozgodovinsko dediščino treba zamenjati ali vsaj popraviti. Izkazalo se je, da je NOB v svojem sestavu imela vključeno revolucijo, ki je bila odgovorna za povojne pobeje, zapore, inscenirane sodne procese, podržavljanje zasebne lastnine in za izjemno velike kršitve človekovih pravic. Zato so dediči tega totalitarnega sistema svojo kulturnozgodovinsko dediščino, ki so jo institucionalizirali že v legendo, morali spremeniti, do-

Legitimiranje revolucije

Problem je ta, da se kulturnovrednostna in zgodovinska dediščina spreminja, da drugačen duh časa zahteva pregled vseh mogočih zgodovinskih dediščin in njihove nadaljnje uporabnosti. Postavlja se vprašanje, kako je z legitimnostjo tistega dela dediščine, ki je odgovorna za največje pobeje v zgodovini slovenskega naroda, za Goli otok, za ravnanje v zaporih, kot je opisano v dokumentu Angele Vode, in za kršenje človekovih pravic. Izkazalo se je, da je eden bistvenih elementov NOB, to je revolucija – čeprav na začetku še skrita in zamolčana – propadel in se je kolo zgodovine z denacionalizacijo, večstrankarskim sistemom in delitvijo oblasti na tri veje zavrtelo nazaj. Nasprotna stran, s konservativno in antirevolucijsko dediščino, zatrjuje, da je bila vojaško, ne pa ideološko in politično poražena, saj je revolucija propadla.

Zmerna gospodarska rast, povečanje izvoza, zmanjšanje uvoza, zniževanje osebne potrošnje, umirjene naložbe, brzdanje inflacije, umirjanje brezposelnosti, povečano varčevanje in na drugi strani tudi zadolževanje prebivalstva, pozitivna javnofinancijska bilanca so le nekateri kazalci, ki zaznamujejo makroekonomsko stanje v državi.

Čas umirjenosti

Podatki o gibanju makroekonomskih kazalcev za državo, ki jih redno mesečno pripravlja Urad za makroekonomske analize in razvoj (Umar), kažejo, da je bil obseg industrijske proizvodnje v prvih štirih mesecih letos za 1,1 odstotka nižji kot v istem obdobju lani. V primerjavi z marcem pa se je industrijska proizvodnja zmanjšala kar za 4,6 odstotka. Nižji obseg je bil dosežen tako v predelovalnih dejavnostih kot pri preskrbi z elektriko, plinom in vodo, kjer je bilo aprila proizvedenega kar za slabo desetino manj kot marca. Povečuje pa se vrednost opravljenih gradbenih del, kjer je bilo letos opravljenih za slabo desetinno več del kot v istem obdobju lani. Nasprotno pa narašča izvoz blaga, saj se je letos povečal kar za 11 odstotkov, hkrati pa je po svoje spodbudno, da uvoz ni sledil trendu izvoza. Letos je bilo uvoženega le za 7,4 odstotka več blaga in storitev kot lani. Zanimiv je podatek o stroških dela na enoto proizvodnje. Ti so se letos povečali za 1,2 odstotka. Pri tem se je realni efektivni tečaj tolarja okrepil za 0,6 odstotka. Brutoplače na zaposlenega so se povečale za 2,8 odstotka. Tudi skupno varčevanje prebivalstva v bankah je realno zraslo za 7,3 odstotka, skrb zbuja-

joč pa je podatek o zadolževanju prebivalstva. Na eni strani smo pričeli večjemu varčevanju, na drugi pa povečanemu zadolževanju. Ugodni pa so kazalci o številu formalno delovno aktivnih prebivalcih. Teh je bilo letos za slab odstotek več kot lani, število registrirano brezposelnih pa se je zmanjšalo za 4 odstotke. Kljub temu je stopnja registrirane brezposelnosti še vedno enaka in znaša 10,2 odstotka. Ob tem je pomemben tudi podatek o inflaciji, ki kaže na rast cen življenjskih potrebščin. Junija se je inflacija povečala za 0,1 odstotka, v enem letu pa za 1,5 odstotka. Če podatek primerjamo na medletni ravni, ugotovi-

mo, da je bila inflacija v letošnjih šestih mesecih 1,9-odstotna.

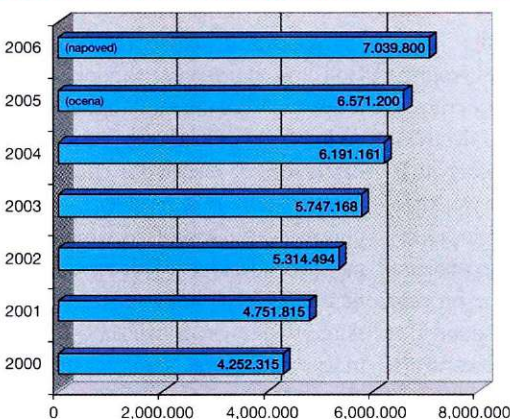
Dražja nafta kriva za marsikaj

Po podatkih Umarja se je zniževanje inflacije nadaljevalo tudi v juniju 2005, na znižanje skupne rasti cen pa so v največji meri vplivale pocenitve v skupini hrana in brezalkoholne pijače, kjer je bil najizrazitejši sezonski padec cen zelenjave in sadja. Najvišja povišanja cen so bila zabeležena pri podražitvi počitniških paketov ter v skupinah stanovanje in prevoz, kar je povezano s povečanjem cen tekočih in pogonskih goriv. Umar ugotavlja, da povprečna inflacija še vedno za 0,7-odstot-

ne točke presega maastrichtski konvergenčni kriterij, ki je v maju znašal 2,3 odstotka, naša inflacija na letni ravni pa je bila 3-odstotna.

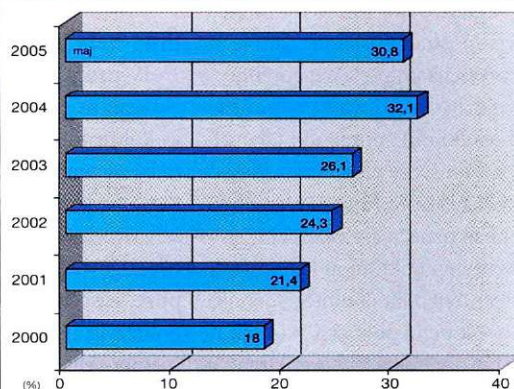
V prvem četrtletju je bila gospodarska rast 2,6-odstotna. S tem se je nadaljevalo umirjanje medletnih rasti, ki se je začelo v zadnjem četrtletju lani, ko je bila dosežena 4,3-odstotna rast. Spomnimo, da je bila gospodarska rast najvišja lani v tretjem četrtletju, saj je znašala 5 odstotkov. Po drugi strani pa v Umarju opozarjajo, da je bila rast BDP v prvem četrtletju letos v primerjavi z istim obdobjem lani višja za 0,9 odstotka, ob tem da je bila še v zadnjem četrtletju lani glede na prejšnje četrtletje negativ-

Bruto domači proizvod (BDP) po letih

Vrednost: v milijonih tolarjev po tekočih cenah
Vir podatkov: SURS, UMAR

Rast obsega industrijske proizvodnje, merjeno na leto 1992

Opomba: Kazalec kaže rast obsega proizvodnje glede na izhodiščno leto 1992, kar pomeni, da je leto 1992 = 100.

Vir: Umar

na (za 0,4 odstotka nižja). V Umarju so prepričani, da so gibanja BDP v veliki meri v skladu s pričakovanji iz pomladanske napovedi 2005, odstopajo pa naložbe v osnovna sredstva, ki so na nižji ravni od pričakovane.

Visok izvoz v Francijo in Česko

Sicer pa je gospodarska rast v veliki meri izvirala iz rasti izvoza, ki je kljub umiritvi v zadnjih treh četrtletjih ostala na visoki ravni. Uvoz se je povečal za 8,9 odstotka. Zanimivo je, da podatki za druge države, kjer uporabljajo evro, kažejo na visoko rast izvoza v Francijo in Česko. Kljub poslabšanemu gospodarskim razmeram v Italiji se ohranja razmeroma visoka rast izvoza v to državo. Zmanjšanje izvoza je opazno na območje ZDA, nižja je rast izvoza v Avstrijo in po skromni rasti v lanskem letu se tudi letos nadaljuje zmanjševanje izvoza v Nemčijo. V Umarju ugotavljajo, da je Sloveniji v prvem četrtletju v primerjavi s preteklim letom uspelo povečati agregatni tržni delež v petnajsterici najpomembnejših trgovinskih partneric, v največji meri na račun pospešene rasti na francoskem trgu, deloma pa tudi na italijanskem, britanskem in hrvaškem. Ob tem se je rast slovenskega tržnega deleža na ruskem trgu umirjeno nadaljevala, medtem ko se je slovenski tržni delež v ZDA pospešeno zmanjševal.

Lani podatke "popravljali" helikopterji

Investicijska oz. naložbena aktivnost, ki je v tem obdobju lani dosegla najvišjo rast v vsem letu, se je letos

močno umirila, saj so se naložbe v osnovna sredstva znižale za 0,5 odstotka. Sicer pa na ta podatek vplivajo visoke naložbe, ki jih je nekdanja Ropova vlada izvedla lani. V prvem četrtletju 2004 je namreč uvozila več helikopterjev, zaradi česar je bila medletna rast investicijske potrošnje v lanskem četrtletju višja za kar 32 odstotnih točk. To pa pomeni, da je bila lanska osnovna toliko večja in je letošnji kazalec naložbene aktivnosti zato toliko nižji. Lahko rečemo, da je ta na neki način neprimerljiv z lanskim, saj država helikopterjev ne kupuje vsako leto. Ne glede na to pa strokovnjaki Umarja zatrjujejo, da so naložbene aktivnosti letos pod pričakovanji, vendar pa do konca leta pričakujejo izboljšanje. Pričakujejo namreč naložbe v gradbeništvo, opremo in stroje.

Manjša rast zasebne potrošnje

Rast zasebne potrošnje se od lanskega prvega četrtletja dalje upočasnjuje. Dosežena rast v prvih treh mesecih letos je najnižja po prvih treh mesecih leta 2003 in pričakovana glede na gibanje kratkoročnih kazalnikov in lansko medletno dinamiko trošenja gospodinjstev.

Realna rast državne potrošnje je skladna s pričakovanji, nekoliko višja rast v prvem četrtletju, za 2,0 odstotka, pa je predvsem posledica stagnacije potrošnje države v tem obdobju lani. Tudi vrednosti zalog so bile letos nižje. Opazna gibanja agregatov domače potrošnje in izvoza so posledično vplivala na upočasnjeno realno rast uvoza. Prispevek menjave s tujino h gospodarski rasti v prvih treh mesecih

letos pa je bil ob tako visoki razliki med realnimi izvoznimi in uvoznimi tokovi močno pozitiven.

Dodana vrednost počasi navzgor

Medletna realna rast dodane vrednosti je bila v prvem četrtletju 2005 le 2,4 odstotka in se je povečala za 0,6 odstotka. Nizka rast je deloma povezana z visoko osnovo v primerljivem obdobju lanskega le-

Cenovna gibanja in politika

I. Cene življenjskih potrebščin	3,1 odstotka
1. Blago	2,3 odstotka
od tega: - goriva in energija	10,2 odstotka
- drugo	0,6 odstotka
2. Storitve	5,0 odstotka
II. Regulirane oz. nadzorovane cene	10,0 odstotka

Varčevanje prebivalstva - v milijardah tolarjev

	Prihranki prebivalstva v bankah	
	31. 12. 2004	31. 5. 2005
Celotni prihranki	2.341,3	2.371,7
od tega:		
- tolarški prihranki skupaj	1.422,3	1.442,1
- devizni prihranki skupaj	919,0	929,6

Posojila prebivalstva - v milijardah tolarjev

	31. 12. 2004	31. 5. 2005
1. Tolarska posojila skupaj	2.2021,9	2.081,8
od tega:		
- posojila gospodarstvu in drugim	1.132,3	1.151,4
- posojila prebivalstvu	756,9	800,4
- posojila državi	132,7	130,1
2. Devizna posojila	944,2	1.189,4

Zaradi netoodplačevanja tolarških posojil podjetij in drugih finančnih organizacij ter države se je maja obseg tolarških posojil že drugič letos znižal, še naprej pa se krepi devizno zadolževanje. Povečuje se tudi obseg deviznih posojil. Neposredno zadolževanje podjetij v tujini se umirja. Še naprej se krepi devizno in tudi tolarško zadolževanje prebivalstva. Realni obseg vseh posojil prebivalstva se je v prvih petih mesecih letos povečal za 8,8 odstotka, kar je za 4,6 odstotne točke več kot lani. Najpomembnejša oblika zadolževanja prebivalstva še vedno ostajajo tolarška posojila. Teh je bilo letos realno za 8,1 odstotka več kot lani, netotok oziroma netozadolževanja je bilo v višini 43,4 milijarde tolarjev.

ta in je pretežno posledica gibanj v osnovnih dejavnostih, kjer je bila dosežena le 0,7-odstotna rast dodane vrednosti. Pod pričakovanji je bila rast v predelovalni dejavnosti, 1,1-odstotna, v gradbeništvu pa se je znižala za 0,7 odstotka. Dodana vrednost pa je precej višjo rast dosegla v storitvenih dejavnostih, posebno v finančnem posredništvu, nekoliko manj pa tudi v zdravstvu in socialnem varstvu. Kazalnik vrednosti dodane vrednosti kaže na razlike med prihodki in porabljenim materialom in storitvami brez upoštevanja vrednosti plač. Zanimivo, da tako kot dodana vrednost tudi zaposlenost narašča predvsem v storitvenih dejavnostih, od tega najbolj v dejavnosti nepremičnin, najema in poslovnih storitev.

Visoka zadolženost prebivalstva

Med kazalci zasebne potrošnje se je aprila še povečala medletna rast neto plač in posojil. Kazalnik zadolže-

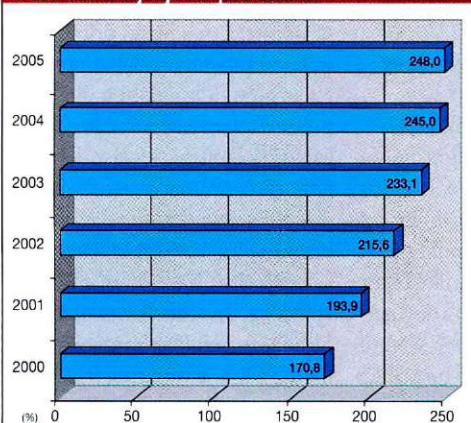
nosti prebivalstva, ki predstavlja razmerje med posojili in varčevanjem prebivalstva v bankah, se je v drugem četrtletju v primerjavi s prvim še povečal in dosegel najvišjo vrednost po letu 2001, vendar pa zaradi močnega povečanja drugih oblik varčevanja po tem letu njegove vrednosti po letih niso popolnoma primerljive.

Presežek v plačilni bilanci

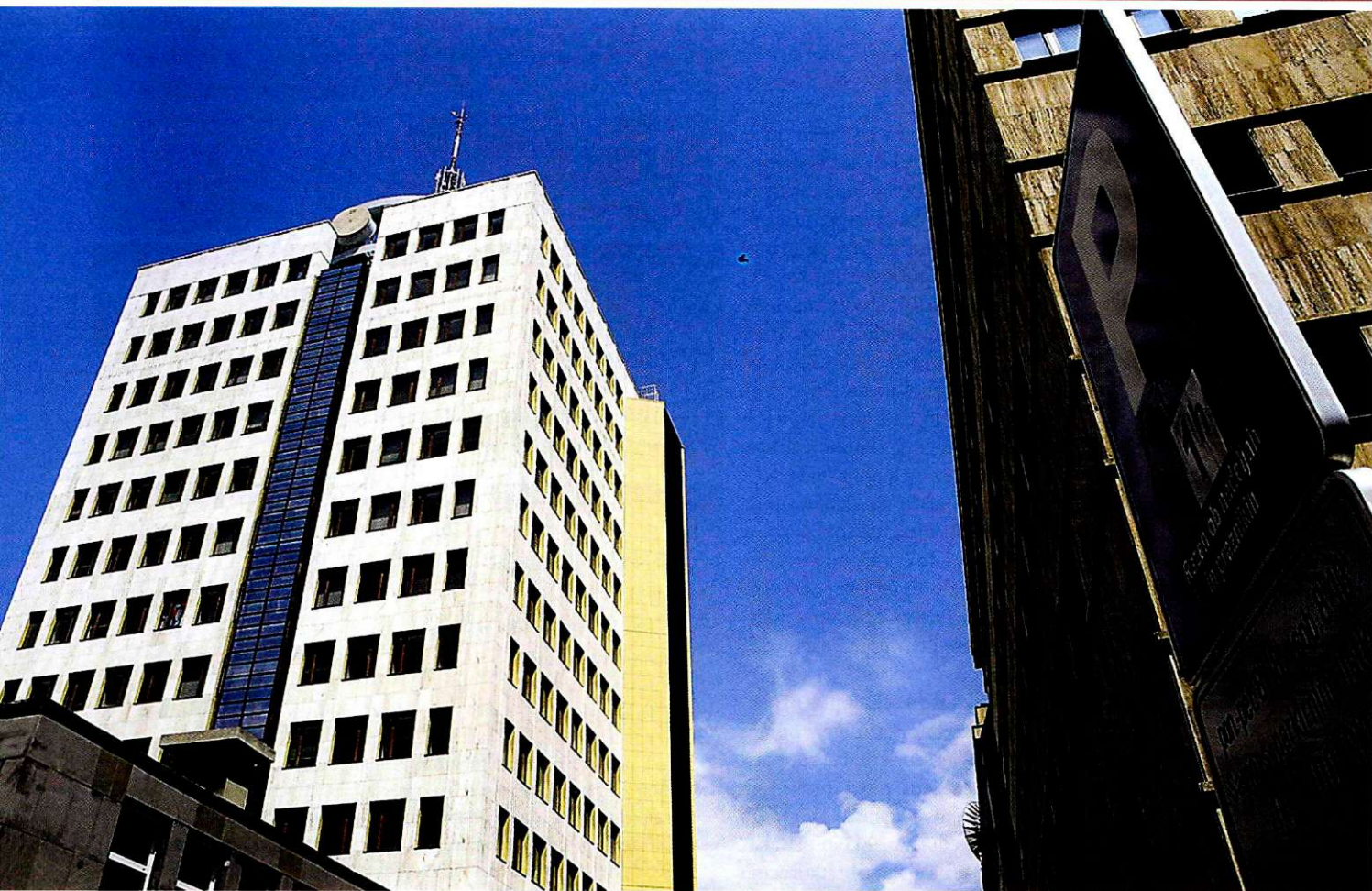
V prvih stihirih mesecih letos je tekoči račun plačilne bilance izkazoval presežek, ki je bil na skoraj enaki ravni v višini 14,2 milijona evrov kot v prvem četrtletju, v istem obdobju lani pa je izkazoval primanjkljaj v višini 42,4 milijona evrov. Ob presežku v storitveni menjavi, ki je na skoraj enaki ravni (194,6 milijona evrov) kot v tem obdobju lani, je letošnji presežek tekočega računa posledica precej manjšega primanjkljaja v trgovinski bilanci. Tega je bilo letos 119,5 milijona evrov, lani pa 254,9 milijona evrov.

Vida Kocjan

Rast cen življenjskih potrebščin

Opomba: Osnova za odstotke je leto 1992. Leto 1992 = 100.

Fotografije SAFO

Pohod proti privatizaciji

O privatizaciji Telekoma se je govorilo že kar nekaj let nazaj, vendar so zadeve ostale nedorečene. Vlada je naredila odločne korake v smeri privatizacije Telekoma in tako načrtuje, da se bo Telekom vsaj delno privatiziral v letu 2006, s čimer se bo zmanjšal tudi državni dolg.

Privatizacija Telekoma Slovenije je v skladu s politično zavezo sedanje Vlade RS, ki kot enega od ciljev na področju elektronskih komunikacij navaja tudi čimprejšnji umik države iz neposrednega ali posrednega lastništva telekomunikacijskih operaterjev, kar naj bi izvedli po vzpostavitvi zadovoljive stopnje konkurence na trgu. Vlada se je že seznanila z infor-

macijo o stanju finančne naložbe države v Telekomu Slovenije in možnosti za odprodajo državnega deleža, vendar za sedaj ni sprejela še nobenega sklepa. Ministrstvo za gospodarstvo bo strategijo odprodaje državnega deleža v Telekomu pripravilo do konca leta 2005, podrobneje pa se bo s privatizacijo družbe ukvarjal pododbor odbora za reforme. Informacija o stanju finančne naložbe države v Telekomu Slovenije in možnostih za odprodajo državnega deleža, ki so jo pripravili na ministrstvu za gospodarstvo, je sicer vsebovala nekaj predlogov sklepov. Med drugim tudi predlog sklepa, da bi ustanovili posebno delovno medresorsko skupino strokovnjakov. Do konca letošnjega leta bo ministrstvo za gospodarstvo pripravilo strategijo o privatizaciji, ki je predvidena za leto 2006, s poplačili v letu 2007. Takrat bodo do svojih sredstev prišli tu-

di upravičenci do vračila vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje. Strategija bo določila tip bodočega lastništva podjetja, ki bo najprimernejši za državo, in določila cilje Telekomu, ki jih bo moral izpolniti pred predvideno prodajo, z namenom, da bi dosegli čim višje prodajne cene.

Državni dolg do upravičencev za vlaganja v javno telekomunikacijsko omrežje

V gradivu, ki ga je pripravilo ministrstvo za gospodarstvo, je za leto 2005 predvidena prodaja do 25-odstotnega deleža v Telekomu. To je tudi v skladu z zavezo po umiku iz lastništva telekomunikacijskih operaterjev iz koalicijske pogodbe vladnih strank. S to prodajo se bo po približnih ocenah v javno blagajno steklo 66 milijard tolarjev, izkupiček od prodaje pa bo namenjen poplačilu upravičencem za vlaganja v javno te-

lekomunikacijsko omrežje in zmanjšanju velikanskega državnega dolga, nabranega v preteklosti. Telekom Slovenije je po trenutnih ocenah vreden približno 264 milijard tolarjev. Država v Telekomu obvladuje 62,5-odstotni lastniški delež. Za vračilo vlagateljem v javno telekomunikacijsko omrežje naj bi šlo približno 10 milijard tolarjev, za delno poravnavo javnega dolga pa bi namenili 56 milijard tolarjev. V poročilu o upravljanju z dolgom Slovenije za leto 2004 finančno ministrstvo ugotavlja, da je obstoječi dolg države relativno stabilen makroekonomski agregat, na katerega gibanje tečajev in inflacije ne vpliva več močno. To je predvsem posledica učinkov strategije sprememb valutne strukture in strukture instrumentov dolga minulih let. Dolg Slovenije je sicer lani po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga ter po predhodnih podatkih

zrasel na 1823,94 milijarde tolarjev, po slovenski metodologiji pa se je povzpел na 1599,8 milijarde tolarjev.

Različne možnosti privatizacije

Opirajo se različne možnosti procesa privatizacije. Dobra možnost bi bila po mnenju ministrstva kombinacija strateškega partnerja, finančnega in slovenskih investorjev. S tem bi namreč zagotovili državi premijo za prevzem, sinergijo in pospešen razvoj podjetja. Zaradi kompleksnosti problematike Telekom Slovenije predlaga ministrstvo ustanovitev delovne skupine, ki bo opredelila cilje in izdelala strategijo; ta bo osnova za nadaljnje ukrepanje države. Strategija bo določila tip bodočega lastništva podjetja, ki bo, kot zatrjujejo na gospodarskem ministrstvu, najprimernejši za državo, in določila cilje Telekomu, ki jih bo moral izpolniti pred predvideno prodajo, z namenom, da bi dosegli čim višje prodajne cene. Kot je znano, so bili že leta 2000 pripravljeni trije različni modeli privatizacije, vsi pa so vključevali strateškega investitorja. Vendar pa nobeden od predlaganih modelov v odločilnem trenutku ni bil sprejet oziroma ni prišlo do nadaljnjega delovanja v smeri priprave in potrditve privatizacije ter do prodaje, saj je telekomunikacijski trg doživel ogromen padec. Obstajala je sicer možnost pridobitve fi-

Matjaž Janša meni, da je strateški partner najboljša izbira.

Pri gospodarskem ministru Andreju Vizjaku pripravljajo strategijo privatizacije Telekom Slovenije.

vizaciji začelo konkretnije govoriti letos. Gospodarsko ministrstvo je v letošnjem letu pregledalo stanje privatizacije telekomunikacijskih operaterjev v Evropi, se podrobneje seznanilo s postopkom in posledicami prodaje na Češkem, Hrvaškem, v ostalih državah nekdanje Jugoslavije in nekaterih drugih državah.

Strateški partner

Država se pri privatizaciji Telekom Slovenije nagiba k vstopu strateškega partnerja v lastniško strukturo Telekom Slovenije. Kot je pojasnil v. d. generalnega direktorja direktorata za elektronske komunikacije na ministrstvu za gospodarstvo Matjaž Janša, so doslej opravili kar nekaj neformalnih pogovorov s potencialnimi partnerji, najverjetnejši partner pa je eden izmed evropskih telekomunikacijskih operaterjev. "Strateški partner je preferirana smernica,

vsebuje zavezo o prodaji 25-odstotnega deleža Telekom Slovenije že za letos. To je po Janševih besedah namreč nerealen cilj, saj so se šele letos začele intenzivnejše priprave za lastničenje družbe. To je bilo, tako Janša, predvideno v odloku o programu privatizacije Telekom Slovenije iz leta 2003, vendar postopki niso bili ustrezno pripravljeni. Telekom naj bi po načrtih vlade privatizirali v letu 2006, s poplačili v letu 2007. Takrat bodo do svojih sredstev lahko prišli tudi upravičenci do vračila vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje. Kot je dejal Janša, je v pripravi tudi strategija privatizacije Telekom Slovenije, ki bo dala odgovor tudi na to, ali bodo delnice malih delničarjev uvrščene na borzo ali ne. Po Janševih pojasnilih ministrstvo za gospodarstvo ne nasprotuje kotaciji delnic malih delničarjev na borzi, vendar želi najprej doreči strategijo. Ta bo dala tudi odgovor na

nil Janša. "Naš interes je dobiti strateškega partnerja, ki bo pripravljen ponuditi maksimalno ceno za državni delež delnic pod pogoji, ki bodo zagotavljali razvoj telekomunikacijskega omrežja tudi v prihodnje," poudarja Janša. Skladno s koalicijsko pogodbo je treba namreč najprej vzpostaviti zadovoljivo stopnjo konkurence na trgu elektronskih komunikacij.

Privatizacija Telekom Slovenije, h kateremu spadata tudi daleč največji slovenski mobilni operater Mobitel in krepko najmočnejši ponudnik interneta Siol, je vsekakor zelo zahtevna in odgovorna naloga, pri kateri bo potrebno uskladiti zelo številne interese. Na eni strani je treba zagotoviti vse predolgo zatirano konkurenco na telekomunikacijskem trgu in obenem poskrbeti za čim višjo kupnino za državni delež v podjetju. Še vedno obstaja precejšnja nevarnost, opažena v številnih drugih državah, da novi kupec hitro po nakupu Telekom Slovenije dvigne cene telekomunikacijskih storitev, močno povečan dobiček pa v celoti prečrpa k sebi v tujino. V nekaterih primerih se je celo zgodilo, da so si t.i. 'strateški partnerji' z močnim povišanjem cen v vsega nekaj letih povrnili celotno plačano kupnino. S tem so bili oskudovani tako uporabniki kot vlade. Prvi zaradi močno povišanih cen, slednje pa zavoljo, kot se je dejansko pokazalo,

Kdo bo kupil delež v Telekomu?

Del kupnine bo namenjen za povračilo vlaganj v telekomunikacijsko omrežje.

Bosta s Telekomom prodana tudi Mobitel in Siol?

nančnega investitorja, ki pa ponavadi ni pripravljen na tako velike naložbe in ima drugačen interes kot strateški investitorji, navaja ministrstvo. V naslednjih letih je bilo sicer na telekomunikacijskem trgu opaziti nekatere pozitivne premike, zato je bilo pravi trenutek za prodajo toliko teže izbrati. Ministrstvo za informacijsko družbo je tako v letu 2003 opustilo namero privatizacije Telekom Slovenije, znova pa se je o pri-

saj od finančnega investitorja ne bi mogli pričakovati tako visoke premije, "je poudaril Janša in dodal: "S strateškim investitorjem lahko maksimiziramo ceno, hkrati pa lahko od njega zahtevamo določeno obvezo, ki je od finančnega ne moremo. Če bi izbrali finančnega investitorja, pa bi se lahko tudi zgodilo, da bi ta čez čas svoj delež prodal strateškemu investitorju in bi država izgubila premijo." Janša je poudaril, da koalicijska pogodba ne

to, ali bodo te delnice takoj uvrščene na borzo ali hkrati s prodajo večinskega deleža Telekom Slovenije. "Ministrstvo namreč meni, da obstajajo poleg argumentov za tudi zadržki za takojšnjo uvrstitev na borzo. Gre predvsem za to, da bi delnice na borzi zaradi pričakovanj investorjev pretirano poskočile in s tem povzročile, da nekateri potencialni strateški investitorji ne bi bili več zainteresirani za nakup Telekom Slovenije," je pojas-

prenizkih iztrženih kupnin. Da bi se temu v Sloveniji lahko povsem izognili, je težko verjeti, saj bo imel Telekom Slovenije poseben, v določeni meri monopolni položaj na trgu, ki ga bo vsak bodoči kupec znal izkoristiti za čim večji dobiček. Upošteva, da so tako Telekom Slovenije kot tudi Mobitel in Siol tehnološko zelo dobro razviti in denarja za naložbe ne potrebujejo, je torej naglica pri odločitvah vse prej kot potrebna. **Denis Vengust**

Okoli 25 tisoč velikih družin, ki so v zadnjih tednih prejele odločbe o dodelitvi dodatka za velike družine, je bilo nemalo presenečenih, ko je opazilo, da znesek, ki jim ga je nakazala država, ni tolikšen, kot so jim ga obljubljali sprva. Na ministrstvu za finance pojasnjujejo, da gre za še eno od anomalij davčne reforme, ki jo je sprejela prejšnja vlada.

Za kaj torej gre. Okoli 25 tisoč družin, ki ima tri ali več otrok in jim zato po zakonu pripada poseben dodatek, ki jih za velike družine nameinja država, je bilo v zadnjih dneh oziroma tednih nemalo presenečenih, ko so ugotovile, da jim je država v

Fotografije: SAFO

Država da in vzame

odločbi o dodelitvi dodatka na velike družine namesto obljubljenih 80.070 tolarjev, nakazala le 60.052 tolarjev. Kot je zapisano v odločbi, naj bi bil sprva obljubljeni znesek nižji zato, ker naj bi jim od najprej obljubljenega zneska že odšteli 25 odstotkov akontacije dohodnine, ki naj bi ga po zakonodaji morale družine plačati državi. Takšna obrazložitev je mnoge presenetila zlasti zato, ker v minulih letih ta prejemek ni bil obdavčljiv in ker se je letos to sploh zgodilo prvič. Kot so pojasnili na ministrstvu za finance, je vse skupaj posledica spremenjenega zakona o dohodnini, ki je začel veljati 1. januarja letos. "V 20. členu omenjenega zakona so določeni dohodki, ki so oproščeni plačila dohodnine, med njimi pa ni dodatka za veliko družino. Tako se za ta dohodek plača 25 odstotkov akontacije dohodnine, ki se nato v letni odmeri dohodnine poračuna," pravijo na ministrstvu.

Podedovana določba

Slednje torej pomeni, da boste

znesek, ki vam ga je zdaj od dodatka odštela država v letni meri, lahko v letni odmeri dohodnine delno ali pa tudi v celoti dobili nazaj (če ste seveda med letom državi že plačali dovolj dohodnine, v nasprotnem primeru ga ne boste), kljub temu pa se ob tem zastavlja vprašanje, kako se lahko v državi, kjer rodnost čedalje bolj upada, zgodi, da je dodatek, ki naj bi družine spodbujal k temu, da bi se načrtno odločale za večje število otrok, obdavčen in to kar 25 od-

stotno. Na ministrstvu za finance pravijo, da nad takšno določbo zakona, torej določbo, ki dodatek za velike družine uvršča med obdavčljive prihodke, niso imeli nobenega vpliva, saj je nov zakon o dohodnini sprejela še prejšnja vlada, za njegove spremembe pa do njegove uveljavitve - zakon je začel veljati v začetku leta, nova vlada pa je bila imenovana le mesec prej -, ni bilo časa. Kljub temu na ministrstvu poudarjajo, da ne bo ostalo pri tem, in da namera-

vajo tudi to že kmalu spremeniti. "Vladajoča koalicija si je v koalicijski pogodbi za mandat 2004-2008 med pomembnejšimi nalogami zadala tudi povečanje rodnosti in izboljšanje slabe demografske slike ter zagotavljanje ugodnih razmer za razvoj sleherne družine, zato si lahko tudi na tem področju obetamo spremembe," pravijo. Na vprašanje, kdaj se bo to zgodilo, na ministrstvu odgovarjajo, da bo konkretno omenjena določba uvrščena v celovito reformo

V družinah, kjer imajo tri ali več otrok, so bili verjetno nemalo presenečeni, ko so iz odločbe izvedeli, da so namesto obljubljenih 80.070 tolarjev dodatka prejeli le 60.052 tolarjev.

Le kakšna presenečenja nas še čakajo v davčni reformi, ki jo je lani sprejela Ropova vlada?

Kaj je dodatek na veliko družino in kdo vse ga lahko dobi?

Dodatek za veliko družino je letni prejemek, ki je namenjen družinam, ki imajo tri otroke ali več, če so otroci mlajši od 18 let oziroma 26 let, če imajo le-ti status učenca, dijaka, vajenca ali študenta.

Vlogo za pridobitev dodatka za veliko družino je potrebno vsako leto vložiti najpozneje do 15. julija, vendar morajo to vlogo vložiti le tisti starši in otroci, ki niso uveljavljali pravice do otroškega dodatka. Tistim namreč, ki so uveljavljali otroški dodatek, center za socialno delo o pravici do dodatka odloči po uradni dolžnosti.

Pravica se uveljavlja pri centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na stalno prebivališče družine.

Pravico do dodatka ima le eden od staršev, pod pogojem, da so on in otroci državljani Slovenije in da imajo skupno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji. Pravico do dodatka ima tudi eden od otrok, kadar trije ali več otrok iz iste družine živi brez staršev.

Dodatek za veliko družino je v letu 2003 znašal 52.600 tolarjev, v letu 2004 78.420 tolarjev, v letu 2005 pa 80.070 tolarjev. Država ga izplača enkrat na leto.

davčne zakonodaje, ki jo v zadnjih nekaj tednih pripravljajo na njegovem ministrstvu, ta pa naj bi po nekaterih zdajšnjih napovedih ugledala luč sveta enkrat v naslednjem letu.

Na ministrstvu za finance pojasnjujejo, da je za vse kriv zakon o dohodnini, ki ga je sprejela še prejšnja vlada in ga nameravajo zdaj popraviti.

Za spremembe tudi SLS

Glede na to lahko torej v velikih družinah pričakujejo, da jim najverjetneje že v naslednjem letu na dodatek za velike družine ne bo treba plačati akontacije dohodnine, saj bo dodatek najverjetneje uvrščen med neobdavčljive dohodke. K takšnemu zaključku poleg napovedi ministrstva napeljuje tudi poudarjeno stališče ene izmed štirih koalicijskih strank, Slovenske ljudske stranke, na nedavni tiskovni konferenci. Kot je namreč na omenjeni tiskovni konferenci dejal predsednik njenega glavnega odbora Igor Draksler, je obdavčitev dodat-

ka na velike družine, ki ga je nova vlada podedovala od stare, v nasprotju z zavezami vlade do družinske politike, zato se bodo zavzeli za takojšen popravek zakona, s katerim bi dodatek izvezli iz obdavčitve. Poleg tega so v SLS napovedali, da se bodo v vladi zavzeli za ponoven izračun minimalnih življenjskih stroškov za enega otroka. "Ker nimamo ustreznega strokovno in verodostojno izvedenega izračuna minimalnih življenjskih stroškov za otroka, temelji olajšava za prvega otroka na neprimernem izračunu teh stroškov in je še vedno prenizka," je pojasnil Draksler. Po njegovih besedah bi bila za družine najprimernejša rešitev "družinska dohodnina". Družina, v kateri celotni dohodek zasluži le eden

od staršev, plača bistveno več dohodnine kot družina, v kateri vsak od staršev zasluži polovico tega dohodka, je pojasnil in dodal, da bi bilo z družinsko dohodnino zagotovljeno, da bi družine z enako visoko stopnjo skupnih dohodkov, ne glede na strukturo teh dohodkov, plačevale približno enako visoko dohodnino.

Glede na vse zapisano si lahko v kratkem obetamo kar nekaj sprememb na področju davčnih olajšav za velike družine. Na to, za kakšne spremembe natančno bo šlo, pa bomo morali počakati na jesen, ko naj bi nova vlada javnosti prvič predstavila osnutek nove davčne reforme.

Aleš Kocjan

Po besedah Marije Lukačič jim je uspelo obnoviti veliko večino izgubljenih evidenc.

Zbrane evidence

Ministrstvo za kmetijstvo je minuli teden sporočilo, da jim je uspelo obnoviti večino evidenc o prejemnikih subvencij in drugih državnih pomoči v kmetijstvu od leta 1991 do leta 2000. Evidenca sicer še ni popolna, se bo pa še dopolnjevala.

Kot je na tiskovni konferenci ob tej priložnosti povedala kmetijska ministrica Marija Lukačič, jim je za zdaj uspelo vzpostaviti okoli 95 odstotkov evidenc, za preostalih 5 odstotkov pa upajo, da jim jih bo uspelo skonstruirati v prihodnjih tednih, ko bodo podatke dobili tudi od tistih, ki jim jih do zdaj še niso poslali. Kot je namreč povedala Lukačičeva, so si pri obnovitvi podatkov pomagali tako, da so od okoli 1.000 pravnih oseb (banke, zavarovalnice, ipd.), zahtevali, naj jim posredujejo vse podatke, ki jih imajo o prejemnikih sredstev. "Slednje je večina tudi storila. Do zdaj še nismo dobili odgovora le od nekaterih pravnih subjektov. Predvidevamo, da ko evidenca na koncu, ko bomo dobili še njihov odgovor, zelo, če ne že povsem popolna", je dejala Lukačičeva. Dodala je še, da so za vzpostavitev evidenc porabili 3.520 ur intenzivnega dela, zanesljivost evidenc pa je sama preverila na podlagi nekaterih medij-

ske najbolj izpostavljenih primerov v preteklosti, kjer je v vseh primerih dobila pravilen rezultat.

Se maje stolček Majer Cukovi?

Če se torej afera, z izgubljenimi evidencami, kot kaže, počasi bliža koncu, pa nove razsežnosti dobiva afera s Skladom kmetijskih zemljišč, ki ga vodi Marja Majer Cuk. Kot je namreč na isti tiskovni konferenci povedala Lukačičeva, so na ministrstvu pri pregledu enega izmed poslov, ki ga je v preteklosti izvedel sklad, ugotovili, da je sklad pri tem ravnal v škodo države. Po besedah Lukačičeve je sklad vinograd, ki je bil v lasti sklada, zamenjal s travnikom, ki je bil v lasti zasebnika. Ker je bil travnik vreden manj, je zasebnik za vinograd doplačal nekaj več kot 210.000 tolarjev, kar pa je po mnenju Lukačičeve bistveno manj, kot bi moral doplačati v resnici. "Zasebnik je skladu za kvadratni meter vinograda odštél zgolj osemsto tolarjev, kar pa je nekajkrat manj, kot je povprečna tržna vrednost za vinograd na tistem območju. Sklad sem zato dvakrat opomnila, da mi naj pojasni svojo poslovno odločitev, vendar kljub urgencam nisem dobila odgovora. Iz tega je možno zaključiti, da je sklad izvedel menjavo v škodo države," je dejala Lukačičeva. Dodala je, da bo o vsej zadevi poročala vladi, ta pa se bo nato sama odločila, kako bo ukrepala.

A. K.

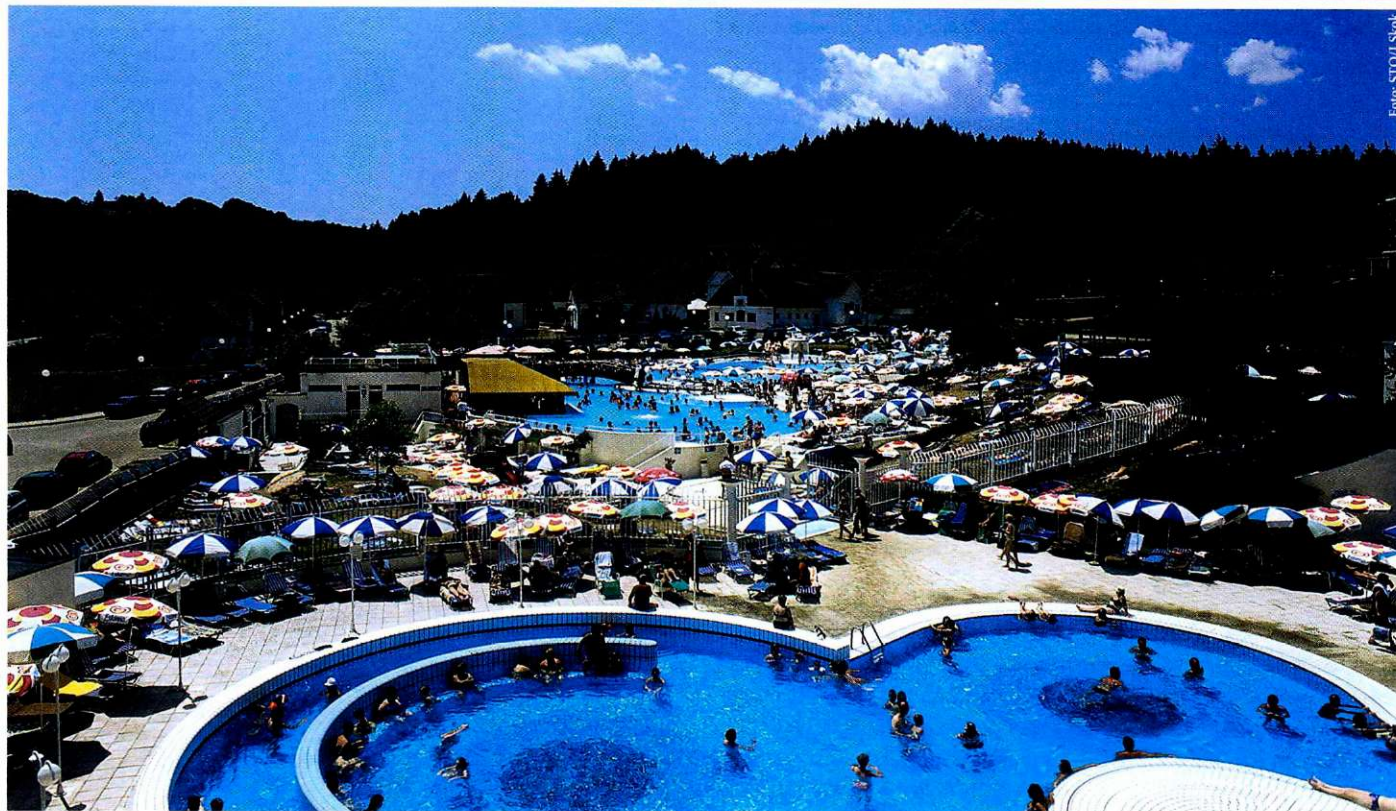

Foto: STO / Slok

Turistični izzivi

Turistična sezona je v polnem teku, hoteli so zasedeni, prav tako zdravilišča, kampi polni. Slovenija je geografsko in kulturno raznolika dežela, o čemer se lahko prepriča vsak, ki pri nas preživlja počitnice.

Veliko Slovencev preživlja dopust predvsem na Hrvaškem, nekateri tudi v južnejših krajih, čeprav je mogoče tudi doma marsikaj videti in doživeti. Zdi pa se, da bi Slovenija lahko ponudila še precej več, če bi znala bolje oglaševati, razširiti ponudbo in denimo posodobiti nekatere cestne povezave. Slovenski turizem sloni na nekaj dobro znanih turističnih krajih: Kranjski Gori, Bohinju, Bledu, Portorožu, Postojni ... Največji obisk in prihodek imajo sicer zdraviliški kraji, precej gostov pa naštejejo tudi v obmorskih in gorskih krajih ter v Ljubljani. Precej manj so obiskane manj znane lokacije na podeželju, zato je prihodnja usmeritev Slovenske turistične or-

ganizacije kot krovne ustanove, ki spremlja slovenske turistične točke in načrtuje njihovo prihodnost, prav oglaševanje in razvoj teh območij.

Izzivi slovenskega turizma

Program Slovenske turistične organizacije (STO), ki ga je nedavno potrdila tudi vlada, predvideva celostni razvoj turizma, pri čemer naj bi bila vanj vključena tudi območja, ki jih dosednji program nizajemal. "Strategija slovenskega turizma 2002–2006 in Zakon o spodbujanju razvoja turizma (Uradni list RS, št. 2/04) sta

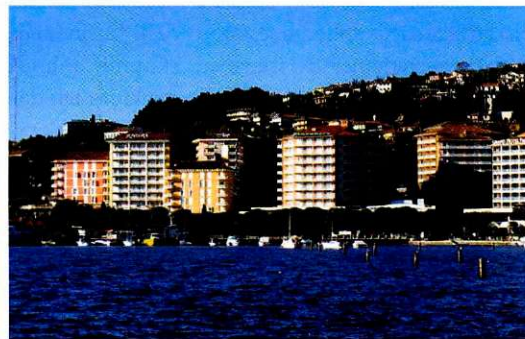
namreč zastavljena tako, da je delo v STO, ki je zasnovano v okviru omejenih dokumentov, skoraj povsem zapostavilo nekatere predele Slovenije," je prepričana direktorica Barbara Gunčar. Po njenih besedah je treba Slovenijo uveljaviti kot "destinacijo za zahtevnejše turiste, ki so za višjo kakovost ponujenih storitev pripravljeni plačati tudi ustrezno višjo ceno. Zaradi dejstva, da sprejemamo programe dela sredi koledarskega leta, je pred nami, ki smo z delom šele začeli, težka naloga". Pri tem Gunčarjeva poudarja tudi projekt "Na lep-

še", po katerem povprašuje čedalje več gostov in pomeni korak bliže razvoju turistično manj razvitih območij.

Ena glavnih nalog STO je tudi izboljšanje prepoznavnosti Slovenije kot turistične dežele v svetu, saj je ta zdaj le 3,2-odstotna, po mnenju nedavno izvoljene direktorice pa je njena naloga tudi "ugotoviti, na katerih trgih in predvsem, kako bomo to prepoznavnost povečali; treba je delovati ciljno in premišljeno". Med prednostnimi nalogami so še razvijanje novih proizvodov, izobraževanje kadrov v turizmu za dvig kako-

Turistična ponudba v Posočju je v poletnih mesecih zasnovana predvsem na vodnih športih in pohodništvu.

Portorož je znan predvsem po vikendturizmu. Veliko domačin in tujih gostov pride v to mesto le na dvodnevni oddih.

Cilji slovenskega turizma v letu 2005:

- povečanje števila tujih prenočitev za 4 odstotke;
- povečanje deviznega priliva iz turizma za 5 odstotkov;
- realno povečanje prihodkov na prenočitev za 0,5 odstotka;
- hitrejša rast turističnega prometa na turistično manj razvitih območjih v primerjavi z glavnimi turističnimi središči (posredno tudi s pomočjo STO, npr. z organizacijo študijskih obiskov novinarjev in organizatorjev potovanj tudi turistično manj razvitih območij, s trženjem izbranih turističnih storitev in z elektronskim trženjem v okviru Slovenskega turističnega informacijskega portala).

Prednostne usmeritve STO v letu 2005:

- sodelovanje z ministrstvom za gospodarstvo pri opredelitvi turističnih regij: ker turistične regije še niso bile opredeljene, ima STO težave pri iskanju organiziranih partnerjev za izvajanje skupnih akcij na področju razvoja in tržnega komuniciranja ter zbiranja statističnih podatkov. Glede na sedanje razmere je tako na lokalni kot na nacionalni ravni težko pričakovati učinkovit destinacijski menedžment, saj ta v temelju zahteva jasno organizacijsko strukturo, vloge in odgovornosti javnih in zasebnih turističnih subjektov v destinaciji ter spodbujevalne finančne mehanizme;
- iskanje in spodbujanje oblikovanja novih ključnih partnerjev na manj razvitih turističnih območjih in opredelitev statusa dosedanjih ključnih partnerjev;
- podpiranje razvojnih projektov za razvoj obstoječih in novih turističnih proizvodov s poudarkom na turistično manj razvitih območjih in letalskih gostih;
- povečevanje deleža partnerskih in drugih aktivnosti na področju akcij tržnega komuniciranja na turistično manj razvitih turističnih območjih in podpora receptivnim agencijam;
- vključevanje centralnega rezervacijskega sistema v Slovenski turistični informacijski portal (STIP) in večji poudarek na elektronskem oglaševanju;
- začetek aktivnosti za pripravo nove strategije trženja slovenskega turizma in priprava analiz stanja na področjih, ki zahtevajo večje spremembe v letu 2006 in prihodnjih letih (vključuje predvsem pripravo na vzpostavitev krovne znamke slovenskega turizma v letu 2007);
- okrepitev medresornega sodelovanja in priprave na predsedovanje Slovenije EU leta 2008 ter vzpostavitev skladnejšega delovanja vseh vpletenih pri nastopih in predstavitvenih akcijah v tujini;
- večji poudarek na usklajenosti vseh elementov tržnega komuniciranja, da bi dosegli skupne učinke predstavljanja Slovenije ter priprava na uvajanje za Slovenijo novih oblik tržnega komuniciranja.

Vir: Slovenska turistična organizacija, program dela

Ena prednostnih nalog Slovenske turistične organizacije je hitrejša rast in večje oglaševanje turistično manj razvitih območij.

vosti ponujenih turističnih storitev in skrb za razvoj turistično nerazvitih predelov Slovenije. "Tako kot vsaka panoga, mora namreč tudi naša prinašati učinke v povečevanju blaginje, števila zaposlenih in doseganju višje cene na prenočitev in zaposlenega," še dodaja Gunčarjeva.

Raznolikost ponudbe

Po podatkih Evropske turistične komisije je lanska evropska turistična bilanca pozitivna. Slovenija je med novimi članicami Evropske unije v letu 2004 dosegla eno od odstotkovno najvišjih rasti števila turističnih prihodov in prenočitev glede na leto poprej. Širitev EU je zaradi večje mobilnosti turistov očitno ugodno vplivala na rast turizma v Sloveniji. A ob vsem tem večja mobilnost povzroči tudi manj zvestobe eni dopustniški lokaciji, zato je nujno, da bi Slovenija pripravila čim bolj raznoliko, kakovostno in cenovno ugodno ponudbo. STO želi to doseči predvsem s hitrejšo rastjo in večjim oglaševanjem turistično manj razvitih obmo-

čij – Pomurja, Podravja, Zasavja, Spodnjega Posavja, Koroske, Notranjske in jugovzhodne Slovenije. Največjo priložnost slovenskega turizma pa še vedno vidi v razvoju zdraviliškega in kongresnega turizma.

Predloga za na pot

Slovinci se poleti odpravljamo na tuje, predvsem na Hrvaško, čeprav je tudi domača turistična ponudba zelo bogata. Naj navedemo le dve najbolj znani turistični točki.

Mesto rož, kot nekateri pravijo najbolj turistično razvitemu slovenskemu obmorskemu kraju z najdaljšo turistično tradicijo, upravičuje svoje ime. Portorož je resnično urejeno mesto z zadostno turistično ponudbo za ljudi vseh starosti in debeline denarnice. Sem zahajajo turisti iz vseh evropskih držav pa tudi od drugod. Nastanitvene zmogljivosti so velike, restavracij in barčkov je precej in tudi dogaja se vedno kaj – razvito je igralništvo, v bližini je športno letališče, ob poletnih večerih je precej koncertov ... Nedaleč od obale leži vas Hrastovlje in cerkev z znamenitimi poznogotskimi freskami (mrtvaški ples). V Portorožu pa je živahen predvsem tako imenovani vikend turizem. Precej gostov pride v to mesto samo na dvodnevni

Po mnenju direktorice STO Barbare Gunčar je treba Slovenijo uveljaviti kot destinacijo za zahtevnejše turiste.

Glavno mesto Slovenije poleti preplavijo tuji turisti. Ljubljancani pa zbežijo na Hrvaško in drugam v tujino.

oddih, čez teden pa je vrveža precej manj. Obalni kraji imajo seveda največ obiska poleti, a niti v zimskih mesecih hoteli niso prazni. Dostop do njih pa je, odkar je dokončana primorska avtocesta, precej olajšan.

Ena najlepših slovenskih in dokaj neokrnjenih turističnih točk je Posočje. Obiskali smo enega od kampov v Tolminu. Na splošno je turistična ponudba Po-

sočja v poletnih mesecih zasnovana na vodnih športih in pohodništvu ter ogledovanju okoliskih naravnih biserov. Tako lahko nedaleč od Tolmina uživate ob pogledih na Tolminska korita in obiščete Hudičev most. Nekoliko višje – v dolini Loške Koritnice – pa boste v radiju nekaj kilometrov našli več lepih slapov. Zdi se, da je Posočje za tujce dokaj neznan okolje, pa tudi domačih gostov bi lahko bilo več. To gotovo ni toliko posledica občasnih potresov na tem območju kot nezadovoljivih cestnih povezav. **Peter Avsenik**

Pomoč Bosni

Premier BiH Adnan Terzić in vodja delegacije evropske komisije v Sarajevu Michael Humphreys sta podpisala dogovor o pomoči Evropske zveze pri financiranju reform v BiH. Država naj bi letos iz programa Cards, ki je bil ustanovljen za pomoč državam Zahodnega Balkana, prejela skoraj 50 milijonov evrov. Največji del sredstev, nekaj več kot 30 milijonov evrov, naj bi bilo namenjenih za reforme državnih institucij, preostanek pa za gospodarski in socialni razvoj ter za stabilizacijske programe, ki vključujejo podporo

njem piše, da se je število nepravilnosti v primerjavi s prejšnjimi leti povečalo, vendar pa je njihov finančni učinek manjši. Lani je bilo v boju proti poneverbam narejenih nekaj pomembnih korakov, med katere OLAF med drugim šteje dogovor s tobačno multinacionalko Philip Morris o boju proti ponarejanju in tihotapljenju cigaret ter sporazum med EZ in Švico o sodelovanju na področju boja proti poneverbam. Kljub temu je bil finančni učinek nepravilnosti pri porabi evropskih sredstev ocenjen na 5,8 milijarde evrov, pri čemer je OLAF preiskal 339 primerov. Evropskim institucijam je sicer uspelo izterjati nepravilno porabljen sredstva v višini 198 milijonov evrov, kar je največ doslej.

V srednjem veku

V indijski državi Gudžarat na zahodu Indije so sprejeli nov zakon, ki določa, da bodo morali tudi starši soglašati s poroko svojih otrok. Doslej so v Gudžaratu zavrnilli več deset pa-

rov, ki so se želeli poročiti, ne vedoč za novi zakon. Zakon o soglasju staršev za zdaj velja samo v državi Gudžarat, kjer so se številni starši pritoževali, da so bile njihove hčerke prisiljene v poroko. Tudi v drugih indijskih državah je običaj, da se sklepajo prej dogovorjeni zakoni, v mestnem okolju pa je ta običaj čedalje redkejši in poroke se zmeraj pogosteje sklepajo iz ljubezni.

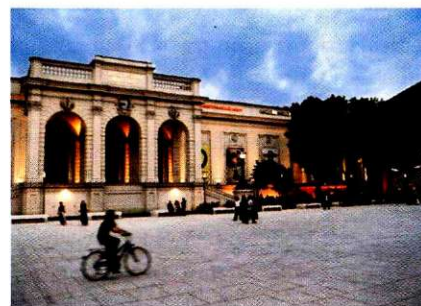
Množičen obisk

Na Dunaju so v prvih šestih mesecih letos imeli 3,9 milijona prenočitev, kar je za dva odstotka več kot v istem obdobju lani in hkrati rekordna številka. Pri tem so zaslužili 124,5 milijona evrov. Najbolj se je povečal obisk turistov iz Španije in nekdanjih sovjetskih republik. Zvišuje pa se tudi obisk turistov iz srednje in vzhodne Evrope ter arabskega dela Azije. Obisk iz Avstrije, Nemčije in ZDA je ostal praktično nespremenjen, medtem ko je nekoliko

skega kralja. Čeprav ni bil pokopan v skladu s trakijско tradicijo, pa vsi predmeti pripadajo trakijски kulturi. Truplo umrlega je bilo položeno v veliko, z lesom obloženo jamo, ob njem pa sta bila pokopana še dva konja in pes, medtem ko so bili trakijски kralji navadno pokopani v velikih kamnitih grobnicah, nad katere so nasuli velike gomile zemlje. Trakijci so v obdobju od 4000 pr. Kr. do 8. stoletja, ko so na to območje prišli Slovani in je prišlo do njihove asimilacije, živeli na območju današnje Bolgarije, njihovo ozemlje pa je deloma segalo v današnje Grčijo, Romunijo, Makedonijo in Turčijo.

Kulturna prestolnica

Nemški mesti Essen in Görlitz, ki se potegujeta za laskavi naziv evropske kulturne prestolnice 2010, se bosta v začetku oktobra skupaj predstavili v Bruslju. Načrtovana sta razstava in umetniški program na Goethejevem inštitutu. V Bruslju so tako 5. oktobra med drugim povabljeni člani komisije za kulturo pri evropskem parlamentu in evropski odposlanci iz Severnega Porenja-

upadel obisk turistov iz Italije in francoskih turistov. Zmanjšalo se je tudi število kitajskih gostov. Pri tem je zanimivo, da največjo rast prihodkov izkazujejo razkošni hoteli s petimi zvezdicami.

Bogata grobnica

Arheologi so v vzhodni Bolgariji izkopali 2400 let staro trakijско grobnico z bogatimi zlatimi grobnimi pridatki. Grobnico je odkrila skupina arheologov, ki so izkopavali v bližini vasi Zlatinica, 290 kilometrov vzhodno od bolgarske prestolnice. Med zanimivejšimi predmeti, odkritimi v grobnici, so zlat prstan in venec, lepo okrašene srebrne posode, čaše ter številni zlati in srebrni kosi konjske opreme, zato predvidevajo, da gre za grob trakij-

Vestfalije. Essen naj bi se nato žiriji EZ aprila prihodnje leto predstavil še v Porurju. V Essnu upajo, da bo odlo-

čitev za eno ali drugo nemško mesto znana do poletja 2006, kot zadnji rok pa naj bi veljal november 2006.

Nesrečni Indijec

Sodišče v mestu Guwahati v indijski zvezni državi Assamu je izpustilo moškega, ki je preživel 54

beguncem in razvoj neodvisnih medijev. Bruselj upa, da bodo sredstva iz programa Cards BiH pomagala k doseganju standardov, ki so pogoj za začetek pogajanj o sklenitvi sporazuma o stabilizaciji in pridruževanju EZ.

Več poneverb

Evropski urad za boj proti korupciji (OLAF) je objavil poročilo o poneverbah v zvezi s porabo evropskih proračunskih sredstev v letu 2004. V

Skupinsko v Rusijo

Kitajska bo od 25. avgusta svojim državljanom dovolila, da lahko brez vizumov skupinsko obiščejo Rusijo. Številne kitajske turistične agencije v Pekingu so se že začele pripravljati na tovrstne izlete. Ena od turističnih agencij se tako že pripravlja na obisk prve skupine 100 turistov. Po napovedih naj bi se v organizacijo turističnih izletov v Rusijo vključilo 600 kitajskih turističnih agencij.

let v priporu, ne da bi bil za kar koli obsojen. Danes 77-letnega Machanga Lalunga, ki so ga aretirali leta 1951 zaradi suma namernega povzročanja bole-
 čih poškodb z nevarnim orožjem ali drugimi pred-
 meti, so izpustili zaradi pomanjkanja dokazov. Kmalu po aretaciji so ga policisti odvedli v bolnišnico za duševne bolezni, kjer je preživel več deset let. Čeprav so ga zdravniki že leta 1967 spoznali za popolnoma ozdravljenega, so ga šele letos premestili nazaj v policijsko celico. Sodnik je ob izpustitvi Lalunga ostro kritiziral indijski pravni sistem, ki je zelo počasen in neučinkovit. Policisti so

Lalunga po izpustitvi odpeljali v njegovo rodno vas. Izročili so ga vaškemu poglavarju, saj niso imeli podatkov o njegovi družini in drugih sorodnikih, sam pa se zelo malo spominja svoje preteklosti in svoje vasi.

Po stotih dneh

Papež Benedikt XVI. je po stotih dneh vođenja Rimskokatoliške cerkve naredil prvi zaključni račun: biti papež ni preprosto. 78-letni papež je novinarjem dejal, da si ni nikoli mislil, da se bo znašel na tem položaju, in dodal, da so ljudje dobri do njega

in ga pri njegovih prizadevanjih, ki so svetu znana, odločno podpirajo.

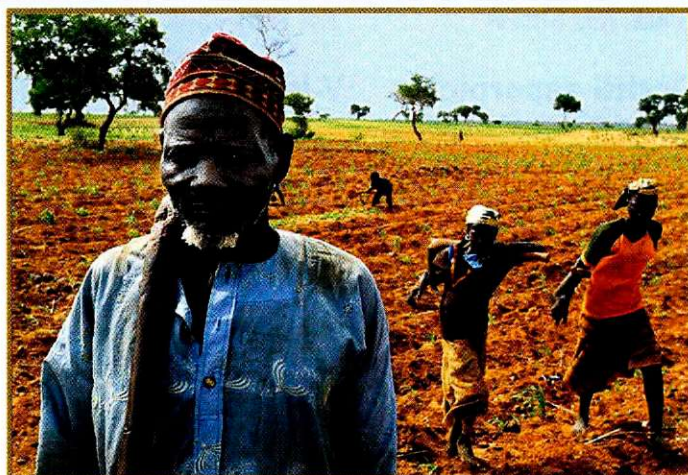
Pariška plaža

Parižani pa tudi številni turisti nestrno pričakujejo odprtje plaže na obrežju Sene. Izvirna zamisel pariškega župana, da v središču francoske prestolnice ustvari obmorsko ozračje s sončenjem in poletnimi igrami na pesku, piknikom pod palmami, sprehajališčem, polnim izletnikov v kopalkah, je od leta 2002, ko so plažo prvič odprli, doživela velik uspeh. Samo lani je na

plaži ob Seni, ki je mesto stala okoli dva milijona evrov, uživalo kar tri milijone obiskovalcev. Tokrat se bodo po obrežju Sene razlegali vroči ritmi Brazilije, države, katere kultura in veselje do življenja v Franciji letos slavijo. Pariško plažo bodo odprli najkasneje do 21. avgusta.

Zanimiva pomoč

Na internetu je odprta spletna stran, na kateri uporabnikom kreditnih kartic svetujejo, kako naj se izognejo prevelikim dolgovom. Tako ljudem svetujejo, katero kre-

Lakota v Nigru

Do naslednje zetve v Nigru je še poldrugi mesec in po napovedih organizacije Zdravniki brez meja (MSF) bo ta čas izredno težaven, če ne bodo v državi hitro začeli razdeljevati nujne pomoči v hrani. Svetovni program za prehrano (WFP) je tako v zadnjih tednih razdelil 4.000 ton hrane, ki naj bi dosegla okoli 270.000 ljudi v posebej prizadetih predelih države. Nujna pomoč sicer predvideva razdelitev dveh vreč žita, 15 kilogramov stročnic in pet litrov olja na družino. Krizo v Nigru, eni najrevnejših držav na svetu, sta sprožili huda suša in invazija puščavskih kobilic, ki sta uničili lansko letino. Specializirane agencije Združenih narodov poročajo, da je podhranjenost prizadela že 3,5 milijona prebivalcev, kar je tretjina prebivalstva Nigra, med njimi pa je tudi več kot 150.000 otrok. Kljub pomanjkanju verodostojnih podatkov pa oblasti v Nigru ocenjujejo, da je 1,6 milijona ljudi v kritičnem položaju.

Slaba stran te ponudbe je, da ljudje ne vidijo primerjave različnih kartic, saj so se v podjetju Apacs odločili, da tega ne bodo počeli.

Pariški Louvre

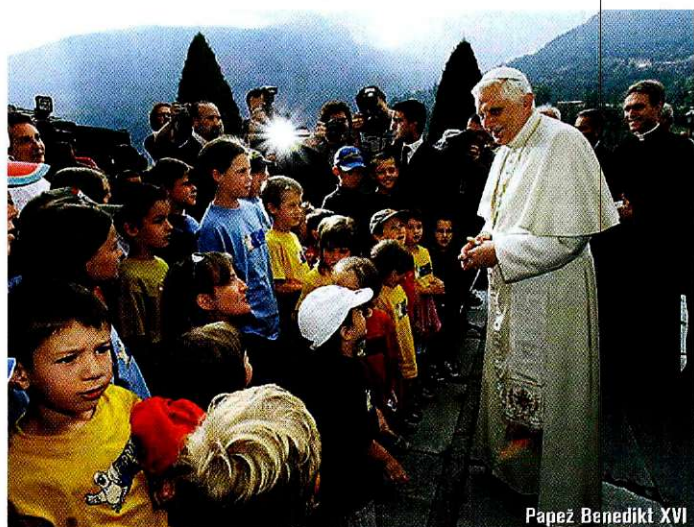
V muzeju Louvre v Parizu je do 29. avgusta na ogled razstava Od renesanse do ba-

ditno kartico naj glede na njihove navade zapravljanja uporabljajo. Prav tako ponuja pomoč tistim, ki so že zadolženi. Pri tem pa kreditnih kartic različnih izdajateljev ne primerja med seboj. Glede na ogromno število vrst kreditnih kartic izbira ni vedno preprosta. Stran je odprlo podjetje Apacs, ki je predstavnik vseh večjih izdajateljev kreditnih kartic v Veliki Britaniji, ponujajo pa raznovrstne vsebine, ki jih uporabniki izberejo glede na svoj način trošenja. Tako na primer ljudem, ki imajo pozitivno stanje, predlagajo, da izberejo tiste kartice, ki ponujajo višje obresti. Na drugi strani ponujajo dobre nasvete, kako naj se ljudje rešijo prevelikih dolgov.

roka – zbirka italijanskih risb iz francoskih muzejev. Razstavljena dela so nastala v obdobju od 15. do 17. stoletja. Predstavljena je bogata paleta del italijanskih umetnikov, od pri-

pravljalnih študij za slike in dekorativne poslikave z bibličnimi ali mitološkimi prizori do portretov, krajin, risb arhitekture ter študij človeškega telesa in upodobitev zivali.

Papež Benedikt XVI

Grafiti zapornic

V eni od siciljanskih palač v Palermu, ki je nekoč služila za oporišče španski inkviziciji, so odkrili na desetih grafitov, ki so jih napisale tako imenovane "čarovnice", obsojene na sežig. Risbe in napisi so obupen krik na pomoč in so jih odkrili med restavratorskim delom. Mora žensk, ki so pred nekaj stoletji trpele za temi stenami v pričakovanju svojega konca, je postala s tem odkritjem več kot očitna. Ena od obsojenk je napisala: "Izmenično me zebe in mi je vroče, ker me požira malarijska mrzlica, moja notranjost se trese, moje srce in duh slabita." Risba na steni predstavlja tipičen obred akta vere, v katerem menih zvoni na zvon in izreka imena na smrt obsojenih. V prestolnici Sicilije, ki je bila takrat pod Španijo, so se takšni prizori odvijali v mestnem pristanišču. Na eni od risb v palacijo, ki je bil v rokah inkvizicije od leta 1623 do 1782, je upodobljena ladja z mornarji, na drugi pa človek v verigah in prednji del ladje. Na tisoče žrtev inkvizicije je gnilo za temi stenami, dokler niso izvršili kazni, ki jim je bila namenjena.

V iskanju kraljstva

Izraelska arheologinja trdi, da je v vzhodnem Jeruzalemu odkrila objekt, ki bi lahko bil legendarni dvorec kralja Davida. Njeno delo se dogaja pod taktirko izraelskega raziskovalnega inštituta, financira pa jo ameriški bankir, ki bi rad dokazal, da je bil Jeruzalem v resnici prestolnica judovskega cesarstva, ki je opisano v Bibliji. Drugi znanstveniki dvomijo, da je tempelj, ki ga je odkrila arheologinja Eilat Mazar, res dvorec kralja Davida, vendar priznavajo, da je storjeno redko in pomembno odkritje. Stavba, ki je datirana v deseto stoletje pred našim štetjem, je polna lončenine, ki spada v obdobje Salomona in Davida. Našli pa so tudi državni pečat, ki je omenjen v Svetem Pismu. Odkritje bo zagotovo postalo predmet sporov med arheologi - ali ima Davidovo kraljestvo zgodovinske razsežnosti, ali pa so bili kralji bolj podobni vodjem plemen, ki so bivala na prašnih gričih. Najdbo bodo po vsej verjetnosti uporabili tudi za politični boj za Jeruzalem; ali Judje res izhajajo iz te dežele, ali pa je to samo mit, ki opravičuje zavojevanje tega mesta in dežele.

Sledi

Uporaba kokaina se ni zmanjšala, prav nasprotno, povečala se je. O tem priča raziskava, ki jo je naredil inštitut Maria Negri v Milanu, ki je v reki Pad odkrila sledove kokaina v ekvivalentu štirih kilogramov na dan. To pomeni, da pet milijonov ljudi, ki živijo v bazenu med Torinom in reko Piavo, uporabijo okoli 40 tisoč doz kokaina na dan. Ti podatki znatno presegajo podatke statistike, ki jo je izvedlo italijansko ministrstvo za zdravje. Na območju med Torinom in Piavo je samo 15 tisoč ljudi izjavilo, da kokain uporabljajo ne več kot enkrat na mesec. Toda promet s kokainom znaša po mnenju inštituta kar sto milijonov evrov na leto. Metoda, s katero so ugotovili tako visoko uporabo kokaina med ljudmi, je bila razvita šele pred kratkim in se nanaša na sestavo urina. Dejstvo, ki ga inštitut navaja, je pravi šok, še posebej, ker naj bi se število narkomanov v zadnjem času zmanjšalo. Kmalu bodo naredili tudi raziskavo, ki se bo nanašala na uporabo marihuane, heroina in anfetaminov.

Strupene alge

Iz letela se zdi, da po morju plavajo mlečno beli oblaki. Če bi jih pogledali od blizu, je videti, da imajo zelen odtenek. V Stockholmu in Helsinkih je temperatura višja od 30 stopinj in v Baltskih vodah se zelo širijo alge. Debel sloj jih že prekriva ves spodnji del Baltika. Samo zaliva Rige se ta pojav ni dotaknil, toda v bližini Gdanska pa je morje zelo onesnaženo. Najhuje je to, da se je razraščanje alg začelo v tem letu veliko bolj zgodaj. Rast alg je pogojena z delovanjem sončnih žarkov na mirno površino vode, ki je toplejša od 18 stopinj in bogata s fosforjem. Alge, ki so poleg tega še strupene, se hitro razmnožujejo in tvorijo debelo plast, v kateri umirajo manjše ribice. Tako veliko onesnaženje morja, kot je letošnje, je edinstven pojav na planetu. Baltik je skoraj zaprto morje in obliva devet držav. Ob njegovih bregovih živi okoli 140 milijonov ljudi, v zadnjih stoletih pa so odpadne vode z odplakami povečale količino fosforja v Baltskem morju za osemkrat. Že spomladi so metereologi sporočili, da je količina fosforja že dvakrat višja od dovoljene in sinjezelene škodljivke so že tu.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec brezplačno!

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežujem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Assisi je majhno mesto v Umbriji, pokrajini v osrednji Italiji. Morda bi bilo danes pozabljeno, če se ne bi v dvanajstem stoletju tam rodil sv. Francišek Asiški, eden najbolj priljubljenih svetnikov v zgodovini Cerkve.

Sv. Francišek Asiški se je rodil konec leta 1181 v Assisiju v družini trgovca Pietra Bernardoneja. Ob krstu je dobil ime Giovanni (Janez), vendar so ga zaradi francoskega porekla njegove matere vsi klicali Francesco (Fran-

Assisi

Nadaljevanje izročila

S Franciškovi odhodom njegova karizma ni ugasnila, pač pa se je nadaljevala v njegovem redu manjših bratov ter sester klaris, ki se še danes posvečajo molitvenemu življenju. V stoletjih po Franciškovi smrti je prihajalo tudi do različnih pogledov na ubožstvo, zaradi česar je prihajalo do cepitev zlasti v moški veji (prvem redu). Tako je šele po dolgih stoletjih prišlo do združitve različnih vej reda manjših bratov, ki jih danes poznamo pod imenom franciskani, poleg minoritov (kon-

Assisi mesto miru

cozek). V svoji mladosti je bil živahen in razsipeen mladenič, v sebi pa je gojil željo postati vitez. Zato je komaj dvajsetleten odšel v vojno med mestoma Assisi in Perugia ter pristal v ujetništvu, iz katerega ga je rešil njegov oče. Ujetništvo je nanj močno vplivalo, saj je začel spoznavati, da obstaja še nekaj višjega poleg blaginje in telesnih užitkov.

Kasneje se je umaknil v razpadajočo cerkev sv. Damjana in tam slišal Kristusove besede: »Pojdi in popravi mojo razpada-

in se odpovedal tudi dediščini. Pred očmi škofa in množice ljudi se je slekel do gola in dokončno prelomil vez z očetom.

Odločitev za ubožstvo

S tem se je za Franciška začelo novo življenje. V tedaj še majhni cerkvi sv. Marije Angelske na ravnini pod Assisijem (Porcijunkula) je dojel svojo poklicnost k ubožstvu, zato je oblekel kuto in se opasal z vrvjo, s čimer je tudi pokazal svojo privrženost življenju v ubožstvu. Leta 1210 je od-

dile tudi ženske, zlasti sv. Klara, ustanoviteljica reda klaris. Francišku pa se je želelo pridružiti tudi mnogo poročenih laikov, zato je leta 1221 ustanovil še tretji red. Dve leti kasneje je papež Honorij III. potrdil novo vodilo. Toda Franciškovo temeljno poslanstvo je ostalo nespremenjeno: postati čim bolj podoben Kristusu.

Bil je tudi prijatelj vsega stvarstva, kar je izražal v svojim pesnitvah. Leta 1224 pa je v zamaknjenju in globoki molitvi v La Verni začutil rane Jezusa Kristu-

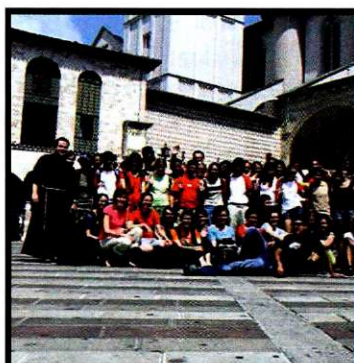
ventualcev) ter reda kapucinov, ki je tako rekoč edina reformirana veja Franciškovi manjših bratov, ki je ohranila samostojnost. V ženski veji poleg klaris dandanes obstaja še nekaj skupnosti, ki črpajo svojo duhovnost iz karizme sv. Franciška.

Mir in dobro!

Mesto Assisi je dandanes priljubljeno zbirališče romarjev, ki se zbirajo ob grobu sv. Franciška in sv. Klare ter ob krajih, kjer sta oba živela in delovala. Mesto je tako rekoč posejano z različnimi cerkvami, od bazilike sv. Franciška in cerkve sv. Klare do cerkve sv. Rufina, sv. Marije Snežne (s. Maria Maggiore) in sv. Damjana. Pozabiti ne smemo tudi na druge kraje izven Assisija, koder je Francišek potoval. Vsi ti kraji, ki niso le turistične znamenitosti, pač pa tudi postaje za duhovno premišljevanje, že leta privlačijo tudi slovenske romarje,

zlasti mlade. V duhu Franciškovega značilnega pozdrava »Mir in dobro« je bila v osemdesetih letih prejšnjega stoletja v Assisiju molitev za mir, na katero je pokojni papež Janez Pavel II. povabil predstavnike vseh svetovnih verstev.

Gašper Blažič

• Mladi iz Slovenije, ki so julija obiskali Assisi pod vodstvom bratov kapucinov.

• Značilna asiška ulica

• Cerkev sv. Klare je ena izmed številnih znanih cerkev v Assisiju.

jočo hišo. Sprva si je to razlagal kot naročilo, naj popravi cerkev sv. Damjana, zato je svetišče obnovil z očetovim denarjem. To je zelo razjezilo Franciškovega očeta, ki je zahteval, naj mu vrne ves denar. Francišek je to tudi storil

potoval v Rim k papežu Inocencu III., ki je potrdil prvo preprosto vodilo Franciškove bratovščine, s čimer je tudi formalno nastal red manjših bratov. Francišku se je pridružilo vedno več bratov, njegovemu zgledu pa so sle-

sa, kar je prva izpričana stigmatizacija. Kasneje je Francišek zaradi spokornega življenja ter askeze nevarno zbolel. Leta 1226 so ga na nosilih prinesli v Porcijunkulo, kjer je 3. oktobra istega leta za vedno zatislil oči.

Po 23-ih letih vladanja je umrl savdski kralj Fahd, ki pa se je zaradi bolezni že pred leti umaknil s političnega prizorišča.

Fotografije: Reuters

Kraljevina nafte in terorizma

Savdska Arabija, kraljevina z največjimi zalogami nafte na svetu, je dobila novega kralja, ki pa je neuradno vodil državo zadnjih deset let, ko je nedavno preminul kralj Fahd Bin Abdul Aziz preživel infarkt in se mu je zdravstveno stanje močno poslabšalo. Novega kralja Abdulaha čakajo težavne naloge; prebivalstvo zahteva več pravic, zaloge nafte počasi upadajo, vlada pa se sooča s stalnim problemom terorizma.

Kralj Fahd je Savdsko Arabijo vodil od leta 1982 in je v tem času kraljevino zaznamoval predvsem s svojimi reformami, katerih cilj je bil modernizirati državo, predvsem z ekonomske in finančne plati. Čeprav je gospodarstvo še vedno skoraj popolnoma odvisno od zalog nafte, pa je v času kralja Fahda država pričela krepiti tudi ostale panoge v državi, predvsem kmetijstvo, ki je zavoljo kmetijskih reform danes neprimerljivo bolj razvito kot pred leti. Kralj Fahd je prav tako moderniziral državno administracijo, ki je postala manj navezana na različne klane, veliko pozornosti pa je posvečal tudi razvoju ministrstev, še posebej ministrstva za obrambo in zunanje zadeve. Vendar Savdska Arabija še vedno velja za konservativno islamsko državo, kjer so edini zakoni zakoni korana in kjer so socialni, politični in verski konflikti vedno pogostejši.

Trhli temelji monarhije

Visoki predstavniki Savdske Arabije ne morejo več skrivati, da država nima več neomejenih količin nafte, čeprav še vedno molčijo o natančnih številkah, zato tudi

mnogi analitiki menijo, da je zalog nafte ob Perzijskem zalivu mnogo manj kot bi pričakovali. Največji problem Savdske Arabije pa je zagotovo brezposelnost, ki je pred kratkim dosegla stopnjo 25 odstotkov, kar je posledica zanemarjanja socialne politike. Savdsko prebivalstvo za to povečini krivi preminulega kralja. Večina se jih strinja tudi v tem, da je kralj Fahd imel dober namen modernizirati državo in vpeljati socialne reforme, vendar mu to naj ne bi uspelo predvsem zaradi njegove politične nesposobnosti, s posledicami pa se bo moral soočiti novi kralj Abdulah. Vendar pa je Abdulah le dve leti mlajši od ne-

davno preminulega kralja, ki je umrl v starosti 83 let, naslednji prestolonaslednik pa je prav tako že dokaj star. Zakoni kraljevine nemreč določajo, da morajo prestol zasedati sinovi in vnuki ustanovitelja Savdske Arabije, Abda Al Asisija, in čeprav je slednjih več kot štirideset, jih je večina že močno v letih. Zato je precej verjetno, da bo Savdsko Arabijo vodila serija monarhov, ki pa bodo na oblasti le kratek čas, kar pa že vnaprej onemogoča dolgoročne politične in gospodarske reforme. Čeprav je Savdska Arabija la-

ni v državi prvič izpeljala volitve, pa so bile slednje zaradi omejevanja volilne pravice bolj farsa kot volitve, a bolj kot to je pomembno dejstvo, da je kraljevina sploh uvedla volitve, ki so bile zaradi vloge monarhije do sedaj politična neznanka.

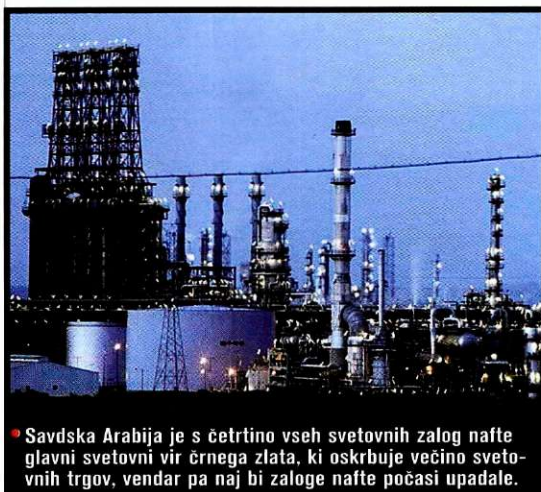

• Novi Savdski kralj je postal Abdulah Bin Abdul Azizi, ki je državo vodil že v času bolezni svojega predhodnika in polbrata Fahda.

Zibelka terorizma

Ko opazujemo dogodke v Savdski Arabiji, ne moremo prezeti njene vloge pri islamskem terorizmu. V zadnjih letih je kraljevina postala stalni cilj pripadnikov Al Kaide, ki kraljevo družino razglašajo za tirane in izdajalce in ljudi pozivajo, naj se jim uprejo. Prav tako pa ne moremo prezeti dejstva, da je bilo 15 od 19 samomorskih napadalcev, ki so umrli v napadih na New York in Washington 11. septembra 2001, savdijcev. Iz ene najbogatejših rodin Savdske Arabije pa prihaja tudi prvi človek Al Kaide Osama Bin Laden, ki je kraljevi družini najbolj zameril to, da ne živijo po zakonih islama in da ne varujejo do-

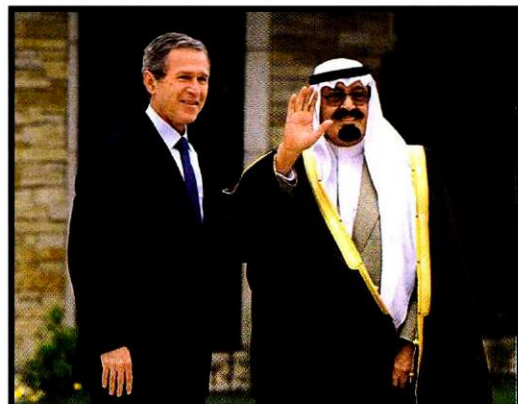
sko Arabijo in Združenimi državami Amerike, ki se je začelo že leta 1990, ko je Saddam Husein napadel Kuvajt. Savdska Arabija je v strahu, da bo napadel tudi njihovo državo, za pomoč prosila vojsko ZDA, ki se je odzvala klicu na pomoč in poslala svoje čete na savdski polotok. Grožnja, da bo Husein napadel kraljevino, je bila kasneje ovržena, a iskanje pomoči pri ZDA je imelo težke posledice. Skrajno islamistične države so Savdski Arabiji očitale, da je v dr-

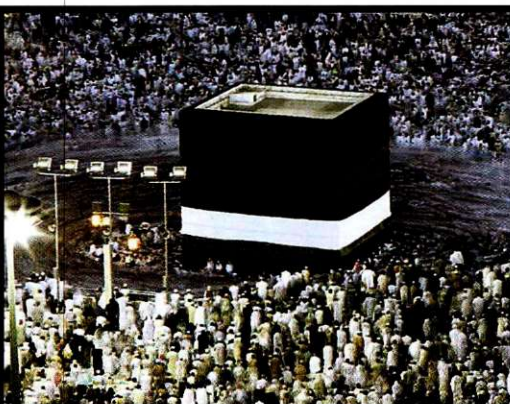
• Savdska Arabija je s četrtno vseh svetovnih zalog nafte glavni svetovni vir črnega zlata, ki oskrbuje večino svetovnih trgov, vendar pa naj bi zaloge nafte počasi upadale.

lo, ali bo novo savdsko vodstvo še naprej ohranilo enako naftno politiko in svetovne trge še naprej oskrbovalo s črnim zlatom. A uradni Riad je zavrnil, da po menjavi oblasti ne bo prišlo do zmanjševanja količine načrpane nafte in njenega izvoza. Prav tako je prišlo zagotovilo, da si Riad želi videti cene nafte na ameriških trgih pod petdesetimi dolar-

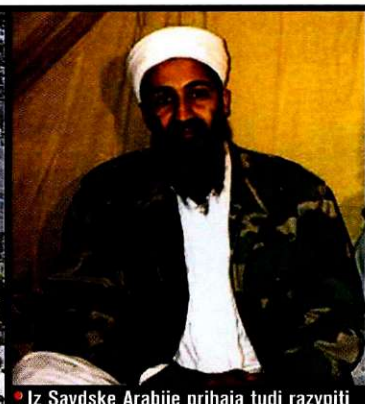
ji za sod, saj višje cene ne vplivajo dobro na svetovno ekonomijo. Da bi poskrbeli za potrebe svetovnih trgov, Savdska Arabija na dan črpa 9,5 milijona sodčkov surove nafte, na dan pa razpolagajo tudi z dve-

• Savdska Arabija je po terorističnih napadih v ZDA postala trdna zaveznica v boju zoper terorizem, kar pa je sprožilo grožnje s strani islamskih teroristov.

• Za konservativne islamistične države je najbolj sporno dejstvo, da Savdska Arabija kot država obeh muslimanskih svetih mest sodeluje z zahodno koalicijo v boju zoper terorizem.

• Iz Savdske Arabije prihaja tudi razvpiti voditelj Al Kaide Osama Bin Laden, ki s svojo mrežo predstavlja vedno prisotno nevarnost na savdskem polotoku.

volj močno obeh muslimanskih svetih krajev, Meke in Medine.

Čeprav danes Savdski polotok živi v stalni grožnji terorističnega napada, pa korenine teh groženj izvirajo predvsem v zavezništvu v boju zoper terorizem med Savd-

žavo, kjer se nahajajo sveti muslimanski kraji, povabila tujce. A koalicija med ZDA in Savdsko Arabijo se je le še okrepila po terorističnih napadih na ZDA, saj je Savdska Arabija spoznala, da to lahko le koristi državi. V primeru, če bi ZDA nasprotovale, bi se kaj hitro znašla na t.i. osi zla, ki jo sestavljajo njene sosednje države, prav tako pa bi jo to lahko pahnilo v osamitev s strani zahodnega sveta, česar si naftno najbolj bogata država na svetu težko privoščila. Posledice tega zavezništva pa so postale stalne grožnje s strani islamskih skrajnežev. Slednji so Savdski

se je Afganistan boril za neodvisnost od tedanje Sovjetske Zveze.

Brez sprememb pri naftni politiki

Svetovni naftni trgi so se na smrt kralja Fahda odzvali sunkovito, cena nafte za sodček je namreč preseгла mejo 60 ameriških dolarjev za sod, predvsem zato, ker se ni vede-

ma milijonoma sodčkov rezerve, kot izhod v sili pri stabilizaciji svetovnega naftnega trga, ki se na večino dogodkov v državah izvoznikah črnega zlata odzove tako, da se cene drastično povišajo. Tako se je na primer zgodilo po objavi smrti savdskega kralja Fahda.

Ana Müllner

RUMENE STRANI

SLOVENIJA • TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

Rodil se je leta 1954 v Ljubljani. Na filozofski fakulteti v Ljubljani je študiral zgodovino in sociologijo, po diplomi pa se je zaposlil na Inštitutu za novejšo zgodovino, kjer je znanstveni svetnik. Leta 1993 je dosegel doktorat iz zgodovinskih ved na temo slovenskega liberalnega tabora in nacionalnega vprašanja v času Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, bil pa je tudi štipendist Inštituta za evropsko zgodovino v Mainzu (1988–1989) ter ustanove Deutscher akademischer Austauschdienst (1995). Njegovo delovno področje obsega obdobje med obema vojnama, zlasti politično življenje Slovencev v tem času. Objavil je več knjig, med drugim "Liberalizem in vprašanje slovenstva: nacionalna politika liberalnega tabora v letih 1918–1929" (izšlo leta 1996), "Slovenska osamosvojitve v letu 1918: študija o slovenski državnosti v Državi Slovencev, Hrvatov in Srbov" (1998) in zbornik virov "Programi političnih strank, organizacij in združenj na Slovenskem v času Kraljevine SHS (1918–1929)" (1998).

Letošnje leto je minilo v znamenju 60. obletnice konca druge svetovne vojne. V tem kontekstu se je vnela tudi razprava o prvi slovenski narodni vladi. V javnih občilih je prevladal mit, da je bila prva slovenska vlada ustanovljena leta 1945 v Ajdovščini, vi pa zagovarjate tezo, da smo Slovenci prvo narodno vlado dobili leta 1918. Zakaj?

Zelo preprosto, zaradi tega, ker se je prva slovenska narodna vlada oblikovala že po koncu prve svetovne vojne. Takrat smo Slovenci prvič v zgodovini oblikovali svojo nacionalno vlado, ki jo je na predlog Narodnega sveta v Ljubljani, vrhovnega političnega organa, ki je v habsburški monarhiji vodil boj Slovencev za nacionalno samoodločbo, 31. oktobra 1918, imenovalo Narodno vijeće v Zagrebu, najvišji organ oblasti v Državi Slovencev, Hrvatov in Srbov; naj spomnim, to je bila država, ki so jo ustanovili habsburški Jugoslovani ob državni odcepitvi od Avstro-Ogrske 29. oktobra 1918. Država SHS je bila poleg Kraljevine Srbije druga država-predhodnica prvega decembra 1918 ustanovljene Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Slovenci smo svojo prvo narodno vlado – uradno se je imenovala Narod-

da, ker ni imela suverenosti nad celotnim slovenskim ozemljem, medtem ko naj bi ajdovska vlada uresničila idejo zedinjene Slovenije.

Narodna vlada iz leta 1918 je svojo efektivno oblast z izjemo postojnskega okraja izvrševala na nekdanjem Kranjskem in na slovenskem delu nekdanje Štajerske, torej na dobrih dveh tretjinah ozemlja sedanje Republike Slovenije. Za svoj delovni obseg pa je v posebni Naredbi celokupne vlade o prehodni upravi v ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani, razglašeni 21. novembra 1918, z izjemo Prekmurja, ki je tedaj spadalo še pod madžarsko državo, opredelila preostalo slovensko ozemlje. Med drugim, če poudarim zaradi znane boleče izgube, tudi "slovenski del Istre (in) mesto Trst z okolico". Pri tem se je zavedala italijanskega prodiranja z zahoda, vendar pa ne moremo zanikati dejstva, da je vlada imela v svoji zavesti tudi Primorsko. Toda zgodovinska situacija je bila pač taka, da so jo zasedli Italijani, ki so v skladu z določili londonskega pakta prodirali proti vzhodu, posledica tega pa je bila, kot smo že rekli, da je prva slovenska narodna vlada izvrševala svojo efektivno oblast le na že omenjenem slovenskem ozemlju. Če zaradi tega ni izvrševala svoje oblasti

postala državnopravna enota. Tega dejstva ne smemo prezreti glede na razvoj zgodovinskih prizadevanj po uresnitvi Zedinjene Slovenije.

Toda ali niso Italijani zasedli Primorske šele po ustanovitvi prve slovenske vlade?

Vlada je bila ustanovljena 31. oktobra 1918, Italijani pa so začeli prodirati v prvi polovici novembra istega leta. Od 9. novembra dalje so začeli z okupacijo Primorske. V začetku novembra je v Gorici še delovalo slovensko vojaško poveljstvo, vendar se je moralo slovensko vojaštvo zaradi italijanskega pritiska umakniti.

Kako pa komentirate dejstvo, da so v ajdovski vladi sodelovali tudi nekomunistični politiki, na primer dr. France Snoj, ki je bil kasneje obsojen na enem od montiranih sodnih procesov?

Šlo je za taktično presojo komunistov, ki so takrat še vztrajali pri konceptu širše narodne enotnosti, kar pa se je kmalu prevesilo v uveljavitev načela njihove samolastne politične oblasti.

Samo nekaj dni pred ustanovitvijo ajdovske vlade je bila ustanovljena vlada, ki jo je sestavil demokratični tabor. Kakšen je bil dejansko njen pomen glede na to, da so komunisti tedaj tako rekoč že prevzeli oblast?

Ta pol tedanje slovenske politike se je seveda želel ob koncu druge svetovne vojne izraziti tudi na tak politični način, vendar je treba poudariti, da vlada, razglašena na t. i. taborskem zborovanju, dejansko ni začela, zato o njej ne moremo govoriti kot o nekem tedanjem aktivnem političnem dejavniku.

V tej vladi je bilo mogoče zaznati tudi enotnost katoliškega in liberalnega tabora, ki sta bila v obdobju pred vojno v stalnem konflik-

Prva slovenska vlada ni pozabila na Primorsko

Pogovor z
dr. Jurijem
Perovškom

na vlada SHS v Ljubljani – kot organ državne oblasti dobili v tem obdobju in kakšne posebne filozofije v zvezi s tem ni treba zasledovati. Gre za preprosto zgodovinsko dejstvo.

Zagovorniki t. i. ajdovske vlade – na primer zgodovinar dr. Jože Pirjevec – trdijo, da vlada iz leta 1918 ni bila prva slovenska narodna vla-

na vsem slovenskem ozemlju, pa ji ne moremo očitati značaja neslovenske vlade, ali pa – tu mislim na očitke, ki se jih včasih sliši iz nezgodovinarskih vrst – da bi hotela izločiti Primorsko iz svojega narodno-političnega koncepta. In še tole: narodna vlada je z že omenjeno Naredbo tudi upravno in politično strnila slovensko ozemlje pod svojo vrhovno oblastjo, s čimer je Slovenija

tu, v času okupacije in revolucije pa sta se znašla tako rekoč na isti strani. Toda nekaj liberalnih politikov je vendarle sodelovalo z OF ...

Nisem specialist za obdobje druge svetovne vojne, zato bi o tej problematiki boljše govorili kolegi, ki se raziskovalno poglobljajo v ta čas. V zvezi s konkretnim vprašanjem bi zato predvsem poudaril, da je katoliško in liberalno politiko na isto stran »

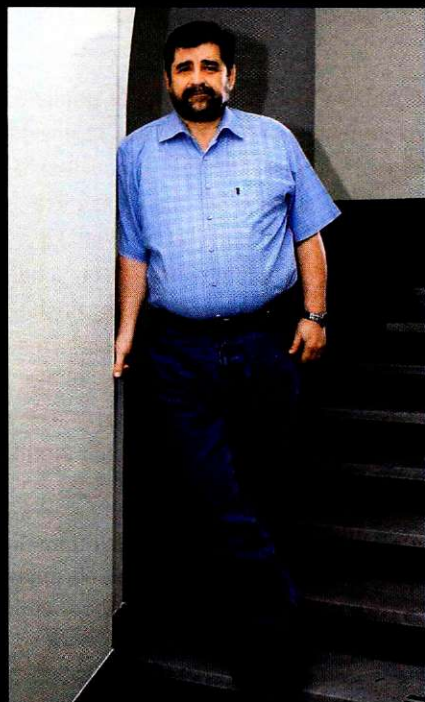
» potisnilo tedanje zgodovinsko dogajanje, saj so oboji, sicer ob medsebojni rivaliteti, v letih 1942–1943 sodelovali v Slovenski zavezi, enotnost pa je bilo v resnici zaznati ob koncu vojne. Kar zadeva liberalni tabor, ta tako kot slovenska narodna skupnost ni bil enoten. Na eni strani je velik del pripadnikov liberalnega tabora, ki jih je označevalo izrazito protikatoliško stališče, prešel v OF, na drugi pa je npr. vodilni liberalni politik iz desetletja pred drugo vojno, dr. Albert Kramer, nasprotoval OF in je bil voditelj liberalcev v Slovenski zavezi.

Kako sta se v slovenskem političnem prostoru razvila katoliški in liberalni tabor?

Po cepitvi duhov konec osemdesetih let 19. stoletja je prišlo do večstrankarskega organiziranja. Če se osrediniva na osrednjo slovensko deželo – na Kranjsko, kjer je na Slovenskem najprej prišlo do nastanka modernih političnih strank –, je bilo leta 1890 oblikovano Katoliško politično društvo, leto kasneje pa mu sledi liberalno Slovensko društvo. Prvi katoliški shod je bil leta 1892, posledica pa je kasnejše oblikovanje Katoliške narodne stranke na Kranjskem, kjer se leta 1894 oblikuje še liberalna Narodna stranka (kasneje Narodnonapredna stranka). Če omenim še tretjo politično opcijo, leta 1896 nastane Jugoslovanska socialdemokratska stranka. Potem se tripolno razvija slovensko politično življenje do konca habsburške monarhije. Leta 1905 se iz Katoliške narodne stranke oblikuje Slovenska ljudska stranka, ki se leta 1909 preoblikuje v Vseslovensko ljudsko stranko in zajema ves slovenski politični prostor. V liberalnem taboru zavzema prostor Narodnonapredna stranka, vendar obstajajo posamezne cepitve znotraj liberalnega tabora, a to je le spremljevalni pojav. Obe politični usmeritvi, katoliška in liberalna, sta imeli vodilno vlogo v slovenskem političnem življenju. Tretji tabor, to je socialistični, je navzoč, vendar nima odločujoče moči v slovenskem političnem prostoru. Po razpadu habsburške monarhije se politično življenje odvija naprej. Leta 1920 v socialističnem taboru pride do cepitve na socialistični in komunistični del, nastane komunistična stranka. Iz avstrijskega prostora se spopad med katoliško in liberalno stranjo prenese v jugoslovanski prostor in ta konflikt odločilno zaznamuje politično življenje tudi med obema vojnoma. Vedno bolj pa je navzoča tudi komunistična stranka, čeprav je bila leta 1921 prepovedana.

Omenili ste cepitev duhov, s tem pa posredno kulturni boj. Kaj pravzaprav pomeni ta izraz? Je to prevod nemškega "kulturkampf"?

Kulturni boj razumem kot boj za primat nad idejno-političnim bitjem slovenskega človeka, se pravi po katerih idejno-političnih izhodiščih naj bi se ravnali Slovenci.

Mahnič je seveda poudaril medsebojno razhajanja pri Slovencih, vendar pa moramo vedeti, da so se le-ta že prej razvijala med njimi. Idejni in politični spopad je bil močan in trajen, imeli smo ga v avstrijski dobi pa tudi med obema vojnoma. Ker zgodovina Slovencev ni dovolila, da bi razlike izživel (ali vsaj živel) med seboj skozi miren evolutivni proces, smo začetek druge svetovne vojne pričakali razklani. Sama vojna pa ustvari izredne razmere in tudi drugačne reakcije med ljudmi.

Pa je imel ta kulturni boj kakšne posebnosti v primerjavi z nemškim prostorom?

Niti ne. Kulturni boj, kakršen je, se dejansko ne razlikuje kaj dosti od ene do druge države, naroda. Ker pa smo sorazmerno majhna skupnost, se je odražal zelo poudarjeno.

Tudi pisatelj Drago Jančar v enem izmed svojih esejev navaja, da je bila to "zgodovina

V mojem razumevanju je "klerikalizem" (tega izraza sam ne uporabljam) pojem s politično konotacijo, ki so ga iz političnih in kulturnobojnih razlogov uporabljali vsi nasprotniki katoliškega tabora.

na včasih produktivnega, včasih uničevalnega spora med svobodomiselnostjo in konservativizmom".

Ta boj je bil precej razdiralen, precej škodljiv. Ustvaril ni nič kaj dobrega, pač pa hudo nestrpnost med ljudmi. Zaznamoval je vse pore življenja, ne samo političnega, celo osebne odnose med ljudmi. To je precej delikatna zgodovinska izkušnja, ki se je dostikrat zavestno prenašala iz roda v rod.

Če se vrneva k vojni in revoluciji – nekateri družboslovci trdijo, da je bila temeljni vzrok za bratomorno vojno na slovenskih tleh prav predvojna razklanost, ki naj bi bila posledica "delitve duhov", zasluge zanjo pa pripisujejo dr. Antonu Mahnič. Se je s to tezo mogoče strinjati?

Ne bi rekel, da je Mahnič krivec za to. Cepitev duhov, ki je bila na Slovenskem ostra, je bila povsem nekaj normalnega glede na evropski kontekst. Tam se nacija ne more razvijati, če ni različnih pogledov na temeljna družbena in politična vprašanja. V to zgodbo Mahnič ne bi vključeval, saj je, kot je v svoji odlični monografiji Slovenski klasični liberalizem opozoril dr. Zvonko Bergant, le dosledno skušal uveljaviti cerkvena stališča v konkretnem življenju, pri tem pa je v svojem idealizmu prezrl dejstvo, kot ga je večkrat prezrlo tudi samo vodstvo Cerkve, da med načeli in stvarnostjo vedno obstaja razkorak. Če nadaljujem: Mahnič je seveda poudaril medsebojno razhajanja pri Slovencih, vendar pa moramo vedeti, da so se le-ta že prej razvijala med njimi. Idejni in politični spopad je bil močan in trajen, imeli smo ga v avstrijski dobi pa tudi med obema vojnoma. Ker zgodovina Slovencev ni dovolila, da bi razlike izživel (ali vsaj živel) med seboj skozi miren evolutivni proces, smo začetek druge svetovne vojne pričakali razklani. Sama vojna pa ustvari izredne razmere in tudi drugačne reakcije med ljudmi. Te so vodile tudi v boleč med slovenski spopad med vojno. V zvezi z njim bi še dodal, da se je delitev med Slovenci izrisala na črti iskanja možnosti preživetja v okupacijskih razmerah ter odpora in s tem povezanega vprašanja revolucije in protirevolucije.

Pa je mogoče sploh primerjati nekdanji kulturni boj z današnjo cepitvijo slovenskega prostora na levico in desnico?

Po eni strani morda današnja situacija spominja na kulturni boj zaradi nestrpnosti, ki smo ji danes priče. Ta izredni bivanjski problem – de-

liti isti narodni in državni prostor z drugače idejno in politično opredeljenimi – se še danes čuti. V tem smislu lahko to primerjamo.

Vidite morda tudi kakšne vzporednice med predvojno in današnjo politično konstelacijo, kar zadeva politične stranke?

Vsaka stranka živi v svojem zgodovinskem obdobju. Če ni neke izrazite kontinuitete, če npr.

kakšna vojna ali drug temeljni zgodovinski prelom ne preseka kontinuiranega političnega razvoja, potem lahko iščemo vzporednice. Drugače pa vsaka politična stranka živi v konkretnem zgodovinskem prostoru. Za zdaj kakšnih vzporednic ne vidim. Težko bi pripisal kateri sedanjí stranki vzporednico s prejšnjimi strankami, čeprav nekatere izhajajo iz zelo podobnih nazorskih izhodišč.

Kaj pa slovenski liberalizem nekoč in danes?

Če se npr. osredinim na narodnostno problematiko, lahko rečem, da so bili predvojni liberalci izrazito jugoslovansko usmerjeni unitaristi. Ne moremo jih torej primerjati s sedanjimi liberalci. Govorimo o strankah, ki so živele v različnih zgodovinskih kontekstih. Vmes je bila tako rekoč 50-letna zarez, saj strankarskega življenja v tem času ni bilo, šele pred petnajstimi leti se je začelo na novo razvijati. Zanimivo pa je, da sta dve desetletji zelo zgovorni: leta 1890 je prišlo do začetka strankarskega življenja na Slovenskem, leta 1990 pa se strankarsko življenje znova obudi.

Prej ste dejali, da socialistični tabor ni imel vidnejše vloge. Zakaj?

Slovenski politični prostor sta že prej zasedli dve močni stranki, socialdemokracija se je tako kasneje le počasi prebujala. Zelo velik uspeh je imelo delavsko gibanje po prvi svetovni vojni. Komunistična stranka je bila celo tretja najmočnejša politična stranka po volitvah v konstituanto leta 1920. Potem je prišlo do prepovedi komunistične stranke, njen vpliv se je zmanjšal, izrinjena je bila na politično obrobje. Glavnino obdobja prve jugoslovanske države je živela v ilegali.

Kako bi kot zgodovinar opredelili klerikalizem? Znano je, da so bili voditelji katoliškega tabora večinoma duhovniki.

Dolgoletni prvak slovenskega katoliškega gibanja dr. Ivan Šusteršič je v svoji znani brošuri Moj odgovor (1922) zapisal, da je klerikalizem politično strankarsko delovanje, ki se opira na cerkveno hierarhijo in iz nje črpa svojo politično moč. To stališče je oblikoval po svojem razhodu s Slovensko ljudsko stranko in v času, ko je bil v novi jugoslovanski državi z njo v političnem boju. Res je, da so bili v vodilnih strukturah SLS in med njenimi pomembnimi organizacijskimi veznimi členi v veliki meri kleriki in v tem smislu bi stranko lahko označili za "klerikalno". Toda vedeti moramo, da je bila SLS dejansko ljudska stranka, stranka širokih delovnih množic, in če si je – ob tem da so jo vodili duhovniki – prizadevala za socialni, gospodarski, kulturni in politični dvig slovenskega človeka, njenega delovanja ne moremo posplošeno označiti za "klerikalizem". Kljub temu se je v naši idejni in politični zgodovini vsakršno delovanje

katoliške stranke označevalo za "klerikalizem".

V mojem razumevanju je "klerikalizem" (tega izraza sam ne uporabljam) pojem s politično konotacijo, ki so ga iz političnih in kulturnobojnih razlogov uporabljali vsi nasprotniki katoliškega tabora.

In še danes se uporablja pojem "klerikalna stran"...

Da, in ta izraz ni upravičen, saj izraža pododane miselne vzorce iz naše preteklosti, ki izhajajo iz predsodkov do upravičenosti javnega delovanja katoličanov. Tudi npr. izraz "konserva-

Kulturni boj, kakršen je, se dejansko ne razlikuje kaj dosti od ene do druge države, naroda. Ker pa smo razmeroma majhna skupnost, se je odražal zelo poudarjeno.

tivni tabor" je lahko problematičen. Konservativen je lahko marsikdo, lahko tudi levičar.

Dejali ste, da so bili predvojni liberalci usmerjeni k jugoslovanskemu unitarizmu. Je bila to glavna točka nacionalnega nesporazuma? Kakšno stališče je imel do tega vprašanja katoliški tabor?

Da, to je bila izrazita točka narodnopolitičnega nesporazuma. V prvi jugoslovanski državi je vprašanje razmerja med slovenstvom in jugoslovanstvom temeljno označilo vso tedanjo slovensko narodno politiko. Katoliški tabor je zavzel avtonomistično stališče, torej koncept po ohranitvi slovenske narodne samobitnosti in oblikovanja avtonomne slovenske državnopravne enote v avtonomistično ali federalistično preoblikovani jugoslovanski državni zvezi. Liberalci pa so zagovarjali jugoslovanski narodni unitarizem in centralizem, torej pretopitev Slovencev v neki namišljeni jugoslovanski narod, kateremu bi ustrezala centralistična država. Pri liberalcih je treba upoštevati tudi to, da so s tem konceptom tudi laže politično preživeli, ker so na ta način laže sodelovali z Beogradom. Je pa z Beogradom sodelovala tudi SLS, vendar na podlagi svoje velike politične moči, ki jo je imela na Slovenskem. To je izrazita razlika med obema taboroma in ena izmed osrednjih točk njunega političnega spopadanja med obema vojnoma.

Če se ne motim, se je podobna dilema pojavila konec osemdesetih let ob osamosvajanju Slovenije: medtem ko je koalicija Demos zagovarjala osamosvojitve, so stranke, ki so nastale iz družbenopolitičnih organizacij, zagovarjale ohranitev Jugoslavije, pa čeprav v drugačni obliki.

Če na kratko povzamem, je Demos pred volitvami aprila 1990 zagovarjal suvereno slovensko državo v jugoslovanski konfederaciji, takratna (še) vladajoča politika pa asimetrično federa-

cijo, v kateri naj bi imele posamezne federativne enote različen položaj in pristojnosti. Kasneje je bilo mogoče v političnih razpravah in ravnanju zaznati različne podtone – pri političnih subjektih, ki so izšli iz nekdanih družbenopolitičnih organizacij, tudi taktično previdnost –, Demos pa je nepretrgano stopnjeval splošno slovensko voljo po narodni suverenosti. In bistvena je bila ta! Volja po narodni suverenosti, enakopravnosti in svobodi, ki so jo Slovenci na podlagi zgodovinske dozorelosti za lastno neodvisno nacionalno državo uresnili v letih 1990–1991! Politično so

jo izrazili decembra 1990 s 95-odstotnim pritrdilnim odgovorom na plebiscitno vprašanje, ali naj Slovenija postane samostojna in neodvisna država (naj spomnim, da je prvi predlog za plebiscit o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije podala Socialistična stranka Slovenije, nastala iz nekdane SZDL), udejanjili pa z razglasitvijo samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije 25. junija 1991 in nato ubranili v vojni za Slovenijo konec junija in v začetku julija tega leta.

Glede na to, da ste zaposleni na Inštitutu za novejšo zgodovino, še provokativno vprašanje: direktorica inštituta dr. Jasna Fischer in še nekateri vaši kolegi so se podpisali pod izjavo zgodovinarjev, s katero so se odzvali na izjave ministra za šolstvo o spreminjanju učnih načrtov za predmet zgodovina in na napovedane kadrovske posege ministrstva v kulturnozgodovinske ustanove. Trdijo, da gre za poskus podrejanja zgodovinske stroke politiki. Vaš komentar?

Predvsem ne bi v zvezi z omenjeno izjavo izpostavljал nobenega od svojih inštitutskih kolegov, saj le-ta ni bila spočeta na našem inštitutu. Ko pa se je v javnosti o njej govorilo, je bil inštitut večkrat omenjen oziroma je bila javna pozornost v veliki meri prenesena le nanj. Zaradi tega sem odzive na izjavo spremljal z nelagodjem, z rahlo grenkobo pa sem se med tem spraševal, koliko pozornosti bo npr. inštitut užil letos jeseni, ko bo izšla naša več kot 2000 strani obsegajoča obravnava novejša zgodovine Slovencev z naslovom Slovenska novejša zgodovina 1848–1992: od programa Zedinjene Slovenije do mednarodnega priznanja Republike Slovenije, v kateri bodo zajeta raziskovalna spoznanja vseh generacij inštitutovih raziskovalcev in zgodovinopisne vede sploh. O nas torej najbolj govorijo rezultati našega raziskovalnega dela. Kar pa se tiče omenjene izjave, jo razumem kot nepotreben in ponesrečen poskus ustvarjanja politične nevihte.

Gaspar Blazič

Letos se bo v našem obmorskem mestu že četrto leto zapored zgodil mednarodni poletni festival klasične glasbe s predstavitvijo glasbenega opusa baročnega skladatelja Giuseppeja Tartinija in njegovih sodobnikov ter sodobnih komponistov.

Piran bo od druge polovice avgusta dalje in še v začetku septembra preplavljen z zvoki Tartinijevega festivala, ki obuja bogato slovensko kulturno dediščino. Ideja za festival, ki v Piranu poteka od leta 2002, se je porodila iz želje po predstavitvi mlajše generacije odličnih mladih, na svetovnih odrih že uveljavljenih glasbenikov, ki jih je v Sloveniji le

Zadnji dnevi v avgustu so v Piranu zaznamovani z mednarodnim poletnim Tartinijevim festivalom.

Tartinijevi zvoki

redko možno slišati. Umetniški vodji festivala sta flautistka Jasna Nadles in violončelist Milan Vrsajkov, dogajanje pa poteka pod okriljem kulturnega društva Lib-Art.

Otvoritev - 19. avgust 2005

Na otvoritvenem koncertu v križnem hodniku minoritskega samostana bosta nastopila mednarodno uveljavljena italijanska glasbenika, violinist Gabriele Pieranunzi in pianist Maurizio Bag-

lini. Pieranunzi je eden pomembnejših violinistov mlajše generacije v Italiji. Študiral je pri A. Ghedinu, izpopolnjeval se je pri Francu Gulliju in Salvatoru Accardu. Kot solist nastopa z znanimi svetovnimi orkestri. Baglini je reden glasbeni partner najpomembnejših svetovnih glasbenikov.

Iz programa

V Tartinijevi hiši bo 23. avgusta koncert klavirskega dua Blan-

co-Cortez iz Španije. Duo, v katerem igrata Francesco Blanco in Maria Victoria Cortes, je bil ustanovljen leta 1994. Oba glasbenika sta iz Palma de Mallorce, kjer sta tudi študirala, izpopolnjevala pa sta se na salzburskem Mozarteumu. V Piranu bosta igrala dela španskih skladateljev 20. stoletja M. de Falle in E. Granadosa. V galeriji Gasspar bosta 26. avgusta koncertirala nizozemska glasbenika, violinistka Sonja van Beek in violončelist Floris Mijnders. Sonja van Beek je študirala na konzervatoriju Sweelinck v Amsterdamu, izpopolnjevala se je pri Thomasu Brandisuna na Visoki šoli za umetnost v Berlinu. Floris Mijnders je študiral na Kraljevskem konzervatoriju v Haagu. V svoj program bosta vključila suite in sonate baročnih avtorjev kot tudi sonate avtorjev 20. stoletja.

Osrednji koncert

Osrednji koncert festivala se bo zgodil 30. avgusta in sicer v cerkvi

sv. Jurija. Dogodek bosta zaznamovala sloviti francoski violončelist Christophe Coin in fagotist Sergio Azzolini, eden največjih italijanskih glasbenih talentov. Christophe Coin se je po končanem študiju na pariškem konzervatoriju izpopolnjeval pri Nikolasu Harnoncourtu na Dunaju in pri Jordi Savalu v Baslu. Je ustanovitelj in vodja ansambla Ensemble Baroques de Limoges, kot solist pa nastopa z najboljšimi svetovnimi ansambli. Sergio Azzolini je fagot študiral v Bolzanu. Zmagal je na nekaterih najpomembnejših glasbenih tekmovanjih po Evropi. Poleg solo kariere igra kot stalni član v različnih komornih ansamblih. Glasbenika bo spremljal festivalski ansambel Il terzo Suono. Osnova ansambla je godalni kvartet, ki se po potrebi širi z dodatnimi pihalnimi instrumenti ter čembalom in klavirjem. Festival se bo 4. septembra zaključil s koncertom Tartini pod zvezdami na Trgu 1. maja.

Barbara Kavtčičnik

Ljubljanski poletni festival (LPF) nadaljuje s svojo bogato kulturno ponudbo tudi v avgustu. Od ponedeljka, 8. avgusta 2005, dalje gosti pet uglednih koncertov.

Organizatorji Ljubljanskega poletnega festivala so v ponedeljek pripravili gostovanje Državne akademске kapele St. Petersburga Mihail. I. Glinka. Ruski duhovni glasbi je bilo mogoče prisluhniti v cerkvi sv. Jožefa. V Palacijo Ljubljanskega gra-

LPF nadaljuje s svojo ponudbo koncertov.

V polnem teku

du se je dogajanje nadaljevalo v torek in sicer z nastopom Filharmoničnega orkestra iz Torina, še dan kasneje pa se je na istem mestu zgodil Večer Arnolda Schoenberga. Ljubljanski grad bo v četrtek, 11. avgusta 2005, v znamenju Komornega orkestra Dunajskega koncertnega združenja, v petek, 12. avgusta, pa bo v Palacijo nastopil še komorni godalni orkester Piranski solisti.

V četrtek

Znani komorni orkester Dunajskega koncertnega združenja nosi

prvotno ime Dunajskih simfonikov. Ustanovili so ga mladi člani tega orkestra. Izvaja dela klasičnega dunajskega repertoarja ter sodobne avstrijske glasbe. Svoj uspešni debi je imel orkester leta 1987 na Haydnovem festivalu v Eisenstadtu. Odtlej si je utrdil svoj sloves na turnejah po Avstriji, Nemčiji, Belgiji, Franciji, Grčiji, Italiji, Madžarski, Kitajski, Japonski, nastopil je tudi v Hongkongu. Od svoje ustanovitve je imel več kot štirideset uspešnih krstnih izvedb del avstrijskih skladateljev. Orkester sodeluje z mednarodno priznanimi dirigenti in solisti. Na Ljubljanskem poletnem festivalu bo orkester izvajal tudi dela Lobosa, Dvoržaka, Nielsena in Dodererja. Solist bo fagotist Richard Galler.

V petek

Komorni godalni orkester Piranski solisti je bil ustanovljen v rojstnem mestu violinista in skladatelja Giuseppea Tartinija v mesecu mojstrovega rojstva - aprila 2005. Orkester deluje pod okriljem

Avditorija Portorož ter domuje in koncertira v Gledališču Tartini v Piranu. Njegov umetniški vodja je Primož Novšak, priznani violinist in pedagog, dolgoletni koncertni mojster orkestra Tonhalle v Zürichu. Orkester združuje vrhunske glasbenike, ki s svojim muziciranjem bogatijo istrski kulturni pro-

stor ter tudi drugod zastopajo Piran in njegovo bogato kulturno identiteto. Orkester bo na festivalu izvedel dela Bartoka, Mozarta, Bacha in Baumgartnerja. Solisti bodo violinisti Primož Novšak, Anja Bukovec in Lana Trotovšek, pri klavirju pa bo Keiko Tamura.

Barbara Kavtčnik

Na kratko

Festival mladih umetnikov v Bayreuthu

V festivalskem mestu Bayreuth poteka med 5. in 29. avgustom tudi 55. festival mladih glasbenikov, ki se ga udeležuje približno 400 mladih poustvarjalcev iz 40 držav. Glavni poudarek festivala je izvedba zgodnjega dela skladatelja Richarda Wagnerja z naslovom "Das Liebesverbot". Na sporedu bo 23. in 24. avgusta, pod režisersko taktirko Georgiosa Kapoglouja. Glasbeno vodstvo je v rokah Italijana Fausta Nardija. V festivalskem simfoničnem orkestru pa imajo mladi glasbeniki priložnost, da delajo z docenti z mednarodnimi izkušnjami. Za konec bodo 26. avgusta v turinskem Altenburgu in 28. avgusta v Bayreuthu pod dirigentskim vodstvom prof. Petra Guelkeja izvajali dela Igorja Stravinskega in Johannes Brahmsa. Instrumentalisti, ki se bodo udeležili festivala, bodo v manjših skupinah naštudirali tudi nekaj komornih del. Svoje znanje bodo predstavili tudi na koncertni turneji, ki jo bodo imeli 13. in 14. avgusta po bavarskih mestih. Festival prirejajo od leta 1950, po besedah njegove aktualne voditeljice Sissy Thammer se ga je doslej udeležilo okoli 22.000 študentov iz 80 držav.

Najvišji v Ameriki

Velikih in znamenitih objektov očitno še ni dovolj. V Chicagu se pripravljajo na graditev najvišjega nebotičnika v Združenih državah ob bregovih Michiganškega jezera. Z višino okoli 609 metrov bo zgradba presegla ta čas najvišjo stavbo na svetu v tajvanski prestolnici Taipeiju.

Objekt bo nastal po zamisli španskega arhitekta Santiaga Calatrave. Za projekt morajo sicer pri-

stolpnice, za katero je arhitekt našel navdih pri skulpturi v obliki vijaka. Triinpetdesetletni Calatrava je znan po skulpturalnih zgradbah, kot so na primer kolodvor TGV na letališču Lyon Saint-Éxupéry – veličastna zgradba v obliki ptice, most Alamillo v Seville, kuvajtski paviljon na svetovni razstavi leta 1992 v andaluzijski prestolnici in opera v španski Valencii. Španski arhitekt je tudi tvorec stanovanjskega kompleksa Turning Torso na Švedskem, sestavljenega iz devetih kock, razpostavljenih od temelja do vrha pod kotom 90 stopinj, ogromne spirale v steklu in jeklu, ki predstavlja človeški hrbet v zasuku. V zadnjem času je projektiral tudi kontroveržno stekleno streho olimpijskega stadiona v Atenah, kjer so bile lani olimpijske igre.

Fordham Spire

Stolp v Chicagu s predvideno spiralno zgradbo, večinoma v steklu, ki je ne bodo nosili osrednji stebri, so že poimenovali Fordham Spire. Arhitekt Calatrave je v sporočilu za jav-

sem se večkrat vračal, in to na več različnih načinov. "Stavba bo imela 115 nadstropij in 152 metrov visok koničast vrh. Objekt bo višji tudi od Stolpa svobode (541 metrov), ki naj bi zrasel na območju "Ground Zero" na Manhattnu, kjer sta stala dvojčka Svetovnega trgovinskega centra (WTC), porušena v

napadih 11. septembra leta 2001.

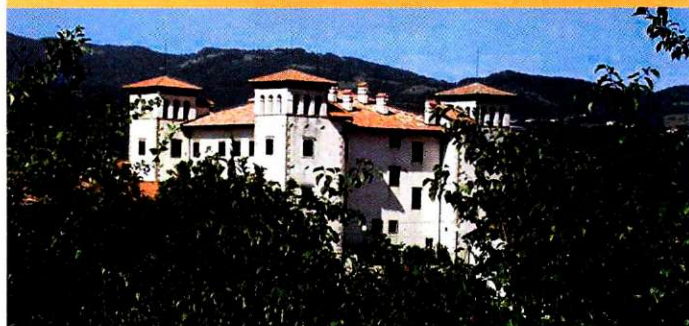
Kljub ambicioznim načrtom pa bo stavba v Chicagu nižja od dveh objektov, ki se gradita: stolpa s 167 nadstropji, predvidenega v Dubaju, ki naj bi bil končan leta 2008, in zgradbe Center of India Tower, ki bo imela predvidoma 224 nadstropij.

Barbara Kavtičnik

Na kratko

Festival Violončelo in glasba

Poletno dogajanje v krajih ob italijansko-slovenski meji tudi letos zaznamuje festival Violončelo in glasba (Cello & Music), ki združuje koncerte Slovenskega mednarodnega orkestra (Si. Chamber Orchestra), komorne koncerte ter tečaje violončela, violine, klarineta, fagota in komorne glasbe, ki jih vodijo priznani glasbeniki. Začetki festivala, ki ga vodi istoimensko društvo, segajo v leto 2000, ko je sobane gradu Dobrovo prvič napolnila glasba mladih čelistov. Poletno šolo, tedaj se imenovala Dnevi violončela, je umetniško vodil Vasja Legiša. Naslednje leto se je šola razširila na tečaj violončela in tečaj komorne glasbe. Leta 2002 se je šola preimenovala v Violončelo in glasba, saj se je obema tečajema pridružil še tečaj za violino. Razširitev v tri sklope – Slovenski mednarodni orkester, komorna glasba in tečaji – je festival Violončelo in glasba doživel leta 2003. Festival Violončelo in glasba, ki se je začel v zadnjih dneh julija, bo trajal do 14. avgusta.

Stavba v tajvanski prestolnici bo izgubila sloves najvišjega objekta na svetu.

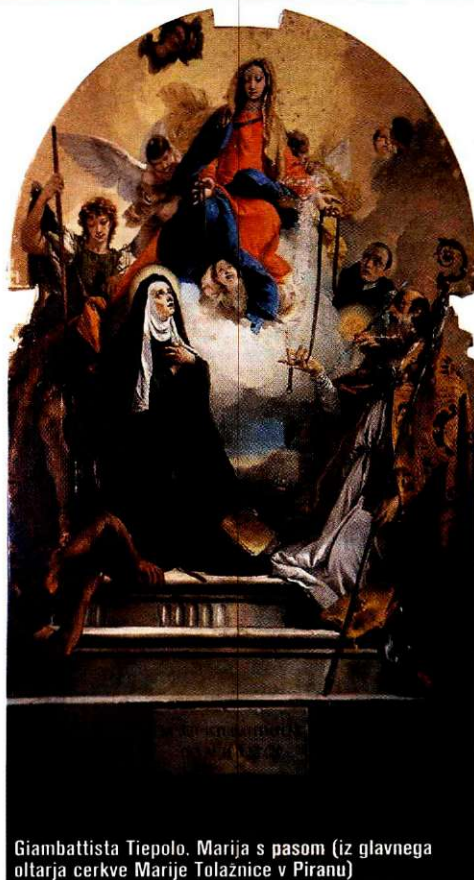

dobiti še dovoljenja mestnih oblasti, vendar pri pridobivanju investitorjev in administracije računajo na prepričljivo lepoto in poletnost

nost zapisal: "Podobno kot pri mnogih projektih doslej, sem tudi pri tem stolpu našel navdih pri skulpturi v obliki vijaka, h kateri

Naša umetnostnozgodovinska stroka je izdala trijezično (slovensko, italijansko, angleško) knjigo oziroma katalog V Italiji zadržane umetnine iz Kopra, Izole, Pirana, hkrati pa so v Trstu odprli razstavo 21 restavriranih umetnin, ki so jih Italijani leta 1940 odpeljali iz obmorskih mest.

Umetniški in sakralni predmeti, ki jih je Italija leta 1940 odpeljala iz cerkva, samostanov in muzejev v Kopru, Izoli in Piranu, postajajo spet aktualni. Umetnine so štirinajst dni vozili iz puljske, tržaške, reške, goriške in videmske pokrajine. Zbrali so 380

Giambattista Tiepolo. Marija s pasom (iz glavnega oltarja cerkve Marije Tolažnice v Piranu)

Benedetto Carpaccio. Časčenje Kristusovega imena, s svetniki Janezom Krstnikom, Franciškom, Pavlom in Bernardinom, 1541 (iz cerkve sv. Ane v Kopru)

Vračanje odpeljanega

zabojev in jih odpeljali v vilo Manin v Passarianu v Furlaniji, od koder so jih po letu 1943 premeščali v druga mesta, nekaj pa tudi vrnili lastnikom. Leta 1945 so predmete v zaprtih zabojih prepeljali v Rim in jih spravili v skladišče arheološkega nadzornišтва. Leta 1970 so jih prenesli v skladišča palače Venezia, kjer so propadali.

Gre za mojstrovine neprecenljive vrednosti, za največje mojstre beneške šole, kot so: gotski slikar Paolo Veneziani, Giovanni Bellini, Alvise Vivarini, Vittore in Benedetto Carpaccio, Giambattista Tiepolo, Alessandro Algardi in drugi. Med njimi je na primer šest Carpaccievih slikarskih umetnin: Marija s svetniki iz leta 1518, last piranskega minoirskega samostana, Slavnostni prihod koprškega župana Sebastiana Contarinija v Koper, last koprškega muzeja (bila je zelo

poškodovana, saj je bila v preteklosti neustrezno restavrirana, zdaj pa je restavrirana izvrstno), in štiri slike, ki so last koprške stolnice.

Pri odvozu so se sklicevali na italijanski zakon 1089 iz leta 1939, po katerem naj bi šlo za zavarovanje nacionalno pomembnih umetniških predmetov pred vojno nevarnostjo. Toda "vojne nevarnosti" že zdavnaj ni več, poleg tega je leta 1946 Italija sprejela zakon o prenehanju vojnega stanja, zato ni več nobenega razloga, da Italija odpeljanih predmetov ne bi vrnila v lastništvo prvotnih lastnikov, ki tega lastništva nikoli niso izgubili. Poleg slik iz obalnih cerkva so bile v Italijo odnesene tudi svete posode, liturgična oblačila, stari arhivi iz škofije Koper, iz piranskega samostana sv. Franciška in iz koprškega samostana sv. Ane. Za vsa dela so bili narejeni reverzi. Potrdila so

podpisali trije: lastnik, prevoznik del in prevzemnik v Italiji. Zato ni prav(n)e podlage, ki bi Italiji danes omogočala zavračanje vrnitve odpeljanih predmetov. In kakšen argument navajajo Italijani, da se umetnine ne vrnejo? Nikakršnega, le to, da so last Italije. Nobenega dvoma namreč ni, da so umetnine nastale za naročnike v Piranu in Kopru. Za umetnostne zgodovinarje je vprašanje vrnitve jasno: šlo je za zavarovanje umetnin pred vojno nevarnostjo, vojne nevarnosti pa že zdavnaj ni več. Pariška mirovna pogodba iz leta 1947, londonski memorandum iz leta 1954 in osimski sporazumi iz leta 1975 govorijo o njihovem vračilu. Tudi bula o vnovični ustanovitvi koprške škofije govori, naj se dokumenti in akti, ki se tičejo tega ozemlja, prenesejo v novoustanovljeno koprsko škofijo. Leta

2002 je Vittorio Sgarbi, takrat namestnik ministra za kulturo, v Rimu odprl zaboje z odpeljanimi umetninami. Bile so pokazane javnosti in restavrirane.

V katalogu (izdala sta ga Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Piran in ministrstvo za kulturo) je natančno dokumentiranih 97 odpeljanih umetnin, večinoma slik. V prvem delu sta besedili dveh umetnostnih zgodovinarjev, ki se že dolgo ukvarjata s to problematiko: V Italiji ostale umetnine iz Kopra, Izole in Pirana (Sonja Ana Hoyer) in Prizadevanje oblasti za vrnitev v Italiji ostale kulturne dediščine (Salvator Žitko). V zadnjem delu kataloga so slikovne priloge, fotografije odpeljanih umetnin, nekateri dokumentarni posnetki odvoza in nekateri pomembnejši dokumenti, ki prikazujejo problematiko odvoza.

V. M.

Vznik subjekta

Založba ZRC

Dr. **Peter Klepec**, avtor dela *Vznik subjekta* (Filozofski inštitut ZRC SAZU ga je izdal v zbirki *Philosophica, Series Moderna*), je znanstveni sodelavec na Filozofskem inštitutu ZRC SAZU. V tem delu se loteva vprašanja aktualnosti pojma sub-

philosophica

moderna

Peter Klepec
VZNIK SUBJEKTA

Filozofski inštitut ZRC SAZU

jekta, to vprašanje pa je vselej povezano z vprašanjem moderne, razsvetljenjstva, Uma, Zgodovine, Zahoda. Prav tisti avtorji, ki so navidez najbolj radikalno pokopali tako samo kategorijo subjekta kot tudi projekt moderne, so predmet avtorjeve analize. Pokaže, da se konkretne rešitve vprašanja subjekta pri Deleuzu, Lyotardu, Foucaultu, Negriju in Hardtu ter Badiouju razlikujejo, skupno vsem pa je, da vsi na neki točki trčijo ob problem subjekta in vznika radikalno novega.

Veliki teror

Založba Karantarija

V 18. stoletju je nekoč trdno francosko kraljestvo padlo v resno politično, družbeno in finančno krizo. Nesposobnost vladarja in njegovih svetovalcev je pripeljala državo do revolucije in uvedbe ustavne monarhije. Naslednje zgrešene kraljeve politične poteze so končno povzročile padec monarhije, kralja so usmrtili in ustanovljena je bila republika. Giljotina pa se, ko je enkrat začela delovati, ni več ustavila. Na morišče so začeli pošiljati kraljeve privržence, vohune in špekulante – resnične ali namišljene. Skupina fanatikov z Robespierrom na čelu je končno poslala na mo-

rišče še svoje dovcerajsnje kolege revolucionarje. Po letu dni velikega terora je prestrašena opozicija končno zbrala toliko poguma, da je zrušila fanatike in jih poslala pod giljotino. Pod naslovom *Veliki teror* je dogajanje strnjeno prikazal **Bogdan Sajovic**.

Zbornik taborov

Slovenija v svetu

Izseljensko društvo Slovenija v svetu je izdalo zbornik besedil s taborov med letoma 1994 in 2004, ki so vsako leto junija potekali v prostorih Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu, obravnavali pa so različne teme: *Organiziranost in delovanje Slovencev po svetu* (1994), *Po petdesetih letih ...* (1995), *Razlogi, zaradi katerih se Slovenci po svetu ne odločajo za vrnitev v domovino* (1996), *Predlogi*

SLOVENIJA V SVETU

ZBORNİK TABOROV

1994 – 2004

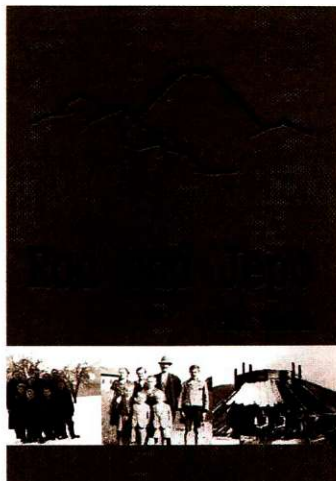
Izseljensko društvo SLOVENIJA V SVETU

za splošni zakon za Slovence po svetu, Pravice in dolžnosti Slovencev po svetu in Republike Slovenije (1997), Smernice za ohranjanje slovenske kulture in šolstva med Slovenci po svetu (1998), Sistemi in možnosti učenja slovenščine doma in po svetu (1999), Republika Slovenija – mati ali mačeha izseljencem (2000), Narodna zavest kot povezovalni člen med Slovenci (2001), Repatriacija slovenskih izseljencev v matično domovino (2002), Slovenija ob vstopu v Evropsko unijo, novi izzivi (2003), Slovenija danes – jutri (2004).

Rod pod Jeko

Mohorjeva založba, Celovec

V uvodu v knjigo je Anica Lesjak-Ressmann zapisala: "Potomci Tratnikovega očeta Franca Resma-

na iz Ledinc smo se odločili za ponatis dedovih spominov Rod pod Jeko. Ponovno hočemo poživiti to knjigo, ki nam opisuje zgodovino našega domačega kraja, zgodovino naše domovine." Odločili so se tudi za nemško izdajo te zanimive in vsebinsko bogate kronike, "da bo tako lahko dostopna tudi tistim občanom in Korošcem, ki slovenskega jezika ne obvladajo v zadostni meri, a bi radi kaj več zvedeli o svojih prednikih in iščejo svoje korenine", dodaja Lesjakova. "S ponatisom Rod pod Jeko pa se hočemo prikloniti našemu dedju, ki je kot prvi predsednik našega kulturnega društva Jeka-Baško jezero globoko zaoral ledino kulturnega, cerkvenega ter narodnega udejstvovanja pod Jeko. Globoko je bila zakoninjena narodna zavest v njegovem srcu. Ta njegova zvestoba je nam mladim v opozorilo in vzpodbudo, da ohranjamo ta biser in ga izročamo naslednjim rodovom. Kot potomci hočemo nadaljevati to pot, četudi je včasih kamnita in strma." S knjigo Rod pod Jeko jim bo to gotovo lažje.

Za zidovi Vatikana

Založba Ciceron

Avtor knjige *Za zidovi Vatikana* **Nino Lo Bello** velja za enega najboljših poznavalcev notranjega dogajanja za vatikanskimi zidovi. Nič nenavadnega, saj je bil več kot trideset let dopisnik iz svetega mesta in je o Vatikanu, Rimskokatoliški cerkvi in papeštvu napisal kar deset knjig. Za zidovi Vatikana je bila njegova zadnja in rokopis je oddal tik pred smrtjo leta 1998. V njej je zbral najzanimivejše zgodbe, anekdote in dejstva o papežih, ustroju in delovanju središča Rimskokatoliške cerkve in o mestni državi Vatikan. Kolikšna je papeževa pla-

ča? Kako v Vatikanu izbirajo svetnike? Katera je bila najvplivnejša ženska v Vatikanu? Je bila kdaj ženska tudi papežinja? Na ta in še na 500 drugih vprašanj odgovarja Nino lo Bello.

Od bajtarjev do astronautov

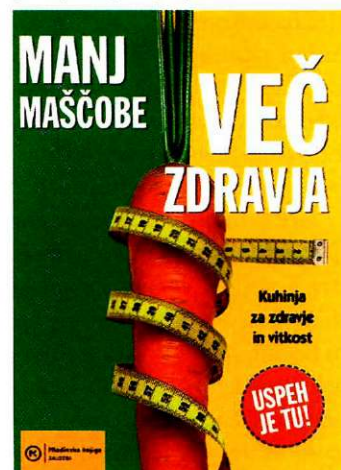
Korotan, Ljubljana

Namen knjige *Od bajtarjev do astronautov* "ni dokumentarno zgodovinski", kot je zapisal njen avtor Srečko Jamnik, ampak prikaz petih generacij družine Jamnik skozi doživetja, dogodivščine in izkušnje petih generacij. Knjiga ima namen, kot dodaja, "opisati slovenskega človeka, družino, njene odnose do različnih državnih tvorb, Cerkve, sosedov ter njen razvoj v 20. stoletju z vsemi vzponi, padci in izkušnjami, ki so nas vendarle pripeljale do stopnje, kjer smo lahko ponosni na svoje slovenstvo, samobitnost, vzdržljivost, pridnost, logičnost in uspešnost v tekmovanju z drugimi naprednimi narodi na vseh področjih."

Manj maščob

Založba Mladinska knjiga

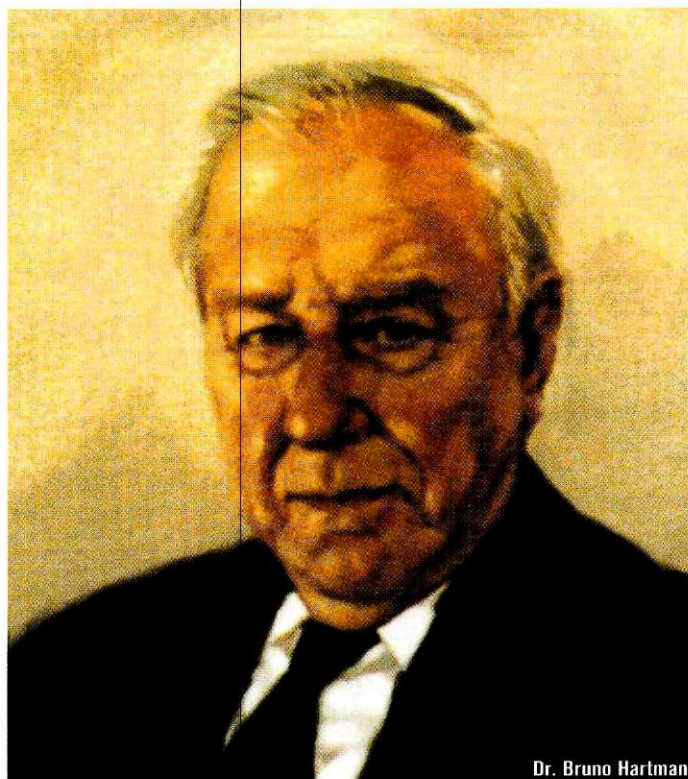
Knjiga *Manj maščob* — več zdravja v uvodu ponuja kopico namigov za odpravljanje maščobnih oblog z rekreacijo in glavne zakonitosti kulture uživanja življenja z majhnimi količinami maščob. Nov življenjski slog nam ponuja odpravljanje odvečne teže s

hrano brez maščob, užitek pri jedi in hkrati hujšanje in poročstvo za vitkost, saj učinkovitost sistema zagotavljajo strokovnjaki za prehrano. Sledi bogata paleta receptov, med katerimi so zastopane vse skupine živil, tudi vrsta mesnih jedi in sladici za vitko postavo.

Studia Historica Slovenica s podnaslovom Časopis za humanistične in družboslovne študije, ki ga izdaja Zgodovinsko društvo dr. Franca Kovačiča v Mariboru, ima za seboj že štiri letnike. Vsak letnik prinese tri številke, ki izidejo v dveh zvezkih. Glavni in odgovorni urednik SHS je zgodovinar dr. Darko Friš.

Oba zvezka zadnjega, četrtega letnika *Studie Historice Slovenice* pri našata kar 763 strani vsebine. V prvi številki je objavljenih devet znanstvenih člankov in razprav: *Alpski Slovani in njihovi sosede: Od konfrontacije do integracije* (Peter Štih), *Zna-*

Dr. Bruno Hartman

(Branko Goropevšek), *Društvo Slovenska straža* (Anka Vidovič-Miklavčič), *Ustanovitev Jugoslovanske demokratske stranke leta 1918* (Jurij Perovšek), *Aktivnosti mestnega odbora Orjune v Mariboru v prvem letu delovanja* (Darko Friš), *Politika in parlamentarizem v Kraljevini Jugoslaviji* (Igor Grdina), *Življenje in delo A. R. Legata po letu 1932* (Mateja Matjašič Friš), *Jezik v Mariboru v luči nemškega štetja* (29. novembra 1942) (Anton Ožinger), *Življenje duhovnikov po drugi svetovni vojni na severnem Primorskem 1945-1952* (Marija Čepić Rehar), *Iz zgodovine mariborskega Mestnega gledališča v prvi polovici 19. stoletja* (Manica Špendal), *Pisemske vezi Hinka Nučiča z igralci, režiserji in dramatikami* (Dušan Moravec), *Rogaška Slatina v začetku 20. stoletja v očeh slovaš-*

Hartmanov zbornik

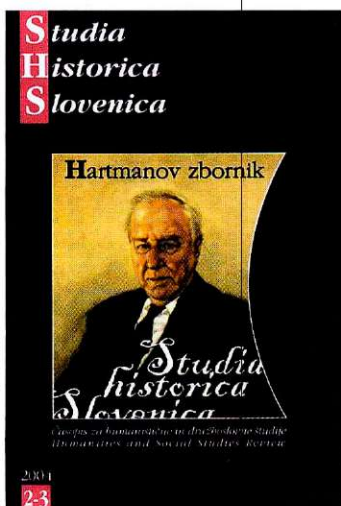
menja in čudeži v verskem življenju na Slovenskem od 16. do 20. stoletja (Vincenc Rajšp), *'Železna živina' v lasti nekaterih spodnještajerskih in koroških cerkva in bratovščin od 17. do 19. stoletja* (Jože Maček), *Kontinuiteta in sprememba v češkem plemstvu po letu 1620 ali "Začetek in vrata k vsej naši bedi in tegobam?"* (Marija Wakounig), *Spodnještajerski jezuitski matematiki in fiziki* (Stanislav Južnič), *Ustanovitev evangeličanske občine v Mariboru (1862) in njen razvoj do konca prve svetovne vojne* (Boštjan Zajšek), *Slo-*

venska ljudska stranka v hrvaški politiki (1918-1926) (Aleksandra Berberih-Slana), *Pouk zgodovine in raziskovanje krajevne zgodovine na primeru teme družbene in gospodarske razmere v Mariboru v obdobju od leta 1918 do leta 1941* (Dragan Potočnik), *Debate v slovaškem zgodovinarstvu v letih 1990-2000 o interpretaciji Českoslovaške* (Judith Hamberger). Vsi prispevki so objavljeni v tujem jeziku; pet v angleščini in štirje v nemščini. Slovenščini so namenjeni le zelo kratki povzetki, kar je škoda, saj gre za temeljne raziskave.

Ob jubileju dr. Bruna Hartmana

Dvojna številka SHS (št. 2-3), ki nosi naslov *Hartmanov zbornik*, pri naša prispevke najrazličnejše vsebine. Uvodoma o dr. Brunu Hartmanu, knjižničarju in starosti mariborskih kulturnikov, pišeta njegova strokovna kolega Bernard Rajh in Branko Berčič. Sledi 26 člankov in razprav: *Čas patriarha Bertolda V. Andeškega in gornjegrajski samostan* (Tone Ravnikar), *Starejše kulturne razmere v Novem mestu v luči novih inkunabul* (Špela Bregač), *K življenjepis veterinarskega cistercijana Lenarta Pachernackerja, pisca prve tiskane slovenske katoliške knjige (1574)* (Jože Mlinarič), *Genealoška predstavitev mursko-soboških plemiških rodbin ter posameznikov v Murski Soboti 18. stoletja* (Andrej Hozjan), *Vloga celjskega tiskarja Jeretina v revolucionarnem letu 1848* (Mojca M. Peternel), *K nacionalnim izgredom v Celju konec 19. stoletja* (Filip Čuček), *Članstvo Slovenske matice v Mariboru in okolici do prve svetovne vojne* (Andrej Vovko), *Muzejsko društvo in ustanovitev mestnega muzeja v Mariboru* (Maja Godina-Golija), *Ivan Prekoršek – potovalni učitelj Ciril Metodove družbe na slovenskem štajerskem*

kega pisatelja (Božena Orožen), *Alma Karlin in Problem eksotike* (Janez Stanonik), *Vzpon romana* (Matjaž Kmecl), *Matija Slavič in Biblija* (Mirko Krizman), *Razvoj slovenske jezikovne politike nekoč in danes* (Marko Jesenšek), *Prispevki k obravnavi (slovenskega) oblikoslovja* (Bernard Rajh), *Družbeni in strokovni položaj knjižničarjev v razvoju knjižničarstva* (Jože Urbanija). **V. M.**

FM 102.1
99.5
stereo
RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Letos so se zvrstile številne slovesnosti ob 60. obletnici konca druge svetovne vojne ter dogodkov, ki so povezani z njim. Ti dogodki so bili za Slovence še posebej tragični, saj z umikom okupatorja Slovenci nismo bili osvobojeni, ampak nam je zavladala komunistična diktatura.

Tudi revija Tretji dan je v zadnji številki tem dogodkom namenila poseben blok prispevkov. Ponatiskujemo drugi del prispevka zgodovinarja dr. Borisa Mlakarja o šestdeseti obletnici osvoboditve in še čem.

Prva faza revolucije se je dogodila med vojno, napovedana pa je bila

Kako se je začelo

2. del

že prej. Če odmislimo dejstvo, da je bil program izvedbe revolucije, prevzema oblasti in uvedbe vzorčnega in tako rekoč zapovedanega sovjetskega sistema za vsako komunistično partijo samoumeven, lahko v primeru jugoslovanske oziroma slovenske partije zabeležimo tudi izrecno napoved izvedbe revolucije v povezavi z vojnim stanjem oziroma okupacijo. To se je npr. zgodilo na peti partijski konferenci Komunistične partije Jugoslavije oktobra 1940 v Zagrebu, ko je Edvard Kardelj povezal vprašanje odpora proti fašističnim napadalcem z interesi revolucije in Sovjetske zveze. Ta interes je partiji narekoval, da nastopi z odporom, šele ko je napadena matična dežela socializma, saj je po kasnejših Kardeljevih besedah šele s tem napadom vojna izgubila svoj imperialistični značaj. Kolikor bi šli komunisti v boj že pred tem, bi postali le "privesek imperialistične vojne". S tem bi podprli stremeljenja "reakcije", kar pa je bil seveda zadnji namen partije. Fašizem in s tem okupator za partijo v tem kontekstu ni bil glavni sovražnik, bil je le povod za taktiko. Glavni sovražnik je bil imperializem, na slo-

venskih tleh pa njegova zaveznica "lastna izdajalska gospoda", kot se je izrazil Boris Kidrič. Če pri tem ne omenjamo pri večini partizanov in tudi komunistov navzoče subjektivne narodnoosvobodilne usmerjenosti, pa sta za vodstvo partije partizansko gibanje in Osvobodilna (Protiimperialistična) fronta, ki je tudi nastala po izrecnih predvojnih navodilih Kominterne, predstavljala predvsem nujno taktiko. S postopnim prevzemanjem vodilne in končno monopolne ter brezprizivne vloge znotraj partizanskega gibanja je partizanstvo via facti postalo sredstvo za prevzem oblasti in v skladu s prej povedanim za izvedbo revolucije. Tudi sicer je seveda jasno, da gre značaj nekega gibanja ocenjevati po načrtih in ciljih njene ožjega vodstva, predvsem pa po dejanskem končnem izteku, to je po rezultatih tega gibanja, v našem primeru partizanskega gibanja. V Sloveniji in Jugoslaviji je bila v zvezi s tem zadeva pač jas-

na, pri čemer pa ni mogoče zanikati tudi določenih narodnoosvobodilnih pridobitev; pri tem mislimo predvsem na pridružitve večjega dela Primorske, kolikor je bila pač ta pridobitev rezultat partizanskega boja.

Revolucionarni projekt

Da gre za revolucionarni projekt, so med vojno ob realnem položaju in tudi ravnanju partije vedeli in se tega zavedali prav vsi, od samih komunističnih zaveznikov znotraj Osvobodilne fronte, kjer velja po-

sebej izpostaviti razmišljanja Edvarda Kocbeka, pa do sredincev in izrecnih domačih nasprotnikov. To je npr. veljalo tudi za škofa Gregorija Rožmana, ko ga je ob svojih obiskih Stane Mikuš v imenu Osvobodilne fronte prepričeval, da se Sovjetska zveza in z njo projekt socializma spreminja v smeri demokratizacije, da pa bo socializem neizogibno prišel. Škof Rožman je v tem smislu pokazal celo določeno razumevanje, ni pa pokazal nobenega razumevanja v pogledu partizanskega terorja, se pravi umorov in ropov, ki so se tedaj dogajali na Dolenjskem in Notranjskem. To dogajanje je bilo med drugim posledica sektaštva in prehitrega "branja misli" nadrejenih partijskih organov s strani partizanskih poveljnikov, ki so hoteli odstraniti vse dejanske in potencialne nasprotnike ter s tem že tedaj zagotoviti zanesljiv prevzem oblasti. Njihovo ravnanje je bilo po svoje logično, saj je vrhovno partijsko vodstvo vsake toliko časa "zaznalo", da je zmaga Rdeče armade tik pred vrati in da se je zato treba na ta odločilni trenutek pripraviti, oziroma kot se je izrazil Boris Kidrič,

Nikolaj Pirnat, Partizanka na jurišu, 1944

“ves pojav je treba razmotrivati skozi prizmo bližajočega se konca”.

Druge faze revolucije

Omenjeno nasilje je seveda pomenilo prehajanje v t. i. drugo fazo revolucije. Kardelj, ki je skrbel za vsakokratno optimalno racionalnost dogajanja z vidika koristnosti za revolucionarni proces, je kasneje to omejeval, le kolikor je bilo potrebno, da ne bi ogrozilo omenjenih temeljnih ciljev. Toda za slovenski narod, posebej v Ljubljanski pokrajini, je to pomenilo najprej na stotine in posledično na tisoče v bistvu nepotrebnih človeških žrtev ter ogromno drugega trpljenja. Do junija 1942 so žrtve, če seveda okupatorjev kot povzročiteljev ne omenjamo, med Slovenci povzročali samo partizani oziroma pripadniki t. i. varnostno-obveščevalne službe. Širil se je občutek strahu in ogroženosti, hkrati pa je raslo spoznanje, da to dogajanje pravzaprav pomeni že revolucijo na delu, v praksi, tako da ni čudno, da se je del prizadetega prebivalstva temu nasilju uprl, tudi s podporo ilegalnega slovenskega vodstva v Ljubljani ter z dovoljenjem in podporo italijanskih okupacijskih oblasti, ki so tako v svojo korist izrabile naraščajoča medsebojna slovenska nasprotja. Nastale so vaše straže, ki so bile po svojem formalnem položaju seveda kolaboracionistične formacije, po svoji izvorni vsebini in po vzrokih za nastanek pa protirevolucionarni oddelki. To je bilo odločilno obdobje, ki je v medvojni čas na Slovenskem prineslo tudi medsebojni slovenski spopad, pri čemer je le-ta po nekaterih elementih že dobival značaj državljanske vojne.

Tragična spirala

Prav ti dogodki spomladi in poleti 1942 so, vsaj kar zadeva vojni čas, nekakšen “pravzrok” tragične spirale nasilja, ki se je medsebojno napajalo in ni več prenehalo vse do konca vojne, ko je že po njej doseglo svoj tragični višek. Pri tem je ena stran iskala zaslombo pri okupatorskih oblasteh in je s tega vidika to pomenilo kolaboracijo. Pri tem seveda ni šlo za identifikacijo s cilji okupator-

jev ali celo za pomoč pri doseganju teh ciljev, temveč je šlo za ujemanje parcialnih ciljev, to je nevtralizacijo ali celo uničenje partizanstva. Le-tega so okupatorji, predvsem nemški po kapitulaciji Italije, razumeli kot motnjo pri vzdrževanju komunikacijskih povezav med frontami, domobranci oziroma slovenski protirevolucionarni tabor pa kot temeljno grožnjo zmage revolucije in uvedbe sovjetskega sistema. Seveda pa so se npr. domobranci zavedali, da so, generalno gledano, na napačni strani v drugi svetovni vojni, iz česar so izhajale tudi nekatere frustracije in navsezadnje tudi ilegalne priprave znotraj domobranstva, ki so bile usmerjene mimo nemških oblasti ali celo proti njim. Ob povsem jasni napovedi, da bo v Jugoslaviji prevladal titoistični komunizem, tudi pozivi raznih osebnosti in celo zaveznikov subjektov, da je v tem položaju najbolj racionalna poteza razpustitev domobranstva in/ali pridružitve partizanski vojski, niso imeli pričakovanega učinka. Dotedanji krog krvavega nasilja so ustvarili nepremostljiv jarek nezupanja in strahu, tako da za kakršenkoli sporazum ni bilo več nobene možnosti. Zadnja priložnost je bila morda v času neposredno po italijanski kapitulaciji, toda partizanska stran tedaj ni pokazala nikakršne pripravljenosti na to in tudi ne nobenega usmiljenja s premaganim nasprotnikom, kar se je žalostno končalo z okrog 600 mrtvimi.

Pojav domobranstva

Prav spomin na te septembrske in oktobrske dogodke je v veliki meri “navdihoval” prizadeti tabor ter privedel do učinkovitega organiziranja in bojevanja domobranstva. Seveda je bilo le-to v določenem smislu, kot smo že namignili, glede na kontekst druge svetovne vojne že vnaprej obsojeno na poraz. Tudi vsaj politično preživetje domobranstva in celotnega protirevolucionarnega tabora ni bilo več mogoče, saj se za-

Ivo Šubic, Partizanska ljubezen, 1958

hodni zavezniki v Jugoslaviji, še toliko manj pa v Sloveniji, niso odločili za ponovitev t. i. grškega scenarija. Ob koncu vojne je tako postalo žgoče celo vprašanje fizičnega preživetja tistih, ki so se najbolj izpostavili v protikomunističnem boju, t. j. domobrancev in četnikov. Ti so bili tedaj skupaj s pripadniki ilegalnih legij organizirani v novo Slovensko narodno vojsko in so se umaknili iz domovine ter podali v britansko ujetništvo. Upanje v Britance se je vsaj na Koroškem izkazalo za lažno in tako se je lahko zgodilo, da velika večina vrnjenih v Jugoslavijo tudi fizično ni preživela, bila je pomorjena.

Kako se je začelo

Za vsem tem dogajanjem pa je stal prvotni samoobrambni nagib iz pomladi in poletja 1942. In zato vedno znova, če hočemo zares razjasniti vzroke in povode za med-slovensko vojno nasilje, stopa v ospredje vprašanje, kako in zakaj se je vse to začelo. Ni naključje, da v reviji Zaveza, glasilu Nove Slovenske zaveze, verjetno najpomembnejše mesto zavzema prav rubrika z naslovom, ki postaja že sintagma, Kako se je začelo. Pred kratkim je eden od slovenskih zgodovinarjev na vprašanje, ali

so za medvojno dogajanje na Slovenskem potrebne še kakšne temeljne raziskave, odgovoril, da pravzaprav ne, da so vsa temeljna dejstva znana in da je vse le še stvar bolj ali manj ustrezne interpretacije. Kljub temu menimo, da prav omenjeno obdobje v letu 1942 še ni vsestransko znanstveno raziskano in analizirano. Seveda je res, da imamo o tem že ogromno literature, a je pretežno spominske narave. Gre za pričevanja in spomine, ki so jih o teh dogodkih zapisovali bodisi partizanski, bodisi protirevolucionarni pisci, pri čemer so jih slednji nekako do leta 1990 lahko objavljali le v

emigraciji oziroma v zamejstvu. Ogromno je publicističnih prispevkov, tudi z nastavki sintetičnega pristopa. Pri partizanski strani se tak pristop običajno pojavlja v uvodnih poglavjih partizanskih monografij, na nasprotni strani pa je treba vsekakor omeniti knjigi Staneta Kosa Staliniistična revolucija v Sloveniji I-II in prizadevanja Iva Žajdele. Seveda ne moremo mimo knjige Belogardizem Frančka Sajeta, ki pa je izšla že leta 1950 in za katero je značilna morbidna podrobnost, da so zanjo gradivo pripravljali tudi tedanji politični zaporniki. Formalno je napisana na znanstven način, je pa zastarela in absolutno neverodostojna. Največji problem, ki se v zvezi s tematiko, ki jo obravnava ta knjiga oziroma smo jo izpostavili kot še ne dovolj preučeno, je v dejstvu, da večine temeljnih dokumentov, ki jih v svoji knjigi navaja Saje, danes v slovenskih arhivih ni mogoče najti.

Vsekakor pa lahko ob vsem tem na koncu znova ugotovimo, da je pri iskanju odgovorov na vprašanja o naši medvojni tragični zgodbi treba znova največ pozornosti posvetiti obdobju 1941/1942 oziroma odgovoriti na vprašanje, kako se je začelo. **Dr. Boris Mlakar**

Radio Krka
106.6 MHz

Viri o osamosvojitvi

Arhiv Slovenije je v zbirki *Viri* izdal *Vire o demokratizaciji in osamosvojitvi Slovenije (IV. del: Slovenci v zamejstvu in po svetu)*.

Pričujoča številka *Virov* predstavlja četrti del virov za demokratizacijo in osamosvojitve Slovenije. Objavljeni so dokumenti, ki so jih ustvarili Slovenci, pripadniki avtohtonih slovenskih manjšin v Avstriji, Italiji in na Madžarskem, Slovenci v Angliji kot tudi Slovenci v čezmorskih državah (ZDA, Kanadi, Avstraliji in Argentini). Vire je pripravilo pet avtorjev. Uvodoma je Matjaž Klemenčič zbral petnajst pozivov in zahval funkcionarjev iz Slovenije slovenskim izseljencem. Janez Stergar je pripravil poglavje *Delovanje koroških Slovencev v Avstriji za neodvisno Slovenijo* in zbral 23 dokumentov. Za poglavje *Delovanje Slovencev v Italiji za neodvisno Slovenijo* je poskrbel Samo Kristen. Objavil je 14 dokumentov. Katalin Munda Hirnők je zbrala šest dokumentov o delovanju pripadnikov slovenske manjšine v Porabju. Kar 70 dokumentov je o delovanju slovenskih izseljencev v ZDA za neodvisno Slovenijo zbral Matjaž Klemenčič. Prispevek kanadskih Slovencev je pripravila Milica Trebše Štolfa. 30 dokumentov argentinskih Slovencev je zbral Samo Kristen. Delovanje naših izseljencev v Avstraliji je obdelal Matjaž Klemenčič, ki podpisuje tudi zbirko šestih dokumentov Slovencev iz Velike Britanije.

Objava arhivskih virov • Objava arhivskih virov • Objava

Kamenčki

Založba Libris iz Kopra je izdala knjigo *Mirjam Štrukelj Kamenčki, pesmi, igrice, pravce s Krasa, Brkinov in Vipavskega*.

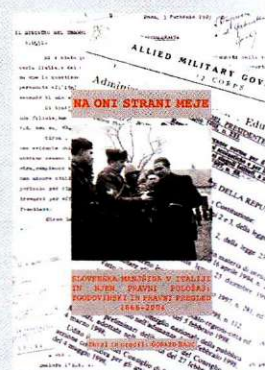
Zbirka je razdeljena na tri dele, od katerih je najpomembnejši prvi, z naslovom *Pesnice, igrice, pravce*. V njem se najprej po vsebinskih sklopih zvrste različna otroška ritmična besedila, kot so izštevanka, zbadljivke po imenih, krajih in krajanih, poštevanka in še mnoga druga, ki jih ni mogoče tako jasno opredeliti, ker je otroška fantazija preveč bogata, ter poleg dveh novoletnih kolednic še uspavanke. Slede opisi dogodkov iz otroškega in pastirskega življenja, ki na neposreden način prikazujejo okolje, v katerem je otroško izročilo živelo. Nato so na vrsti opisi iger, in sicer otroških z deli telesa, z žogo, robčki ali ruticami, pa pastirskih, iger za praznike, nazadnje še ristanci in igre s plesom. Posebno bogate so igre s kamenčki in je zbirka upravičeno dobila po njih naslov. Avtorica ni oklevala uvrstiti tudi dvojezičnih italijansko-slovenskih ali celo samo italijanskih besedil, ki so izraz časa, ko so bili ti kraji pod Italijo in je bila slovenska govorica zatirana. Konec prvega dela končujejo pravljice. Drugi in tretji del sta namenjena kot pomoč vodjem folklornih skupin. V drugem avtorica daje primere svojih odskih postavitev za otroško folklorno skupino, v katerih uporablja v knjigi predstavljeno gradivo. Tretji del predstavlja oblačilni videz otrok v začetku 20. stoletja v Sežani in okolici. Vsebinsko knjige dopolnjujejo zapisi melodij, skice za posamezne igre, fotografije in slovarček narečnih besed.

Na oni strani meje

Znanstveno-raziskovalno središče Koper je v zbirki *Knjižnica Annales Majora* izdalo zbornik o slovenski manjšini v Italiji.

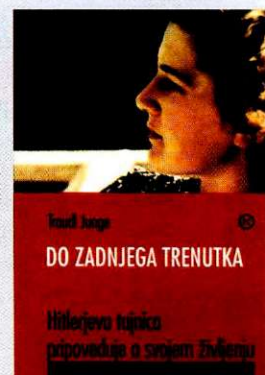
V zborniku je urednik zgodovinar Gorazd Bajc zbral 26 prispevkov zgodovinarjev in pravnikov, ki obravnavajo zgodovinski in pravni položaj Slovencev v Italiji. V prvem delu so prikazani najpomembnejši zgodovinski mejniki pravnega položaja slovenske narodnostne skupnosti znotraj italijanskih mej, kot se je razvijal od leta 1866, ko so prišli pod Italijo prvi Slovenci (Benečija), do sprejema varstvenega zakona za Slovence v Italiji leta 2001. Študija posebej obravnava ta najnovejši zakon, ki je nastal v okviru aktualnega razvoja italijanske notranje politike in je ključnega pomena za razumevanje položaja slovenske manjšine v Italiji danes. V drugem delu je pregled pravnega razvoja od Londonskega memoranduma leta 1954 do leta 2004, to je razvoj državne, deželne in lokalne zakonodaje ter sodne prakse pri uporabi slovenskega jezika v stiku z javno upravo. Pristop v zborniku je interdisciplinaren. Urednik je k sodelovanju povabil zgodovinarje, ki se ukvarjajo z različnimi zgodovinskimi obdobji, in nekatere pravnike iz zamejstva, ki preučujejo zelo zapleten pravni odnos Italije do slovenske manjšine. Zgodovinarji so smiselno časovno razdelili pretekla obdobja in analizirali posamezne pravne ploščaje Slovencev v Italiji, ki so bistvenega pomena, da razumemo sedanjo situacijo. Pravniki so analizirali vso relevantno italijansko zakonodajo po drugi svetovni vojni, ki zadeva slovensko manjšino. Rezultat takšnega "skupinskega" dela, kjer pridejo do izraza izkušnje avtorjev in njihovo globoko poznavanje zapletenosti historično-pravne tematike, je monografija, ki dopolnjuje vedenje o slovenski prisotnosti onkraj političnih mej.

Hitlerjeva tajnica

Založba Mladinska knjiga je izdala zanimivo knjigo *Do zadnjega trenutka*, v kateri Hitlerjeva tajnica pripoveduje o svojem življenju.

Taudl Junge se je rodila leta 1920 v Münchnu, sanjerala je o plesni karieri, toda ko je pri dvaindvajsetih letih postala Hitlerjeva tajnica, se je v najkrajšem času znašla v središču nacistične oblasti. Od leta 1942 do njegove smrti mu je nenehno stala ob strani, tipkala njegove govore, pisma in celo njegovo "zasebno" in "politično" oporoko. Svoje spomine je napisala kmalu po drugi svetovni vojni, vendar je rokopis ostal neobjavljen. Šele pisateljica in novinarka Melisa Müller jo je prepričala, da je svoje edinstveno zgodovinsko pričevanje o tem, kako lahko je bilo podleči Hitlerjevi očarljivosti in kako težko je bilo živeti s spoznanjem, da je delala za množičnega morilca, objavila v knjigi. Traudl Junge je umrla februarja 2002, kmalu po izidu knjige. Vzporedno s knjigo je nastal tudi dokumentarni film *V mrtvem kotu*, saj so pogovori med Hitlerjevo tajnico in Meliso Müller potekali pred kamero. Knjiga *Do zadnjega trenutka* pa je bila tudi eden od pomembnejših virov za nastanek filma *Propad*, vojne drame o Hitlerju in poslednjih dnevih rajha.

Regionalna Televizija posebnega pomena
posebnega pomena

Meljska cesta 34, 2000 Mb

Informacije za katerimi stojimo!

Marketing: 02/ 234 55 81

www.rts-tv.com

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

ŠTAJERSKI VAL

VEČ KOT 50 LET PRIJATELJSKE BLIŽINE

**Kurilno olje je
lahko cenejše!**

**RAVNO
PRAV**

HLADNO

TOPLO

PETROL

Skupaj s podjetji Viessmann, Seltron in Klima Petek vam ponujamo udobje toplote in prijetnega hladu skozi vse leto. Z nakupom njihovih izdelkov si zagotovite popuste ob nakupu kurilnega olja. Več informacij na www.petrol.si.

**KURILNO OLJE
EVROPSKE KAKOVOSTI**

080 22 66

Čokoladne skrivnosti

V filmu z naslovom Čarli in tovarna čokolade bomo spoznali čudáškega čokoladarja Willyja Wonko (Johnny Depp) in Čarlija Bucketa, dobrosrčnega fanta iz revne družine, ki živi v senci Wonkove izjemne tovarne.

Skoraj vsak večer je v hiši Bucketov na mizi revna večerja, skodela vodene zeljne juhe, ki jo mladi Čarli z veseljem deli s svojo mamo in očetom ter z obema dedkoma in babicama. Živijo v majhni, razmajani in vlažni stari hiši, ki pa je polna ljubezni. Vsak večer je zadnja stvar, ki jo Čarli vidi skozi okno, mogočna tovarna, nato se pogrez-

ne v spanec in sanja o tem, kakšna je tovarna od znotraj. Skoraj petnajst let ni nihče videl niti enega delavca, ki bi vstopil v tovarno ali izstopil iz nje ali pa uzrl samega Willyja Wonko (Johnny Depp), čeprav še vedno skrivnostno izdelujejo velike količine čokolade in jih pošiljajo v trgovine po vsem svetu.

Nekega dne Willy Wonka objavi presenetljivo sporočilo. Odprl bo vrata svoje slave tovarne in razkril "vse njene skrivnosti in čarovnije" petim otrokom, ki bodo našli zlate vstopnice, skrite v petih naključno izbranih čokoladicah Wonka.

Vsi v Čarlijevi družini bi bili neznančno srečni, če bi jo dobil Čarli, vendar so možnosti skoraj nične, saj si lahko privoščijo le eno čokoladi-

CHARLIE AND THE CHOCOLATE FACTORY

Režija: Tim Burton
Scenarij: John August
Produkcija: Brad Grey, Richard D. Zanuck, Patrick McCormick
Igrajo: Johnny Depp, Freddie Highmore, David Kelly, Anna Sophia Robb, Jordan Fry, Julia Winter, Philip Wiegatz
Premiera: 18. 8. 2005
Distribucija: Ljubljanski kinematografi

co na leto – za njegov rojstni dan. Po vsem svetu začnejo odmevati novice o otrocih, ki so našli zlate vstopnice, zato je Čarlijevo upanje vsak dan manjše. Nato se zgodi nekaj neverjetnega. Čarli najde denar na zasneženi ulici, zato takoj odhiti v najbližjo trgovino in kupi čokoladico. Ko jo odpre, se zablešči zlata barva. Zadnja vstopnica. Čarli bo odšel v tovarno! Njegov dedek Joe

je tako vesel, da skoči iz postelje, kot bi spet imel dvajset let, in se takoj spomni srečnih časov, ko je še delal v tovarni, preden je Willy Wonka za vedno zaprl njena vrata. Družina se odloči, da ga bo dedek Joe spremljal na tej enkratni pustolovščini.

Ko Čarli končno pride v tovarno, ne more verjeti svojim očem, saj se pred njim vrstijo sami čudežni prizori, neverjetne naprave, ki so del

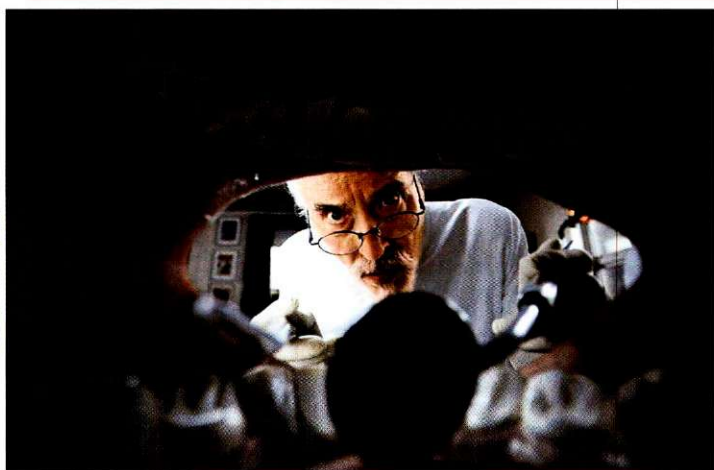
V kalifornijski dolini San Fernando skuša Isabel postati drug človek. Naivna, dobrodušna čarovnica se je odločila, da se bo odrekla nadnaravnim močem in začela živeti normalno življenje.

V objemu čarovnice

Ob istem času na drugi strani mesta poskuša Jack Wyatt (Will Ferrell), visoki, očarljivi igralec, znova oživiti

svojo kariero. Odloči se posodobiti priljubljeno situacijsko komedijo iz šestdesetih V objemu čarovnice, sebe

pa vidi v glavni vlogi smrtnika Darri-na. V dogajanje poseže usoda, ko Jack po naključju sreča Isabel (Nicole Kid-

Wonkove domisljije, piskajo, kipijo in pokajo ter tako izdelujejo raznovrstne dobrote. Ekipe veselih Umpa-Lump kopljejo po kupih karamela poleg penečega se čokoladnega slapu ali pa se vozijo v sladkornem čolnu po čokoladni reki mimo zakrivljenih sladkornih palic in užitne mentolne trave. Drugod sto izurjenih vervec na stotih majhnih stoli pripravlja oreščke za čokoladi-

ce, Wonka pa upravlja s steklenim dvigalom, ki se premika postrani, diagonalno in v vse druge smeri po tej prostirani in čudežni tovarni.

Govori se, da Wonka že več let ni stopil iz tovarne. Čarli lahko le ugiba, kdo je in zakaj je svoje življenje posvetil sladkarijam. Drugi otroci imajo toliko opravka s samim seboj, da sploh ne opazijo čudežnih Wonkivih kreacij. Njihov pohlepni, razvajeni, zlobni ali domisljavi značaj jih pahne v težave, ki jim preprečijo nadaljnji ogled tovarne, še preden se ta konča. Ostane le mali Čarli

Bucket, zato Willy Wonka razkrije zadnjo skrivnost, največjo nagrado: ključ tovarne. Wonka meni, da je napočil čas, ko mora poiskati naslednika za svoj imperij, nekoga, ki mu bo lahko zaupal, da bo šel po njegovih stopinjah.

man). Takoj sta mu všeč ona in njen nos, ki je sumljivo podoben nosu Elizabeth Montgomery, ki je igrala Samantha v izvirni televizijski različici V objemu čarovnice. Jack je prepričan, da bi lahko igrala Samantha v njegovi novi nadaljevalki. Isabel je

Jack prav tako všeč, saj v njem vidi pravega pravcatega smrtnika, ob katerem bi se lahko ustalila in zaživela normalno življenje, kakršnega si želi. Izkaže se, da imata prav oba – a povsem drugače, kot si predstavljata. **Monika Maljevič**

BEWITCHED

Režija: Nora Ephron
Scenarij: Nora Ephron, Delia Ephron, Adam McKay
Produkcija: James W. Skotchdopole, Penny Marshall, Bobby Cohen
Igrajo: Nicole Kidman, Will Ferrell, Shirley MacLaine, Michael Caine, Kristin Chenoweth, Jason Schwartzman, Joan Plowright, Todd Stashwick
Premiera: 11. 8. 2005
Distribucija: Continental Film

na kratko

Susan Sarandon in **Ralph Fiennes** bosta kmalu prevzela vloge ameriške milijarderke Doris Duke in njenega služabnika Bernarda Laffertyja. Igralca se namreč dogovarjata o zasedbi glavnih vlog v neodvisnem filmu Doris in Bernard, ki bi temeljil na resnični zgodbi. Bogata tobačna dedinja je svojemu homoseksualnemu irskemu služabniku zapustila vse premoženje. Režiser Bob Balaban bo film začel snemati oktobra v New Yorku. Igralec Kevin Spacey bo sodeloval kot producent s svojo hišo Trigger Street. Scenarij piše Hugh Costello, v njem je v središču nenavaden odnos bogate starejše dame in njenega nameščenca.

Hollywoodska igralka **Daryl Hannah** želi filmsko kariero obesiti na klin, da bi imela tako več časa za reševanje okolja. Njen najnovejši film, fantazijska drama Living in Neon Dreams, utegne biti tudi njen zadnji. "Ta čas me bolj zanima reševanje planeta in živih bitij na Zemlji kot pa lastna kariera," je Hannah dejala za spletno filmsko stran "imdb.com". Sama, kot pravi, živi okolju prijazno: "Živim v hiši, zgrajeni iz za okolje prijaznih materialov, ki jo ogreva sončna energija. Poleg tega se vozim izključno z biodzлом." Daryl Hannah smo nazadnje videli v Tarantinovem filmu Ubila bom Billa, v katerem je nastopila v vlogi morilske medicinske sestre Elle Driver.

Ko bo končal s snemanjem Da Vincijeve šifre, bo dvakratni dobitnik oskarja **Tom Hanks** zaigral v vlogi teksaškega politika, ki je s tajnim oboroževanjem mudžahidov pomagal poraziti sovjetske vojaške enote v Afganistanu. Hanks, ki je oskarja odnesel za vlogo v Forestu Gumpu in filmu Apollo 13, je za snemanje filma Vojna Charlieja Wilsona podpisal pogodbo s hišo Universal Pictures. Scenarij bo sledil literarni predlogi Georgea Crileja, temeljil bo na zgodbi znanega politika, ki se ne more upreti alkoholu in ženskam, politika, čigar kariera je skoraj splavala po vodi v začetku 80. let, ko so ga v kokainskem opoju in družbi dveh deklet na poziv zalotili v džakuziju. Škandal je preživel, pozneje pa postal eden glavnih zagovornikov tajnih poskusov financiranja in oboroževanja afganistanskih upornikov proti Sovjetom, ki ga je izvajala CIA. Prva klapa filma bo padla predvidoma spomladi.

Eddie Murphy bo s Chrisom Rockom v filmski komediji, ki še nima naslova, skoval odličan načrt za rop. Režiral bo Brett Ratner (Rush Hour). Datum začetka snemanja še ni določen. Ratner mora prej posneti še tretje nadaljevanje serije "X-Men". Na zamisel o skupnem delu z Rockom sta prišla Murphy in producent Brian Koppelman, ki se poznata od sodelovanja pri komedijski uspešnici Nori profesor. Rock, ki je letos vodil prireditev ob podelitvi oskarjev, je prav zdaj posnel film The Longest Yard.

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
 Loke 22
 1412 KISOVEC
 tel.: 03 56 57 150
 fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV

- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

PETEK,

12.8.2005

Slovenija 1

6.50	TEDENSKI IZBOR
7.00	KULTURA
7.50	ODMEVI
7.55	IZGUBLJENO IN NAJDENO, KRATKI IGRANI FILM EBU (VPS 07.35)
7.50	PRVA LJUBEZEN
8.05	KRATKI DOKUMENTARNI FILM EBU (VPS 07.50)
8.05	FLIPER IN LOPAKA, RIS. NANIZ., 9/26 (VPS 08.05)
8.30	GUSARSKI OTOKI, FRANC. NANIZ., 9/26 (VPS 08.30)
8.55	RISANKA
9.00	TEDENSKI IZBOR
9.00	ENAJSTA ŠOLA: LOKOSTRELSTVO, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
9.30	JURE PERVANJE - MARCEL BUH: VRTIČKARI: LJUBIMEC, TV NADALJEVANKA
10.05	MI SMO ... NEMCI
10.35	KRALJEVIŠTO PLANINSKEGA ORLA: ŽIVLJENJE NA VRHU, DOKUMENT. SERIJA, 2/3
11.25	ZADNJI GLADIATORJI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
12.20	OSMI DAN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA: IZ OČI V OČI, POSNETEK KONCERTA SARAJEVSKEGA ZBORA
13.45	PONTANIMA IZ FRANČIŠKANSKE CERKVE
13.45	DUHOVNI UTRIP: ENERGETSKE MASAŽE
14.00	SVETI BOBNI: GLASOVI BOBNOV BATA, POTOPIŠ
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.05)
15.40	TIMOTJE HODI V ŠOLO, RISANA NANIZANKA, 19/26 (VPS 15.40)
16.05	IZ POPOTNE TORBE: LETALO (VPS 16.05)
16.25	SVET ŽIVALI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/13 (VPS 16.25)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.35	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/12 (VPS 17.35)
18.30	ZREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	LUKA IN LUČKA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	CELESTIN, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SLOVENSKI VENČEK (VPS 20.00)
21.00	SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NAD., 8/20
21.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB: ZA ZABAVO IN NASMEH (VPS 22.50)
0.05	BRANE RONČEL IZZA ODRA: MARCOS VALLE, 1. DEL, PONOVITEV (VPS 00.05)
1.10	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
2.05	TURISTIKA - BOLGARIIJA, PONOVITEV
2.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.25)
2.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.30	TV PRODAJA
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
12.35	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.45)
13.05	TEDENSKI IZBOR
13.05	JASNO IN GLASNO: TESTIRANJE NA ŽIVALIH, KONTAKTNA ODDAJA
13.55	VZPON IN PADEC LECSA DIAMONDA, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 14.05)
15.35	DRUGA GODBA 2004: BRINA, POSNETEK KONCERTA
16.55	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
17.30	HELSEINKI: SVETOVNO PRVENSTVO V ATLETIKI, PRENOS (VPS 17.30)
20.45	ALPE-DONAVA-JADRAN: ŠVICARJI V BERGAMU (VPS 20.50)
21.15	STARI NOVI OBRAZI EVROPE: POLJSKA, 5/10 (VPS 21.20)
21.40	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 2/14
22.05	ČAROVNICA IZ BLAIRA: KNJIGA SENC, AMERIŠKI FILM (VPS 22.10)
23.30	TRINAJST POGOVOROV O ENI STVARI, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 23.40)
1.15	INFOKANAL

Kanal A

9.05	TV prodaja
9.30	Domace kraljestvo, 4. sezona, ponovitev 14. dela ameriške humoristične nanizanke
10.00	Obalna straža na kolesih, pon. ameriške naniz.
10.50	E+, ponovitev
12.50	TV prodaja
13.20	Domace kraljestvo, 4. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 209. del am. nad.
14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 104. del am. nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 1. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Komedija: Blues Brothers, ameriški film
22.20	Midve z mamo, 3. sezona, 15. del am. naniz.
23.15	Brez besed, ameriški film
1.05	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 10. dela ameriške nanizanke
8.45	Pet skrivnosti, pon. 127. dela mehiške nad.
9.40	Zastavljeno srce, ponovitev 98. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Srčna dama, ponovitev 124. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Prava ljubezen, pon. 96. dela venezuelske nad.
12.45	Vražje neveste, ponovitev dokumentarne serije
13.40	TV prodaja
14.10	Sedma nebesa, 8. sezona, 11. del am. naniz.
15.00	Prava ljubezen, 97. del venezuelske nad.
15.55	Srčna dama, 125. del mehiške nadaljevanke
16.55	Zastavljeno srce, 99. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Pet skrivnosti, 128. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Akcija: Smrtonosno orožje 2, ameriški film
22.05	Pod lupo pravice, 1. sezona, 22. del am. naniz.
23.00	XXL premiere
23.05	Prijatelji, 10. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
23.35	Parkkanje, 2. sezona, 6. del angleške nanizanke
0.15	Temni angel, ameriški film
1.55	24UR, ponovitev
2.55	Nočna panorama

Prva TV

06.00	TV prodaja
06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
09.25	Spomin
09.45	Tri v vrsto
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izložb, sto strasti, 492. del italijanske telenovele
10.50	Noro srce, 14. del turške serije
11.45	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50	TV prodaja
13.05	Tri v vrsto
13.15	TV prodaja
13.35	Alo, alo, 21. del angleške serije
14.10	Vikarka iz Dibleya, 10. del angleške serije
14.45	Črni gad, 10. del angleške serije
15.20	Hotel poldruga zvezdica, 10. del angleške serije
15.55	Gospod Bean, 21. del angleške serije
16.25	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
17.15	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.40	Sto izložb, sto strasti, 493. del italijan. telenovele
18.05	Noro srce, 15. del turške serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Vroci veter, 4. del srbske serije
21.00	101 skandal Hollywooda, razvedrilna oddaja
21.50	Resnične zgodbe - v iskanju pravice, am. serija
22.45	Okrožje Columbia, 11/15. del ameriške naniz.
23.30	Marlenna & Salome, pogovorna oddaja
00.30	Vroci veter, 4. del srbske serije
01.30	101 skandal Hollywooda, razvedrilna oddaja
02.20	Resnične zgodbe - v iskanju pravice, am. serija
03.15	Okrožje Columbia, 11/15. del ameriške naniz.
04.00	Marlenna & Salome, pogovorna oddaja

TevePika

08.30	TV prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
09.30	Odbojka na miki, Siemens masters 2005, pon
10.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
11.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
12.00	To morate vedeti, svetovalna oddaja, pon
13.00	Razgledovanja, potopisna reportaza, pon
13.30	TV prodaja
14.00	Glasbeni Mozaik
17.00	Sijaj, pon
17.30	Algea, pomaga pri tegobah starejših ljudi
18.00	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.30	Kulturne drobtinice, za glasbene skadokuse, pon
19.00	Predah v gibanju, gpstja: Olga Urbanc Berčić
20.00	Parada humorja
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
23.00	Evropski večeri z Lojzutom Petretom, gost: mrg. Alojz Uran
00.30	TV prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

SOBOTA,

13.8.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE: WAITAPU, MLADINSKA NADALJEVANKA, 1/5
7.30	POD KLOBUKOM - PRODAJALNA KLOBUKOV: 6
8.10	PACK KUKUR
8.10	KINO KEKEC: ZNANSTVENA FANTASTIKA, BELGIJSKI FILM (VPS 08.10)
9.40	TEDENSKI IZBOR
9.40	SLOVENSKI VENČEK
10.40	POLNOČNI KLUB: ZA ZABAVO IN NASMEH
12.00	HOROVO OKO, BRAZILSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/3 (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	TEDENSKI IZBOR
13.10	VOKALNA SKUPINA BIT, ZMAGOVALCI 2. FESTIVALA VOKALNE ZABAVNE GLASBE "SREDI ZVEZD"
13.25	TURISTIKA - BOLGARIIJA
13.45	SLOVENCI V ITALIJI (VPS 13.45)
14.15	MALI MENIH, NEMŠKA NADALJEVANKA, 7/15, PONOVITEV
15.05	PIKICA IN TONČEK, NEMŠKI FILM (VPS 15.05)
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.25	SOŠITJA, SVETOVNA ODDAJA TV MARIBOR (VPS 17.25)
18.40	PRIHAJA NODI, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 7/10, PONOVITEV (VPS 20.00)
20.35	VELIKA IMENA MALEGA EKRANA: METKA ŠIŠERNIK (VPS 20.35)
21.30	PO SVETU NAOKOLI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/8 (VPS 21.30)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.35	BRIGADA, RUSKA NADALJEVANKA, 6/15
23.30	POSNETEK, AMERIŠKI FILM (VPS 23.30)
0.50	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVITEV
1.30	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.35)
1.55	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	TV PRODAJA
9.30	INFOKANAL
11.55	TV PRODAJA
12.30	SKOTI ČAS
12.45	STARI NOVI OBRAZI EVROPE: POLJSKA, 5/10, PONOVITEV
13.15	HELSEINKI: SVETOVNO PRVENSTVO V ATLETIKI - MARATON (M), PRENOS (VPS 13.15)
16.05	JAZZ ETNO FUNKY FESTIVAL: KELVIS OCHOA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 16.05)
17.30	HELSEINKI: SVETOVNO PRVENSTVO V ATLETIKI, PRENOS (VPS 17.30)

21.00	OČE PIJ, ITALIJANSKI FILM, 2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 21.05)
22.45	SAGA O FORSYTH, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 2/10, PONOVITEV (VPS 22.50)
0.00	KULTURNA REVOLUCIJA - MAOVA POSLEDNJA BITKA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/2, PONOVITEV (VPS 00.05)
0.50	DRUGA GODBA 2004: MEI TEI SHO, POSNETEK KONCERTA (VPS 00.55)
2.00	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 100. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 101. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 102. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 103. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Vsi moji otroci, 2. sezona, pon. 104. dela am. nad.
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Noetova barka, ameriški film
16.40	Umor, je napisala, 3. sezona, ameriška naniz.
17.30	Linda Green, 2. sezona, 9. del angleške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Kriminalna: Lovci na voharje, ameriški film
21.45	Las Vegas, 1. sezona, 19. del ameriške naniz.
22.40	Smrtonosna modrina 2, ameriški film
0.20	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
8.20	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.40	Zelenjavci, sinhronizirana risana serija
9.15	Mala Klity, sinhronizirana risana serija
9.35	Rdeča kapica, sinhronizirani risani film
10.30	Tom in Jerry, risana serija
10.50	Mjav! Mjav!, sinhronizirana risana serija
11.05	Lepo je biti milijonar, ponovitev
13.05	Finske razglednice, dokumentarna serija
13.35	Diagnoza: umor, 7. sezona, ameriška nanizanka
14.30	Na deželi je lepo, 1. sezona, 7. del avstralske nanizanke
15.25	Mestece za vedno, 2. sezona, 21. del am. naniz.
16.20	Močno zdravilce, 5. sezona, 11. del am. naniz.
17.15	24UR - vreme
17.20	Čudež polnoči, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Ko si spal, ameriški film
21.50	Ukradena srca, ameriški film
23.35	Sosedje in prijatelji, ameriški film
1.25	24UR, ponovitev
2.25	Nočna panorama

Prva TV

07.10	YU-GI-OH, risana serija
08.00	Življenje ob jezeru, 11. del
08.25	Življenje ob jezeru, 12. del
08.50	Življenje ob jezeru, 13. del
09.15	Življenje ob jezeru, 14. del
09.40	Življenje ob jezeru, 15. del
10.05	Črna kronika, 11. del
10.40	Črna kronika, 12. del
11.15	Črna kronika, 13. del
11.50	Črna kronika, 14. del
12.25	Črna kronika, 15. del
13.00	TV prodaja
13.15	Ena na ena, ponovitev
14.05	Prešitno, ekskluzivno, ponovitev
14.40	Adijo pamet, kontaktna oddaja
15.45	Barabe in princeze, 13. del hrvaške serije
17.10	Ljubezenske prevare, 13. del
17.50	101 zgodba Hollywooda
18.35	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Ukradeno poletje, ameriška drama, 2002
21.35	Sibirski brivec, ruska koprodukcija romantična drama, 1998
00.25	Reporter X
00.55	Ukradeno poletje, ameriška drama, 2002
02.00	Sibirski brivec, ruska koprodukcija romantična drama, 1998
04.50	Reporter X

TevePika

07.30	TV Prodaja
08.00	Navigator, pon

08.30	Vandrovček, pon
09.00	Tv Prodaja
09.30	Kulturne drobtinice, za glasbene skadokuse, pon
10.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
11.00	Evropski večeri z Lojzetom Petretom, gost: msgr. Alojz Uran
12.30	Glasbeni mozaik
16.15	S Pingom korak višje, pon
16.30	Predah v gibanju, gostja: Olga Urbanc Berčič
17.30	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Osteoporozo
18.30	To morate vedeti, svetovalna oddaja
19.30	Algea, skrbi za dobro počutje
20.00	Aruna, dr. alternativne medicine, 6 del., pon
20.30	Slo motion, prvič
21.00	Sijaj
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Živeti zdravo, kronična obstruktivna pljučna bolezen
23.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
00.00	Tv Prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

NEDELJA,

14.8.2005

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 5/7; SNORČKI, RISANA NANIZANKA, 7/13; MALI LETEČI MEDVEDKI, RISANA NANIZANKA, 6/12 (VPS 07.30)
9.50	55 LET POLICIJSKEGA ORKESTRA, PONOVIČEV (VPS 09.50)
10.30	DEŽELE, KJER SO DOMA LEGENDE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13 (VPS 10.30)
11.00	OZARE, PONOVIČEV
11.05	ZADNJA VEČERJA, PONOVIČEV (VPS 11.05)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, PONOVIČEV (VPS 13.10)
14.10	TEDENSKI IZBOR
14.10	IGRE BREZ MEJE - MAJŠPERK (VPS 14.10)
15.30	NIKOLI OB DESETH - ALENKA GODEC (VPS 15.35)
16.35	TURISTIKA - BOLGARIJA
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.20	HRI-BAR, PONOVIČEV (VPS 17.20)
18.20	SLOVENSKI OLIMPIJCI: BRIGITA BUKOVEC - ATLETIKA (VPS 18.20)
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	HOPLA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	ČARLI IN MIMO, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
20.00	100 LET SLOVENSKEGA FILMA: SPLAV MEDUZE, SLOVENSKI FILM (VPS 20.00)
21.35	VEČERNI GOST: PROF. MIRKO RAMOVŠ (VPS 21.35)
22.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.30)
22.55	ECCE BOMBO, ITALIJANSKI FILM (VPS 22.55)
0.35	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVIČEV
1.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.45	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.00	TV PRODAJA
8.30	INFOKANAL
10.30	TV PRODAJA
11.05	SKOZI ČAS
11.15	TEDENSKI IZBOR
11.15	VELIKA IMENA MALEGA EKRANA: METKA ŠIŠERNIK
12.10	19. REVJA OTROŠKIH IN MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV ZAGORJE OB SAVI 2004, 3., ZADNJI DEL (VPS 12.15)
12.50	MLADI VIRTUOZI: TOLKALEC GREGA GORENŠEK (VPS 12.50)
13.15	HELSEINKI: SVETOVNO PRVENSTVO V ATLETIKI - MARATON (2), PRENOS (VPS 13.15)
15.50	DO ZADNJEGA UTRIPA SRCA, FRANCOŠKI FILM, PONOVIČEV (VPS 15.45)
17.30	HELSEINKI: SVETOVNO PRVENSTVO V ATLETIKI, PRENOS (VPS 17.30)
20.30	ŠALOM, ABU BASEM, IZRAELSKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.35)

21.25	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 18/22 (VPS 21.30)
22.15	UMETNOST GLASBE IN PLESA: SPREHOD SKOZI FILMSKO GLASBO S SIMFONIKI IN BIG BANDOM RTV SLOVENIJA (VPS 22.20)
23.20	SVETOVNO PRVENSTVO V ATLETIKI, POSNETEK IZ HELSEINKOV (VPS 23.25)
2.25	INFOKANAL

Kanal A

9.10	Tv prodaja
9.40	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 205. dela ameriške nadaljevanke
10.30	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 206. dela ameriške nadaljevanke
11.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 207. dela ameriške nadaljevanke
12.10	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 208. dela ameriške nadaljevanke
13.00	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 209. dela ameriške nadaljevanke
13.50	Dannyjeve zvezde, gostja Mira Tahirovič
14.50	Mala vohunka, ameriški film
16.40	Umor, je napisala, 3. sezona, am. nanizanka
17.30	Linda Green, 2. sezona, 10. del angleške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Družinski film: Raztreseni profesor, ameriški film
21.40	Znova na prostosti, 2. sezona, 7. del am. naniz.
22.35	Navigator
23.05	Čudežni pas, ameriški film
0.35	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	Tv prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Rudijev moštvo, sinhronizirana risana serija
8.25	Action Man, sinhronizirana risana serija
8.50	Ogleda družina, sinhronizirana risana serija
9.10	Levi kralj, sinhronizirani risani film
10.00	Super punce, sinhronizirana risana serija
10.30	Transformerji, sinhronizirana risana serija
10.55	Družinski pes, risana serija
11.25	Lepo je biti milijonar, ponovitev
12.25	Macintyre razkriva: Rop, dokumentarna oddaja
13.35	Diagnoza: umor, 7. sezona, ameriška nanizanka
14.30	Na deželi je lepo, 1. sezona, 8. del avstralske nanizanke
15.25	Mestece za vedno, 2. sezona, zadnji del ameriške nanizanke
16.20	Močno zdravilo, 5. sezona, 12. del am. naniz.
17.15	24UR - vreme
17.20	Ladijska nesreča, kanadsko-ameriški film
19.00	24UR
20.00	Nedeljski film: Pogumno srce, ameriški film
23.10	Odkupnina, ameriški film
1.20	24UR, ponovitev
2.20	Nočna panorama

Prva TV

07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.20	Digimoni, risana serija
09.35	Otroško nedeljsko dopoldne, kontaktna oddaja
11.30	Tv prodaja
11.45	Skazi ključavnico, ponovitev
12.30	Alo, alo, 21. del angleške serije
13.00	Vikarka iz Dibleya, 10. del angleške serije
13.30	Črni gad, 10. del angleške serije
14.05	Hotel poldruga zvezdica, 10. del angleške serije
14.40	Gospod Bean, 21. del angleške serije
15.05	Adijo pamet, kontaktna oddaja
16.40	Shaka Zulu, 1. del ameriške mini serije
17.30	Ukradeno poletje, ameriška drama, 2002
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Pubertetnik, ameriška komedija, 1999
21.30	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
22.15	Shaka Zulu, 1. del ameriške mini serije
23.35	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
00.00	Pubertetnik, ameriška komedija, 1999
01.30	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
02.15	Shaka Zulu, 1. del ameriške mini serije
03.05	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja

TevePika

09.30	Tv Prodaja
10.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu
12.00	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
12.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.00	V harmoniji z naravo, pon
13.30	Tv Prodaja

14.00	Tam kjer je veselje doma
17.30	Algea, skrbi za dobro počutje
18.00	Slo motion, pon
18.30	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnarje, prvič
19.00	Predah v gibanju, gostja: Olga Urbanc Berčič
20.00	Slovenska glasbena lestvica
21.00	S Pingom korak višje, pon
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Odbojka na mivki, Siemens masters 2005, pon
23.00	To morate vedeti, svetovalna oddaja, pon
00.00	Sijaj
00.30	Glasbeni mozaik

PONEDELJEK,

15.8.2005

Slovenija 1

7.00	TEDENSKI IZBOR
7.00	UTRIP
7.15	ZRCALO TEDNA
7.35	PIA SE NAUČI PLAVATI, KRATKI IGRANI FILM EBU (VPS 07.35)
7.50	INTERNAT, KRATKI DOKUMENTARNI FILM EBU (VPS 07.50)
8.05	FLIPER IN LOPAKA, RISANA NANIZANKA, 10/26 (VPS 08.05)
8.30	GUSARSKI OTOKI, FRANCOŠKA NANIZANKA, 10/26 (VPS 08.30)
8.55	TEDENSKI IZBOR
8.55	SVET ZIVALI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/13
9.25	JURE PERVANEC-MARCEL BUIH: VRTIKARJE: PANIKA, TV NADALJEVANKA
10.00	PRENOS SLOVENSKE MAŠE NA PRAZNIK MARIJINEGA VNEBOVZETJA IZ ŽUPNIJE GRAD V PREKMURJU (VPS 10.00)
11.05	METULJ, FRANCOŠKI FILM (VPS 11.00)
12.25	TURISTIKA - BOLGARIJA, PONOVIČEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	HRI-BAR
13.15	SLOVENSKI OLIMPIJCI: BRIGITA BUKOVEC - ATLETIKA
14.25	PO SVETU NAOKOLI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/8
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.05)
15.40	METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 5/11 (VPS 15.40)
16.05	RISANKA
16.10	ŽELOVEDNI TAČEK: MEH (VPS 16.10)
16.25	ŽELODKO SUPERCA, RISANKA (VPS 16.25)
16.35	BINE: DIRIGENT, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA ZA OTROKE, 11/14 (VPS 16.35)
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.20	IZOBRAŽEVALNA ODDAJA
17.35	NAJVEČJI AKVARIJ NA SVETU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.35)
18.30	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.30)
18.40	CVETKA IN ZVONČEK, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	OČI IN SINE, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	MALI MENIH, NEMŠKA NADALJEVANKA, 8/15 (VPS 20.00)
20.45	RDEČE POLETJE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA, 7/10 (VPS 20.45)
21.40	NARAVNA ČUDESA: KNYSNA
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.20	DEDIŠČINA EVROPE: DVORNI POGAJALEC, FRANCOŠKI FILM (VPS 22.20)
23.50	IZOBRAŽEVALNA ODDAJA, PONOVIČEV
0.10	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.30	TV PRODAJA
10.00	INFOKANAL
11.15	TV PRODAJA
11.50	TEDENSKI IZBOR
11.50	IGRE BREZ MEJE - MAJŠPERK
13.15	ALPE-DONAVA-JADRAN: ŠVIČARJI V BERGAMU
13.45	UMETNOST GLASBE IN PLESA: SPREHOD SKOZI FILMSKO GLASBO
15.00	S SIMFONIKI IN BIG BANDOM RTV SLOVENIJA
15.00	ŠALOM, ABU BASEM, IZRAELSKA DOKUMENTARNA ODDAJA
15.50	TURISTIKA - BOLGARIJA
16.15	FINALE SLOVENSKEGA POKALA V ODBOJKI NA MIVKI, REPORTAŽA IZ PORTOROŽA (VPS 16.15)

16.40	TEDENSKI IZBOR
16.40	DOBER DAN, KOROŠKA
17.10	SALVO D'AQUISTO, ITALIJANSKA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 17.10)
18.55	GORMENGAST, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 2/4, PONOVIČEV (VPS 18.55)
20.00	VIMINALE - MUSSOLINIJEVA ZADNJA LADJA, ITALIJANSKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVIČEV (VPS 20.00)
20.55	SLADKO SANJAJ, GRŠKI FILM (VPS 20.55)
22.30	BRANE RONČEL IZZA ODRU (VPS 22.30)
0.25	ŽIVETI SVOJE ŽIVLJENJE, FRANCOŠKI ČB FILM, PONOVIČEV (VPS 00.25)
1.50	INFOKANAL

Kanal A

9.05	Tv prodaja
9.30	Domake kraljestvo, 4. sezona, ponovitev 15. dela ameriške humoristične nanizanke
10.00	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
10.50	E+, ponovitev
12.50	Tv prodaja
13.20	Domake kraljestvo, 4. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 210. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 105. del ameriške nadaljevanke
15.35	Tv prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 1. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Filmski cikel - Ed Harris: Sovražnik pred vrati, koproducijski film
22.20	Zvezdna vrata, 4. sezona, 14. del am. nanizanke
23.15	Seinfeld, 6. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
23.45	Ta nora služba, 1. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
0.15	Samo bedaki in konji, 1. sezona, 2. del angleške humoristične nanizanke
0.50	E+, ponovitev

Pop TV

7.05	24UR, ponovitev
8.05	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 11. dela ameriške nanizanke
9.00	Pet skrivnosti, pon. 128. dela mehiške nad.
9.50	Zastavljeno srce, ponovitev 99. dela venezuelske nadaljevanke
10.40	Tv prodaja
11.10	Srčna dama, ponovitev 125. dela mehiške nad.
12.00	Prava ljubezen, ponovitev 97. dela venezuelske nadaljevanke
12.55	Diagnoza: umor, ponovitev ameriške nanizanke
13.50	Tv prodaja
14.20	Sedma nebesa, 8. sezona, 12. del am. naniz.
15.15	Prava ljubezen, 98. del venezuelske nad.
16.15	Srčna dama, 126. del mehiške nadaljevanke
17.10	Zastavljeno srce, 100. del venezuelske nad.
18.00	24UR - vreme
18.05	Pet skrivnosti, 129. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	XXL ponedeljek: Thelma in Louise, ameriški film
22.25	Mafajska prica, ameriška nadaljevanke, 4/4
23.20	XXL premiere
23.25	Teksaski mož postave, 5. sezona, 19. del ameriške nanizanke
0.20	Prijatelj, 10. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
0.50	Parčkanje, 2. sezona, 7. del angleške nanizanke
1.30	24UR, ponovitev
2.30	Nočna panorama

Prva TV

06.00	Tv prodaja
06.15	The Best Off
06.30	Tv prodaja
07.00	YU-GI-OH, risana serija
07.25	Digimoni, risana serija
07.50	Tv prodaja
08.20	Tri v vrsto
08.40	Spomin
09.00	YU-GI-OH, risana serija
09.25	Spomin
09.45	Tri v vrsto
10.00	Prva prebere prva
10.05	Tv prodaja
10.25	Sto izlozbo, sto strasti, 493. del
10.50	Življenje ob jezeru, 15. del
11.15	Črna kronika, 15. del
11.45	Adijo pamet, kontaktna oddaja

12.50	TV prodaja
13.05	Tri v vrsto
13.20	Spomin
13.35	TV prodaja
14.00	Okrožje Columbia, II/15. del ameriške naniz.
14.50	Pubertetnik, ameriška komedija, 1999
16.20	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 494. del italijan. telenovele
18.00	Življenje ob jezeru, 16. del
18.25	Črna kronika, 16. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Nevarno življenje dečkov iz semenišča, ameriška drama, 2002
21.45	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
22.10	Urška sov
23.10	Nevarno življenje dečkov iz semenišča, ameriška drama, 2002
01.00	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
01.25	Urška sov

TevePika

07.30	Tv Prodaja
08.00	Predah v gibanju, gostja: Olga Urbanc Berčič
09.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
09.30	Živeti zdravo, kronična obstruktivna pljučna bolezen
10.00	To morate vedeti, svetovalna oddaja, pon
11.00	Razgledovanja, potopisna reportaža
11.30	Navigator, pon
12.00	S Pingom korak višje, pon
12.15	Tv prodaja
12.45	Glasbeni Mozaik
16.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
17.00	Aruna, dr. alternativne medicine, 6 del., pon
17.30	Slo motion
18.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja
19.00	Kulturne drobtinice, konec pretekla in začetek nove gledališke sezone, pon
19.30	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ko nam grozi narava, mag. Renato Vidrih
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, zemeljske spremembe
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Evropski večeri z Lojzotom Petretom, gost: msrg. Alojz Uran
00.30	Tv Prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

TOREK,

16.8.2005

Slovenija 1

7.30	ZGODBA O MORSKIH PAPIGAH, KRATKI IGRANI FILM EBU (VPS 07.30)
7.45	OTROCI Z REČNEGA BREGA, KRATKI DOKUMENTARNI FILM EBU (VPS 07.45)
8.00	FLIPER IN LOPAKA, RISANA NANIZANKA, 11/26 (VPS 08.00)
8.25	GUSARSKI OTOKI, FRANCOŠKA NANIZANKA, 11/26 (VPS 08.25)
8.50	TEDENSKI IZBOR
8.50	RADOVEDNI TAČEK: MEH
9.05	BINE: DIRIGENT, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA ZA OTROKE, 11/14
9.20	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 29/52
9.35	ZGODBE IZ ŠKOLJKE: WAITAPU, MLADINSKA NADALJEVANKA, 2/5
10.05	JURE PERVANJE-MARCEL BUH: VRTIKARJI: SOVRAŽNI PREVZEM, TV NAD.
10.40	SOŽITJA, SVETOVALNA ODGAJA TV MARIBOR
11.50	PIR JOZOVCU Z NATALIJU
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	VELIKA IMENA MALEGA EKRANA: METKA ŠIŠERNIK
14.20	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 7/10
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.05)
15.40	ZMAJSKE ZGODBE, RISANA NANIZANKA, 20/25 (VPS 15.40)
16.05	RISANKA
16.10	ZMAJČEK, RISANA NANIZANKA, 8/13 (VPS 16.10)
16.35	ZLATKO ZAKLADKO: OB KOLPI V DAMELI (VPS 16.35)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)

17.40	PREZRTA OKOLJA: MOČVIRJA, DOKUMENTARNA ODGAJA (VPS 17.40)
18.10	MI SMO ... TURKI (VPS 18.10)
18.40	SIBIRISKE LJUDSKE PRAVLJICE, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	LEON IN BUČI, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	POD ŽAROMETOM (VPS 20.00)
21.00	ISKANJE IZGUBLJENE LJUBEZNI, DOKUMENTARNA ODGAJA (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	HIROŠIMA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2., ZADNJI DEL (VPS 22.50)
23.40	PREZRTA OKOLJA: MOČVIRJA, DOKUMENTARNA ODGAJA, PONOVITEV
0.10	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.05	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.20	TV PRODAJA
14.55	TEDENSKI IZBOR
14.55	JAZZ ETNO FUNKY FESTIVAL: KELVIS OCHOA, ODGAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
16.15	SLOVENCJI V ITALIJI
16.45	ZLATA ŠESTDESETA - BEAT V VSAKO SLOVENSKE VAS
17.50	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJANJA - BARANGOLŠOK, PONOVITEV
18.25	VILI RAVNIAK: ŽIVLJENJE V KROGU, TV IGRA (VPS 18.25)
19.35	VIZUM ZA PRIHODNOST, BOSANSKA HUMORISTIČNA NAD., 18/20 (VPS 19.35)
20.30	IVAN TAVČAR - MIRAN HERZOG: CVETJE V JESENI, TV PRIREDBA PREDSTAVE AMATERSKE GLEDALIŠKE SKUPINE POLJANE (VPS 20.30)
22.15	BAADER, NEMŠKI FILM (VPS 22.15)
0.10	INFOKANAL

Kanal A

9.05	TV prodaja
9.30	Domae kraljestvo, 4. sezona, ponovitev 16. dela ameriške humoristične nanizanke
10.00	Obalna straža na kolesih, pon. ameriške naniz.
10.50	E+, ponovitev
12.50	TV prodaja
13.20	Domae kraljestvo, 4. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 211. del am. nad.
14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 106. del am. nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 1. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Akcija: Krvavi šport 2, ameriški film
21.35	Zvezdna vrata, 4. sezona, 15. del am. naniz.
22.30	Seinfeld, 6. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
23.00	Ta nora služba, 1. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
23.30	Samo bedaki in konji, 1. sezona, 3. del angleške humoristične nanizanke
0.05	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nanizanke
8.45	Pet skrivnosti, pon. 129. dela mehiške nad.
9.40	Zastavljeno srce, pon. 100. dela venezuel. nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Srčna dama, pon. 126. dela mehiške nad.
11.50	Prava ljubezen, 99. del venezuelske nad.
12.45	Mafijska priča, pon. ameriške nadaljevanke, 4/4
13.40	TV prodaja
14.10	Sedma nebesa, 8. sezona, 13. del am. naniz.
15.00	Prava ljubezen, 99. del venezuelske nad.
15.55	Srčna dama, 127. del mehiške nadaljevanke
16.55	Zastavljeno srce, 101. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Pet skrivnosti, zadnji del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
20.45	Življenjska zgodba: Ne brez moje hčere, am. film
22.50	XXL premiere

22.55	Teksaski mož postave, 5. sezona, 20. del ameriške nanizanke
23.50	Prijatelj, 10. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
0.20	Parčkanje, 2. sezona, 8. del angleške nanizanke
1.00	24UR, ponovitev
2.00	Nočna panorama

Prva TV

06.00	TV prodaja
06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	YU-GI-OH, risana serija
07.25	Digimoni, risana serija
07.50	TV prodaja
08.20	Tri v vrsto
08.40	Spomin
09.00	YU-GI-OH, risana serija
09.25	Spomin
09.45	Tri v vrsto
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 494. del
10.50	Življenje ob jezeru, 16. del
11.15	Črna kronika, 16. del
11.45	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50	TV prodaja
13.05	Tri v vrsto
13.20	Spomin
13.35	TV prodaja
14.00	Urška sov, ponovitev
15.00	Nevarno življenje dečkov iz semenišča, ameriška drama, 2002
16.45	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 495. del italijan. telenovele
18.00	Življenje ob jezeru, 17. del
18.25	Črna kronika, 17. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Lisice, 1. del srbske serije
20.55	Prvaki med silaki, reportaža
21.25	Ljubezenske prevare, 14. del ameriške resničnosti serije
22.15	Na moj način, pogovorna oddaja s Saso Gerdej
23.15	Lisice, 1. del srbske serije
00.10	Prvaki med silaki, reportaža
00.40	Ljubezenske prevare, 14. del ameriške resničnosti serije
01.30	Na moj način, pogovorna oddaja s Saso Gerdej

TevePika

6.00	Tv Prodaja
6.30	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
7.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
8.00	S Pingom korak višje, pon
8.30	Tv Prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Sijaj, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	Evropski večeri z Lojzotom Petretom, gost: msrg. Alojz Uran
12.00	Razgledovanja, potopisna reportaža
12.30	Kulturne drobtinice, za glasbene skadokuse, pon
13.00	Tv Prodaja
13.30	Glasbeni mozaik
16.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
17.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, zemeljske spremembe
17.30	Algea, popolnoma naravno pozivilo za športnike
18.00	V harmoniji z naravo
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ko nam grozi narava, mag. Renato Vidrih
20.00	To morate vedeti, svetovalna oddaja
21.00	Odbojka na mivki, Siemens masters 2005, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
23.30	Slo motion
00.00	Tv Prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

SREDA,

17.8.2005

Slovenija 1

6.50	TEDENSKI IZBOR
6.50	KULTURA

7.00	ODMEVI
7.35	BORIS, KRATKI IGRANI FILM EBU (VPS 07.35)
7.50	KORAKI, KRATKI DOKUMENTARNI FILM EBU (VPS 07.50)
8.05	FLIPER IN LOPAKA, RISANA NANIZANKA, 12/26 (VPS 08.05)
8.30	GUSARSKI OTOKI, FRANCOŠKA NANIZANKA, 12/26 (VPS 08.30)
8.55	TEDENSKI IZBOR
8.55	ZMAJČEK, RISANA NANIZANKA, 8/13
9.20	ZLATKO ZAKLADKO: OB KOLPI V DAMELI
9.35	NAUČIMO SE PESMICO Z MELITO OSOJNIK: NAŠA ČETICA
9.50	JURE PERVANJE-MARCEL BUH: VRTIKARJI: MAFIJA, TV NADALJEVANKA
10.25	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERISKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/12
11.15	BACH IN BOTTINE, KANADSKI FILM (VPS 11.15)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.20	TEDENSKI IZBOR
13.20	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
13.35	LJUDJE IN ZEMLJA, ODGAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
14.25	DEŽELE, KJER SO DOMA LEGENDE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ... (VPS 15.05)
15.40	SNORČKI, RISANA NANIZ., 7/13 (VPS 15.40)
16.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ, PON. (VPS 16.05)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	KRALJEVSTVO PLANINSKEGA ORLA: VELIKI LOVCI SE VRAČAJO, DOKUMENTARNA SERIJA, 3., ZADNJI DEL (VPS 17.30)
18.20	TURISTIKA - MENORCA, PON. (VPS 18.20)
18.40	ZREBANJE ASTRA (VPS 18.40)
18.45	BINKO, RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: ČAROBNE ROKAVICE, ARGENTINSKO-NEMŠKO-FRANCOŠKI FILM (VPS 20.00)
21.25	100 LET SLOVENSKEGA FILMA: KRATKA HIMNA DOMOVINI, KRATKI IGRANI FILM (VPS 21.25)
21.45	ODPETI PESNIKI
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	UGO BETTI: ZLOČIN NA KOZJEM OTOKU, TV PRIREDBA PREDSTAVE SLOVENSKEGA MLADINSKEGA GLEDALIŠČA (VPS 22.55)
0.45	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.40	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
2.05	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.00	TV PRODAJA
14.35	ZABAVNI INFOKANAL
16.00	EVROPSKI MAGAZIN, ODGAJA TV MARIBOR (VPS 15.50)
16.40	TEDENSKI IZBOR
16.40	VIZUM ZA PRIHODNOST, BOSANSKA HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 18/20
17.25	DRUGA GODBA 2004: MEI TEI SHO, POSNETEK KONCERTA
18.25	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ...
19.00	24, AMERISKA NADALJEVANKA, 9/24, PONOVITEV
20.00	ŠPORT (VPS 20.00)
20.25	SWANSEA: PRIJATELJSKA NOGOMETNA TEKMA, WALES - SLOVENIJA, PRENOS (VPS 20.25)
22.25	KRALJEVSTVO PLANINSKEGA ORLA: VELIKI LOVCI SE VRAČAJO, DOKUMENTARNA SERIJA, 3., ZADNJI DEL, PONOVITEV
23.15	ATANARIJAT, HITRI TEKAČ, KANADSKI FILM, PONOVITEV (VPS 23.15)
2.05	INFOKANAL

Kanal A

9.05	TV prodaja
9.30	Domae kraljestvo, 4. sezona, ponovitev 17. dela ameriške humoristične nanizanke
10.00	Obalna straža na kolesih, pon. ameriške naniz.
10.50	E+, ponovitev
12.50	TV prodaja
13.20	Domae kraljestvo, 4. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 212. del am. nad.

14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 107. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 1. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Hollywood zaupno, 8. del ameriške dokumentarne serije
20.55	Pravi seks v pravem mestu: New York, zadnji del ameriške dokumentarne serije
21.45	Zvezdna vrata, 4. sezona, 16. del ameriške nanizanke
22.40	Seinfeld, 6. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
23.10	Ta nora služba, 1. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
23.40	Samo bedaki in konji, 1. sezona, 4. del angleške humoristične nanizanke
0.15	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 13. dela ameriške nanizanke
8.45	Pet skrivnosti, ponovitev zadnjega dela mehiške nadaljevanke
9.35	Zastavljeno srce, ponovitev 101. dela venezuelske nadaljevanke
10.25	TV prodaja
10.55	Srčna dama, ponovitev 127. dela mehiške nadaljevanke
11.45	Prava ljubezen, ponovitev 99. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.30	TV prodaja
14.00	Sedma nebesa, 8. sezona, 14. del ameriške nanizanke
14.55	Prava ljubezen, 100. del venezuelske nadaljevanke
15.55	Srčna dama, 128. del mehiške nadaljevanke
16.50	Zastavljeno srce, 102. del venezuelske nadaljevanke
17.45	24UR - vreme
17.50	Materina pot, 1. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Obsedenost, ameriški film
21.40	Učiteljica, ameriški film, 1/2
23.20	XXL premiere
23.25	Teksaski mož postave, 5. sezona, 21. del ameriške nanizanke
0.20	Prijatelji, 10. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
0.50	Parčkanje, 2. sezona, 9. del angleške nanizanke
1.30	24UR, ponovitev
2.30	Nočna panorama

Prva TV

06.00	TV prodaja
06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	YU-GI-OH, risana serija
07.25	Digimoni, risana serija
07.50	TV prodaja
08.20	Tri v vrsto
08.40	Spomin
09.00	YU-GI-OH, risana serija
09.25	Spomin
09.45	Tri v vrsto
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 495. del
10.50	Življenje ob jezeru, 17. del
11.15	Črna kronika, 17. del
11.45	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50	TV prodaja
13.05	Tri v vrsto
13.15	Spomin
13.20	TV prodaja
13.55	Lisice, 1. del srbske serije
14.50	Na moj način, pogovorna oddaja s Sašo Gerdej
15.50	Ljubezenske prevare, 14. del ameriške resničnostne serije
16.40	Prvaki med silaki, reportaža
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 496. del italijanske telenovele
18.00	Življenje ob jezeru, 18. del
18.25	Črna kronika, 18. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ena na ena, pogovorna oddaja
21.00	Shaka Zulu, 2. del ameriške mini serije
22.50	Prestizno, ekskluzivno, razvedrila oddaja
22.25	Norenje, ameriški akcijski triler, 2001
00.00	Ena na ena, pogovorna oddaja

00.55	Shaka Zulu, 2. del ameriške mini serije
01.45	Prestizno, ekskluzivno, razvedrila oddaja
02.15	Norenje, ameriški akcijski triler, 2001

TevePika

6.30	Tv Prodaja
7.00	Evropski večeri z Lojzetom Petreltom, gost: mrsr. Alojz Uran
8.30	Tv Prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Algea, popolnoma naravno poživilo za športnike
10.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, zemeljske spremembe
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Škiedarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
12.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ko nam grozi narava, mag. Renato Vidrih
13.00	Glasbeni Mozaik
17.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
17.30	Kulturne drobtinice, 25. let revije Nova revija, prvič
18.00	Sto motion, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja
19.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
20.00	Vodič po podjetništvu, prvič
20.30	Sijaj
21.00	Živeti zdravo, operacije srca
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
23.45	Odbojka na mivki, Siemens masters 2005, pon
00.15	Tv Prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

ČETRTEK,

18.8.2005

Slovenija 1

6.50	TEDENSKI IZBOR
6.50	KULTURA
7.00	ODMEVI
7.35	PRIKLIČI DŽINA IZ ZVONA, KRATKI IGRANI FILM EBU (VPS 07.35)
7.50	MAX SE SELI V KAIRO, KRATKI DOKUMENTARNI FILM EBU (VPS 07.50)
8.05	FLIPER IN LOPAKA, RISANA NANIZANKA, 13/26 (VPS 08.05)
8.30	GUSARSKI OTOKI, FRANCOŠKA NANIZANKA, 13/26 (VPS 08.30)
8.55	RISANKA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.50	JURE PERVANJE-MARCEL BUH: VRTIČKARJI: OTROK, TV NADALJEVANKA
10.25	POD ŽAROMETOM
11.20	J.B.P. MOLIERE: ZGRABITE SGANARELA, TV PRIREDBA PREDSTAVE SLOVENSKEGA LJUDSKEGA GLEDALIŠČA CELJE (VPS 11.20)
13.00	POROČILA, SPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	VEČERNI GOST: PROF. MIRKO RAMOVŠ
14.15	VIDEOPIŠMA - SNJEŽANA IN TONČI
14.40	PESEM KAMNA: KAMNOSEKI, DOKUMENTARNA ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 14.40)
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJKA - BARANGOLŠOK (VPS 15.05)
15.40	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 32/52 (VPS 15.40)
15.50	RISANKA
15.55	LOVCI NA ZAKLAD, KRATKI IGRANI FILM EBU, PONOVITEV (VPS 15.55)
16.10	NA LINIJI: IVO JAN, ODĐAJA ZA MLADE, PONOVITEV (VPS 16.10)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	GEOMETRIJSKE BASNI, RISANA NANIZANKA (VPS 17.30)
17.35	ŠTAFETA MLADOSTI, PONOVITEV (VPS 17.35)
18.20	DUHOVNI UTRIP: HSIN-TAO, PONOVITEV (VPS 18.20)
18.35	MOJSTER MIHA, RISANKA (VPS 18.35)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	FOYLOVA VOJNA, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 3/4 (VPS 20.00)
21.35	OSMI DAN (VPS 21.30)
22.10	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.05)

23.00	GLASBENI VEČER
23.00	SIMFONIKI RTV SLOVENIJA IN SIAN EDWARDS - A. DVORAK: SIMFONIJA ŠT. 8 V G-DURU (VPS 22.55)
23.45	MOZARTINA SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA M. BRUCH, S. PROKOFJEV (VPS 23.35)
0.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PONOVITEV
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.45	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.20	TV PRODAJA
15.00	TEDENSKI IZBOR
15.00	PRIJATELJSKA NOGOMETNA TEKMA, WALES - SLOVENIJA, POSNETEK IZ SWANSEAJA
16.50	SS LET POLICIJSKEGA ORKESTRA
17.30	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 2/14
17.55	ALPE-DONAVA-JADRAN: ŠVICARJI V BERGAMU
18.25	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJKA - BARANGOLŠOK
19.00	UJETNIK, ANGLEŠKA NANIZANKA, 17. ZADNJA EPIZODA, PONOVITEV
20.00	SLAVNOSTNI ZAKLJUČNI KONCERT, POSNETEK IZ DVORANE ALBERT HALL V LONDONU (VPS 20.00)
22.55	ROSALIE NA BEGU, FRANCOŠKA DRAMA (VPS 22.55)
0.20	ŠTAFETA MLADOSTI, PONOVITEV
1.05	KROG, JAPONSKI FILM, PONOVITEV (VPS 01.05)
2.45	INFOKANAL

Kanal A

9.05	TV prodaja
9.30	Domace kraljestvo, 4. sezona, ponovitev 18. dela ameriške humoristične nanizanke
10.00	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
10.50	E+, ponovitev
12.50	TV prodaja
13.20	Domace kraljestvo, 4. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 213. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 108. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 1. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Krimi: Roka, ki ziblje zibko, film
22.00	Ljubezen v laseh, 3. sezona, 5. del angleške nadaljevanke
23.00	Sestre in zdravniki, 1. del angleške humoristične nanizanke
23.40	Navigator, ponovitev
0.10	Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.50	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 14. dela ameriške nanizanke
8.45	Materina pot, ponovitev 1. dela mehiške nadaljevanke
9.50	Zastavljeno srce, ponovitev 102. dela venezuelske nadaljevanke
10.40	TV prodaja
11.10	Srčna dama, ponovitev 128. dela mehiške nadaljevanke
12.00	Prava ljubezen, ponovitev 100. dela venezuelske nadaljevanke
12.55	Teksaski mož postave, 5. sezona, ponovitev 21. dela ameriške nanizanke
13.50	TV prodaja
14.20	Sedma nebesa, 8. sezona, 15. del ameriške nanizanke
15.15	Prava ljubezen, 101. del venezuelske nadaljevanke
16.10	Srčna dama, 129. del mehiške nadaljevanke
17.05	Zastavljeno srce, 103. del venezuelske nadaljevanke

17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 2. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Romanca: Srečna sedmica, kanadski film
21.45	Vražje neveste
22.40	Bridezillas, dokumentarna serija
22.45	XXL premiere
22.45	Najbolji šokantni video posnetki, dokumentarna oddaja
23.45	Prijatelji, 10. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
0.15	Parčkanje, 3. sezona, 1. del angleške nanizanke
0.55	24UR, ponovitev
1.55	Nočna panorama

Prva TV

06.00	TV prodaja
06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	YU-GI-OH, risana serija
07.25	Digimoni, risana serija
07.50	TV prodaja
08.20	Tri v vrsto
08.40	Spomin
09.00	YU-GI-OH, risana serija
09.25	Spomin
09.45	Tri v vrsto
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 496. del
10.50	Življenje ob jezeru, 18. del
11.15	Črna kronika, 18. del
11.45	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50	TV prodaja
13.05	Tri v vrsto
13.20	Spomin
13.45	TV prodaja
14.10	Ena na ena, ponovitev
15.00	Norenje, ameriški akcijski triler, 2001
16.35	Prestizno, ekskluzivno, razvedrila oddaja
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 497. del italijanske telenovele
18.00	Življenje ob jezeru, 19. del
18.25	Črna kronika, 19. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Alo, alo, 22. del angleške serije
20.35	Vikarka iz Dibleya, 11. del angleške serije
21.10	Črni gad, 11. del angleške serije
21.45	Hotel poldruga zvezdica, 11. del angleške serije
22.20	Gospod Bean, 22. del angleške serije
22.50	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
23.40	Alo, alo, 22. del angleške serije
00.15	Vikarka iz Dibleya, 11. del angleške serije
00.50	Črni gad, 11. del angleške serije
01.25	Hotel poldruga zvezdica, 11. del angleške serije
02.00	Gospod Bean, 22. del angleške serije
02.30	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja

TevePika

6.00	Tv Prodaja
6.30	Kulturne drobtinice, 25. let revije Nova revija, pon
7.00	Vodič po podjetništvu, pon
7.15	Spoznajte jo rastlino, 2 del, pon
7.30	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
8.00	Sijaj, pon
8.30	Tv prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Algea, popolnoma naravno poživilo za športnike
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ko nam grozi narava, mag. Renato Vidrih
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, zemeljske spremembe
11.30	V harmoniji z naravo
12.00	S Pingom korak višje, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.00	Preverjeno POP TV
14.00	Glasbeni Mozaik
17.00	Odbojka na mivki, Siemens masters 2005, pon
17.30	Navigator, prvič
18.00	Moto šok, prvič
18.15	Vodič po podjetništvu, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja
19.00	Zalgrajmo in zapojmo 2005, prvič
20.00	To morate vedeti, svetovalna oddaja
21.00	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Slovenska glasbena lestvica
00.00	Tv prodaja
00.30	Glasbeni Mozaik

PETEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Turistične novice
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
17.00	Ob petih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Spoznanje več - predsednik manj (dr. Drago Ocvirk)
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
Ponovitve:	
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
00.45	Spoznanje več - predsednik manj
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Oddaja z Bogdanom Žoržem 2. Zakonska oddaja 3. Svet oblikuje mlade 4. Oddaja z Karlom Grzanom
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva

12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov nagovor pred nedeljo
21.15	Svetniški kandidati - škof Vovk
Ponovitve:	
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Iz žitnice slovenstva
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. Mase
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Poročila
19.45	Škofov nagovor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izživi vere
21.30	Radijski roman
Ponovitve:	
22.00	Naš gost
23.00	Graditelji
23.45	Svetniški kandidati
00.30	Iz življenja vesoljne Cerkve
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Kratka kateheza
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva

13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
17.00	1. Zdravstvena 2. Svetloba in senca 3. Pravne zagate 4. Aktualno
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	Zanimivosti nočnega neba (1.), Prijatelji radia Ognjišče II. (2. - 5.)
Ponovitve:	
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Predstavljamo vam
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
13.30	Skriti zaklad (1., 3.), Gradimo odprto družbo (2., 4.)
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Luč v temi (1.), Juretov večer (2., 4., 5.), Vstani in hodi (3.)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Sončna pesem
Ponovitve:	
23.00	Ponedeljekova 17.
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Sredin trn
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Sredin pogled v svet
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znanko
Ponovitve:	
23.00	Luč v temi (1.), Skriti zaklad (2., 4.), Vstani in hodi (3.)
24.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Pod lipo domačo
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Oddaja KP studija
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Dijaška oddaja
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
Ponovitve:	
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Trgovina Tivoli

Po precej dolgem postu sem si minuli teden privoščil nekaj dni v družbi znamenitega hrvaškega športnega časopisa, ki zna resnično poskrbeti za svoje bralce. Seveda je še posebej zanimiv, kadar je v glavni vlogi najuspešnejši improvizator v zgodovini hrvaškega nogometa Miroslav Blažević.

Čiro že nekaj časa nima sreče z izbiro delovnega okolja: tudi v Splitu se mu dogajajo podobne ali celo še hujše stvari kot v Murški Soboti. Seveda je tokrat še bolj na očeh javnosti, saj ima v rokah ponos Dalmacije. Hajduk je klub, od katerega se vedno pričakuje veliko, zato je vodenje takšnega kolektiva še posebej stresno. Težava je v tem, da imajo na Poljudu kopico polovičnih igralcev, ki si ne zaslužijo belega dresa. Vse skupaj je seveda posledica slabega vodenja in dolgov iz preteklosti. In tu nastopi veliki motivator Blažević, ki ne more brez cirkusa, pa čeprav njegovi varovanci letijo s trapeza. Po prvi tekmi proti Debrecenu je bilo skorajda vsakomur jasno, da bo Hajduk izpadel, ker je naletel na boljšega nasprotnika. Obstajalo je minimalno upanje, ki pa je bilo dovolj za popolno mobilizacijo medijev, ki so se hitro nalezli optimizma, s katerim so okužili navijače Hajduka. Razumniki so sklonili glave in izpod čela spremljali še eno pravljico v režiji genija za odnose z javnostmi, ki je po debaklu na Poljudu izgubil skorajda vso kredibilnost. Njegova ljubezen do novinarjev ga je pripeljala v neroden položaj, saj se mora zdaj soočiti s kritiko vesoljne hrvaške, ki ima že malce dovolj njegovih medijskih izpadov.

Seveda smo lahko pri nas bolj mirni, saj se naši Čiroti ne dogajajo na straneh dnevnega tiska. Če pa že, potem jih je več za točilni-

mi pulti, kjer je lahko vsakdo pameten. Ko je treba kaj bolj konkretnega povedati pred očmi javnosti, se jih večina poskrije. Škoda, da se potuhnejo tudi tisti, ki res kaj vedo o športu in njegovem zakulisju. Malce več mobilizacije pred pomembnimi tekmovanji gotovo ne bi škodilo, še posebej, kadar smo v igri za kakšno pomembnejšo uvrstitev. Skromnost v nepravem trenutku lahko veliko stane, o čemer smo se že velikokrat prepričali. Seveda je govor o naših najboljših košarkarjih, ki so začeli priprave za evropsko prvenstvo. Prepričan sem, da naši fantje potrebujejo spodbudo, saj bodo v nasprotnem primeru tudi sami začeli dvomiti v svoje poslanstvo. Predtekmovalna skupina

škarskega ponosa, ki bo odslej v rokah tujih mešetarjev. Namesto domačih košarkarjev, ki so osnova prvega kluba v državi, bomo imeli v Tivoliju izložbo sumljive robe, ki se bo prodajala na račun priznane blagovne znamke. Posledica tega bo osip gledalcev, ki so že tako dokaj apatični. Kako zelo pogrešajo "domačo" košarko, smo lahko začutili na poslovnih tekmah Jureta Zdovca, ko so se največ aplavza namenili Dušanu Hauptmanu. Sporočilo je bilo jasno: vrnite nam domačo košarko! Žal je prišel klic s tribun prepozno, za kar so krivi vsi tisti, ki bi morali, pa niso niti mignili s prstom, da bi pomagali domači košarki.

Seveda je takšna klima kot nalašč za nove oblastnike, ki lah-

Namesto domačih košarkarjev, ki so osnova prvega kluba v državi, bomo imeli v Tivoliju izložbo sumljive robe, ki se bo prodajala na račun priznane blagovne znamke. Posledica tega bo osip gledalcev, ki so že tako dokaj apatični. Kako zelo pogrešajo "domačo" košarko, smo lahko začutili na poslovnih tekmah Jureta Zdovca...

se zdi kar primerna za doseg prvega cilja, preboja v naslednji krog tekmovanja. Potem bi bilo gotovo vse lažje, saj bi naši videli, da res lahko naredijo nekaj velikega. Za takšen preskok v zavesti je potrebno tudi malce fanatizma in zdrave evforije.

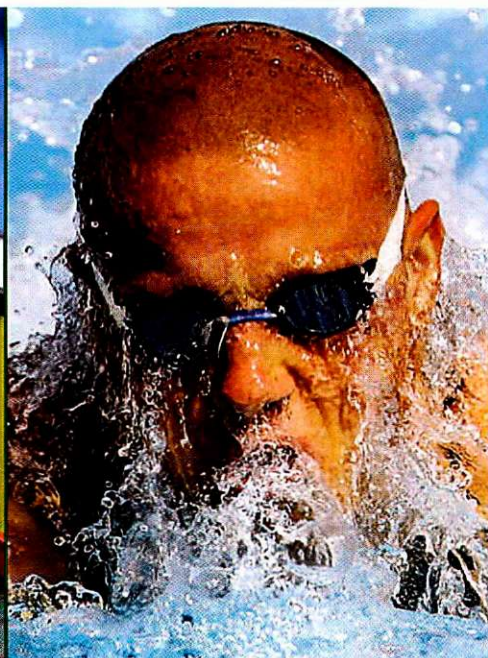
Žal se prav v času akcije Beograd ruši tudi klubska košarka, ki gre po sledih nogometa. Dolgovi iz preteklosti, za katere ni nihče odgovarjal, so pripeljali do delne paralize slovenskega ko-

ko popravijo napake iz preteklosti in rešijo kar se rešiti da.

V poplavi negativne energije pa so bili tudi svetli trenutki. Pojavila se je plavalka Sara Isaković, ki ji slava ni v breme. Naša odlična plavalka je celo povedala, da se veseli, ker lahko daje izjave. Končno nekdo, ki ni obremenjen z novinarji in njihovo radovednostjo, ki je mnogim odveč. Upam, da bo Sara ostala takšna čim dlje in da se bomo lahko od nje nalezli še veliko optimizma.

17-letna Sara Isaković je na nedavno končanem DP v plavanju osvojila kar 9 naslovov! Emil Tahirovič (desno) - dvakratni finalist v prsnem slogu!

V tokratnem članku bomo ugotavljali povezavo med žabico in kanadskim Montrealom. Na videz sicer absurdna povezava, ki pa bi lahko kaj kmalu postala legendarna, če bi Emilu Tahiroviču uspelo le za četrtingo sekunde hitreje priplavati v cilj. Tedaj bi se slovensko plavanje po letu 1982 ponovno povzpelo na zmagovalni oder.

Žabica v Montrealu

Leta 1982 je na svetovnem prvenstvu v ekvadorskem Guayaquilu Darjan Petrič osvojil bronasto kolajno na 1500 metrov v prostem slogu. To so bili namreč zlati časi bratov Petrič, ki sta s sijajnimi dosežki obnorela nacija; njuni plavalni nastopi pa so jo v zajemalkah pošiljali v delirij. Med drugimi tudi legendarnega hrvaškega komentatorja Mladena Delića (1919–2005), ki je ob njunem plavanju od vznichenja izgubljal glas. Po zlati in bronasti medalji na 400 m prosto na evropskem prvenstvu v Splitu leta 1981 pa se je kar sredi prenosa svojim raskavim glasom zahvalil: "Hvala mama i hvala tata Petriču!"

Paglavci

Kako že? Povezava med žabico in Montrealom? Mladen Delić bi dejal: "Pa je li to moguće!?" Poglejmo... Ob koncu julija se je v naše kraje naselila neznosna vročina. Nad srednjo Evropo je bilo območje visokega zračnega pritiska, od jugozahoda pa je k nam v višinah pritekal zelo tople in suh zrak. S takšno vremensko sliko je bilo najustreznejše živeti nekje ob vodi (morju), ki vztrajno blaži temperaturne viške dneva. Avtomobilske kolone so drle proti Jadranu, iz vozil pa je odmeval refren severno-primorskega pevc Iztoke Mlakarja

"Poletje spet zdaj k nam prihaja". 55-letni Peter se pred žgočo mestno pripeko sicer ni umaknil v Mlakarjevo obljubljeni deželo Republiko Palma de Coco, jo je pa z otrokoma ucvril na hrvaško obalo. V njegovem dosjeju pa je med drugim zapisan tudi podatek, da so iz njegovih rok splavali proti odprtemu morju vsaj trije paglavci. Njihovi kasnejši plavalni dosežki so bili sicer daleč od rekordnih in tudi s tehniko se ne morejo ravno pohvaliti; vsi trije so namreč zašli v druge vode. Vrhunska pa je bila Petrova zagnanost! Medtem ko je njegova žena tovorila hladilne skrinje, plavalno in ležalno opremo, je Peter v morskem plitvini že odšteval čas do slavnostne splavitve najnovejšega čolnika. Mali paglavec se je moral, preden so ga zamikale teritorialne vode, otrešiti še vseh odvečnih plastičnih kanglic. Potem ga je Peter pričel s svojimi rokami lahkotno vrteti okoli svoje osi. Iz kroga v krog je šlo vse hitreje... Močno je šumelo in voda se je pričela peniti. Paglavec si je najbrž domišljal, da je gliser. Ta in še nekatere druge premetene vaje so se morale tolikokrat ponoviti, da se je mali počutil kot riba v vodi,

kot povzpnetez v Bylinerju, skratka udobno. Že v naslednjem trenutku pa se mu je Peter za nekaj metrov odmaknil. Če se mu je mali paglavec želel približati, se je moral spustiti v svojo prvo bitko s fizikalnimi zakoni, kjer je moral biti vzgon (op. rezultanta sil, s katerimi deluje mirujoča tekočina na plavajoče telo) uravnotežen s silo teže. Tudi slanost je do neke mere blagodejno vplivala na paglavčovo plovnost. In kako se je bitka razpletla? Paglavec je po pasje začofotal in se ob huronskih vzklkih okolice naposled prebil do Petra. To pa še ni bilo vse... Paglavec, pijan od vese-

lja, je takoj zatem že prejel novo lekcijo z naslovom "Kako plavamo žabico?" In Peter je pričel nazorno kriti po žabje, zdaj po zraku, zdaj po vodi, zdaj z rokami, zdaj z nogami.

Žabica

Plavanje je šport, kjer se inovacije pojavljajo občasno, toda ne redko. Tako kot so se skozi zgodovino pri vseh štirih tehnikah pojavljale grobe in fine spremembe, se spremembe dogajajo tudi danes. Največ polemik, argumentiranih debat in uganj je v zadnjem desetletju segalo na področje prsnega plavanja. Še vedno aktualna inovacija se imenuje "wave action breastroke" in izhaja iz preučevanja gibanja valov. Ideja se je rodila iz mnogih poskusov, da bi telo plavalca pri plavanju sledilo vzorcu valov. Izumitelj te nove tehnike je madžarski trener Jozsef Nagy, nekdanji plavalec prsnega sloga, ki pojasnjuje, da mora biti na začetku zavesljaja z rokami telo v horizontalnem položaju. "Na začetku zavesljaja navzven mora biti namreč glava med rokami, toda ne previsoko. Dlani sta obrnjeni navzven, kar pomaga k pravilnemu položaju glave – glava ostane med rokami dovolj dolgo in se potem tudi ne dvigne previsoko. Na začetku dela z rokami je zavesljaj zelo širok, v tem položaju pa

Liesel Jones: Avstralska kraljica prsnega plavanja.

glava še ne pride ven. Ramena in kolmolci so v isti višini. Visok položaj telesa med vračanjem rok je potrebno ohraniti čim dlje. Vračanje stopal proti zadnjici poteka počasi. V zadnji tretjini gibanja nog nazaj proti zadnjici je hitrost giba precej večja. Stopala pridejo do višine bokov med vračanjem stopal na začetek zavesljaja navzdol." Nagy razlaga, da gre pri prsnem plavanju za tri vrste gibanja: zavesljaj, ob koncu zavesljaja sunek gornjega dela telesa naprej, in kot tretje, udarec z nogami. Sunek pomaga telesu, da ne izgubi hitrosti in potuje naprej. Pri zavesljaju z rokami je pomembno, da se plavalec ne dvigne preveč visoko, ramena pa stisne k sebi, tako da se skorajda že stikajo z ušesi. Potem z rameni ob ušesih poskuša doseči obliko puščice. Tako se pripravi na čisto drsenje v popolnoma zravnanosti poziciji. Pri tradicionalni tehniki bi na tej točki telo padlo navzdol v iztegovanju v zaključek zavesljaja. Tu pa namesto tega "skoči" naprej. Ob tem sunku naprej pa pride do zaključnega udarca z nogami.

Montreal

S popolnim poznavanjem "wave action breastroke" teorije so se najboljše prsašice in prsaši spopadli na pravkar minulem SP v francosko govorečem Montrealu. Francosko govorečem zato, ker je ob koncu 15. stoletja francoski pomorščak Jacques Cartier ob reki Sv. Lovrenca ustanovil prve francoske naselbine. Tek-

movanje za prevlado nad kanadskim ozemljem med Anglijo in Francijo pa je v 17. stoletju postajalo vse središnje. Po spopadih je bila leta 1763 v Parizu podpisana mirovna pogodba, s katero se je končalo obdobje francoske oblasti v Kanadi. S quebeškim zakonom pa so Britanci francoskemu prebivalstvu Nove Francije zagotovili pravico do svoje vere, jezika in lastne kulture. V gnezdu francoske besede sredi anglosaksonskega sveta sta torej v žabici kraljevala Američan Brendan Hansen ter Leisel Jones iz Avstralije, iz držav, ki sta pobrali tudi največ najzlahtnejših odličij. Če je bil Hansen le za las boljši od svojega večnega tekmeca Kosukeja Kitajime, pa je bila Jonesova za razred boljša od preostalih. Na 200 metrski razdalji je namreč za neverjetnih 72 stotink zrušila svetovni rekord Američanke Amande Beard. Njeno prsno plavanje je bilo zares izjemno, saj je bil za razliko od preostalih, ki so bolj ali manj navpično spreminjale ritem zavesljaja in s tem očitneje škropile, njen zavesljaj veliko bolj diagonalen, glava pa se pravzaprav nikoli ni docela potopila. Bila je zares žabja gliserka, ki je rušila mejnike. V prsnem plavanju pa je z Emilom Tahirovičem vred ponovno dihala tudi nacija. Z dvema finaloma je navdušil in postal stalni član elitne skupine najboljših žabic na svetu. Glede na njihovo razširje-

Grant Hackett: 3 zlata odličja (5 medalj) in četrti zaporedni naslov na 1500 m prosto so ga ustoličili za najboljšega plavalca minulega SP.

nost je to zagotovo fantastičen dosežek. Kdor pa ima raje prosto in hitrejše plavanje, je bil z mislimi pri simpatični 17 letni Sari Isaković, ki je s petim mestom na 200 m prosto dosegla najboljšo slovensko žensko uvrstitev vseh časov. V Radovljici, ki ima poleg doseganja vrhunskih rezultatov čas tudi za solo - obiskovala je drugi letnik mednarodnega oddelka bežigradske gimnazije, dobiva slovensko plavanje močnega aduta tudi za prihodnost. Za Peking 2008!

Beloruski ključ

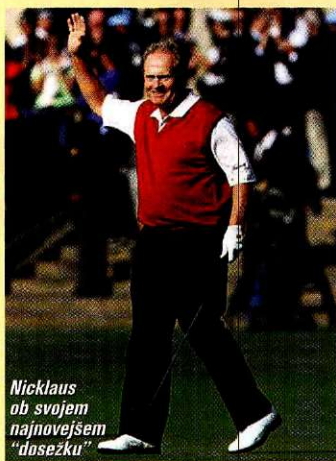
Po letu 1982 je v slovenskem plavanju zazijala praznina. Slovenci smo namreč od tedaj na SP beležili le še dva finalna nastopa, najboljša ženska uvrstitev nasploh pa je bila do Isakovičeve 9. mesto Urške Slapšak (50 m delfin) iz Fukuoke 2001. Desetletje pred tem je v Slovenijo prispel priznani beloruski strokovnjak dr. Dimitrij Mancevič. Nekdanji član reprezentance Sovjetske zveze, na olimpijadi v Seulu pa tudi njen trener, je vnesel nov interdisciplinaren pristop, obilo teoretsko-metodo-

loških novosti in strokovno poudarjen trening. Slovenski trenerji na čelu s Čermakom, Globočnikom, Potočnikom in Pikcem so mu sledili. Metka Sparovec je s svojimi sprinterskimi nastopi konec 90.-ih že napovedala nov plavalni zagon na Slovenskem, sestrji Kejzar sta bili znanilki novega vala, v Petru Mankoču pa smo dobili prvega svetovnega rekorderja, ki bo letos decembra v Trstu naskakoval fantastičen dosežek - šesti zaporedni evropski naslov v kratkih bazenih v disciplini 100 m mešano. Ob tem je v isti disciplini v Indianapolisu letos še ponovil naslov svetovnega prvaka. V velikih bazenih zaradi specifičnih fizičnih predispozicij žal najbrž nikoli ne bo takšen šampion kot je v kratkih. Dr. Mancevič: "Kdor je dober v kratkih, je dober tudi v velikih bazenih!" Ob pravkar končanemu SP v Montrealu pa je slovensko plavanje dokončno zajel novi val, ki je tako silovito pljusnil, da je razkril pet finalnih nastopov: Sara Isaković (200 m prosto), Emil Tahirovič (50 in 100 m prsno), Blaž Medvešek (100 m hrbtno) ter moška štafeta 4 x 100 m mešano, ki simbolizira kvaliteto sedanjega plavalnega rodu. Imeti štafeto v finalu SP namreč pomeni zgoščeno kvaliteto ter notranjo konkurenco. Povezava med žabico in Montrealom pa torej leži v fantastičnem svetovnem prvenstvu, ki je postreglo z osmimi svetovnimi rekordi in odličnimi slovenskim prispevkom. Lovro Kastelic

na kratko

JACK NICKLAUS ODŠEL MED LEGENDE

Legendarni ameriški igralec golfa Jack Nicklaus se lahko poleg niza izjemnih rezultatov, ki jih je nanižal v svoji bogati športni karieri, po novem pohvali še s tem, da je poleg britanske kraljice in njene matere edina oseba, ki so jo upodobili na britanskem denarju. Nicklausova podoba namreč krasi škotski bankovec za 5 funtov, ki so ga nedavno začele izdajati škotske banke. Monetarni sistem Velike Britanije je takšen, da škotskim bankam dopušča, da tiskajo lastne funte, vendar jih je treba v Londonu zamenjati za angleške. Sicer pa se je

Nicklaus ob svojem najnovejšem "dosežku"

Nicklaus od aktivnega športnega tekmovanja poslovil na letošnjem Odprtem prvenstvu Velike Britanije. V

svoji bogati karieri je osvojil 18 velikih turnirjev in nešteto malih.

FOTOFINIŠ

Ste se kdaj vprašali, kako lahko v atletiki do stotinke natančno izmerijo čas sprinterjev v teku na kratke razdalje? Odgovor je tukaj, vse skupaj pa niti ni tako zapleteno, kot bi mislili. Ko štarter na začetku teka sproži pištolo, s katero da znak, da se tek lahko začne, pištola prek elektronskega signala ali bliska (odvisno od posamezne štartne pištole) sproži posebno digitalno kamero, imenovano tudi fotofi-

niš. Slednja naredi niz fotografij, s katerih je mogoče natančno razbrati čas, v katerem je neki tekmovalac prečkal ciljno črto, pa tudi kdo izmed tekmovalcev jo je prečkal prvi. Ker je tovrstna tehnika prav zaradi niza slik, ki jih naredi kamera, izredno natančna, so zmote skoraj izključene.

Digitalna kamera naredi niz fotografij, s katerih je mogoče na tisočinko sekunde natančno razbrati čas tekmovalca.

Glasba iz filma Fantastic 4

Četrtega avgusta letos je platna slovenskih kinematografov ugledal film Fantastični štirje ali Fantastic 4, medtem ko je bil cd z glasbo iz filma v prodaji že nekoliko prej. Gre za akcijski film, zgodbo o štirih super junakih, ki svoje sposobnosti pridobijo po sevanju kozmičnih žarkov pri eksperimentalnem poletu vesoljske ladje. Njihova telesa se tako popolnoma spremenijo, s čimer lahko kljubujejo zakonom fizike in so sposobna neverjetnih transformacij. Vsak od četverice dobi svojo unikatno sposobnost - od neverjetne fizične moči, raztegovanja preko vseh meja, kontroliranja ognja do nevidnosti. Tako kot so neverjetne sposobnosti Fantastičnih štirih, pa je zanimiv in pester izbor izvajalcev na plošči. Od udarnih Velvet Revolver, ki so posebej za ta film napisali novo pesem, do dueta Anastacie in kitarista zasedbe Evanescence Bena Moodyja v prvem singlu s plošče "Everything Burns".

Karanova rožica

S skladbo Zrinka Tutića "Ružo moja bila" je eden prepoznavnejših hrvaških vokalov, Goran Karan, pometel z vso konkurenco že na tradicionalnem Splitskem festivalu in osvojil Grand Prix Splita 2005, le ne-

kaj tednov kasneje, na najprestižnejšem festivalu Srbije in Črne Gore "Sunčane skale", pa je z isto pesmijo ponovno prepričljivo zmagal. Pesem tako ne bi mogla bolje pripraviti tere na izid Goranovega novega albuma "Od srca do usana", ki je izšel pred nekaj tedni, na njem pa je poleg ome-

njene tudi že poznana Dorina skladba "Bijele zastave" ter še 14 drugih.

Lepi v črnem

"Pretty in Black" je nova plošča danskega dua The Raveonettes, ki ga sestavljata avtor, multiinstrumentalist in vokalist Sune Rose Wagner ter basistka in vokalistka Sharin Foo. Že s prejšnjimi projekti sta dokazala privrženost garažnemu zvoku zgodnjega rock "n" rolla, tokrat pa svojo glasbeno usmerjenost samo še potrjuje. Nova plošča je nekoliko manj ostra in temna ter veliko bolj optimistično razpoloženska kot prejšnja. Pesmi na tokratnem projektu so še bolj raznovrstne kot na debitantski plošči "Whip It On" iz leta 2003, saj prvi singel, izvrstna popevka "Love in a Trashcan", namerno spominja na Phil Spectrovskega zvok 60-ih let, medtem ko sta "The Heavens" in "Y-

ou Say You Lie" prevetreni z značilno darkerskim zvokom Sunove kitare. Posebnost plošče je vsekakor gostovanje Ronnie Spector v "Ode to L.A." legendarne "bad girl" vokalistke, ne moremo pa tudi mimo odlične predelave velikega hita "My Boyfriend's Back", ki ga je napisal Richard Gottehrer, istočasno tudi producent nove plošče The Raveonettes, ter pesmi "Twilight", ultimativnega rockabilija, podprtega s techno beati, ki ga predstavijo kot pravo indie-disco himno. "Pretty in Black" je izreden album, ki ga odlikujejo na videz kot steklo krhke harmonije, sanjave melodije in dramatičnost filmov b-produkcije iz 50-ih let.

Saškina "Luna"

Za eno večjih presenečenj letošnjega MMSa je zagotovo poskrbela Saša Lendero, ki je na finalnem večeru kot gostja predstavila novo dinamično pesem. "Luna" je nedvomno energijska bomba latino ritma z bogatimi tolkali, izvirnimi vokalnimi linijami in vrhunsko produkcijo. Poleg navdušene publike so jo za hit že med samimi vajami proglasili tu-

di glasbeniki. Odlična koreografija, v kateri se je poleg osmih plesalcev odlično izkazala tudi Saša, je delo priznanega koreografa Gene iz plesne šole Bolero. S pesmijo Luna Saša napoveduje izid svojega novega albuma v mesecu oktobru, zagotovo pa bo ta po zadnjih dveh pesmih bistveno drugačen kot njeni prejšnji.

Cherry Pie

Poleg izvrstne pevske kariere se Jennifer Lopez zadnje čase vse bolj pojavlja v romantičnih komedijah in si tako uveljavlja status igralko vlog z romantičnim pridihom. Prav tako pa romantični pridih preveva tudi večino njenih pesmi z novega albuma "Rebirth". Po uspešnem hitu "Get Right" sedaj prihaja nova pesem "Cherry Pie", katere melodija je obarvana s pridihom uspešnic iz 80-ih let; kot pa se za Jennifer spodobi, z moderno produkcijo.

Vivian - Noč in dan

Če vas ime Vivian spomni na del dueta 2 Alive, potem imate prav. Glas pevke Vivian nas je konec prejšnjega tisočletja vrtel v diskotečnih ritmih, zaznamovan predvsem v pesmih Moja misel, Obožujem te, Še eno noč in Vrni se. Po nekajletnem premoru se je prav to tudi zgodilo, Vivian se je vrnila. Pred časom smo že lahko slišali njeno novo pesem Princeska, tokrat pa se vrača s prenovljenim hitom Noč in dan, konec poletja pa bo pesem objavljena tudi na prihajajoči kompilaciji Dee Jay Time Beli album št. 9.

**IZŠLA JE ZGOŠČENKA Z EPIZODAMI
PRILJUBLJENEGA MATJAŽA JAVŠNIKA**

**13 EPIZOD MATJAŽA
+3 TILIKE**

NAROD-njaki

Z mojo družino je križ. Odkar sem jih parkrat posamično omenila v svojih ocenah naših medijev, si zdaj že domišljajo, da je tale rubrika pravzaprav "naša". Tako rekoč hišna. In dobesedno prisilili so me, oče je v tem prednjačil, da je treba nekaj napisati tudi o petkovih večerih na Televiziji Slovenija. Nič ni pomagalo sklicevanje na moj imidž, ki mi bo z oceno oddaje o narodno-zabavni glasbi popolnoma popačen, oče je vztrajal. "Bom jaz narekoval," je dejal.

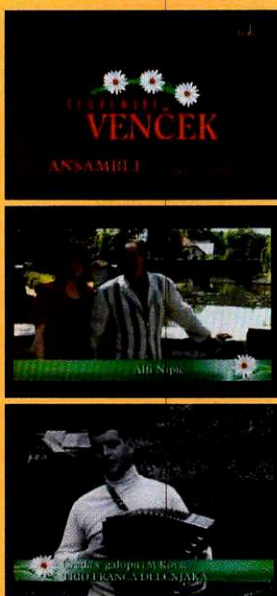
"Televizija Slovenija je z oddajo o narodno-zabavni glasbi v poletnih mesecih ob petkih ob 20. uri naredila potezo, ki se je ne bi bilo treba sramovati tudi med letom," je začel. Uf, oče je pa res talentiran. In nadaljeval. "V oddaji se spet spomnimo naših rosnih let, črnobelih posnetkov televizije, odličnih besedil, ki smo jih nekoč vsi požvižgavali, spomnimo se tudi Slovenstva," je do konca povedal oče, kajti iz ekrana je ravnokar zazvenela pesem "Ljubim te, Slovenija zelena, moje si zavetje, moj si dom," in oče in mama sta pritegnila skupaj z Alpskim kvintetom. Sestra je že predhodno nekaj govorila o "stali" in se preselila v svojo sobo.

No, zdaj pa zares. Mislim, da je oddaja SLOVENSKI VENČEK, ki jo je nacionalka uvedla čez poletje, solidna pogruntavščina, čeprav bi nekaj truda, ki bi ga v zgodovino narodno-zabavne glasbe in v napovedi posameznih pesmi lahko vložila voditeljica, popularni Alfi Nipič in urednica Smilja Baranja, ne bilo odveč. Ogledala sem si prvo avgustovsko oddajo in opazila, da prvih petnajst minut med posameznimi posnetki sploh ni bilo nobene napovedi. Lenoba, pozabljenost ali kaj? Ne trdim, da bi Baranja in Nipič morala pripraviti besedila, zrela za SA-ZU, ampak nekaj besed o vsakem od ansamblov bi pa že lahko zmogla. Če ne voditeljica, pa šefi ansamblov ali pa pevke in pevci, ki bi se spomnili kakšnega dovtipa iz njihove bogate glasbene kariere. Ideje je pa treba imeti, mar ne? Saj nič ne rečem, pretirano govorjenje in dolgi uvodi bi verjetno zmotili glasbene navdušence, ampak da gre kar takole 15 uvodnih minut mimo kot lepljenka arhivskih posnetkov, mi pa ni bilo všeč. Lahko bi tudi, na primer, vsak posnetek opremili z letnico nastanka pesmi. Da bi si približno predstavljali tudi mi iz mlajše generacije, ki nam ta glasba ne pomeni toliko kot našim staršem, kaj se je takrat v glasbenem svetu dogajalo in kdaj. Posnetki, črnobeli, še okorna režija, švenk na levo in nazaj, so namreč tudi z vidika razvoja režije in nasploh ustvarjanja videoprodukcije v narodno-zabavni glasbi lahko čisto zanimiva reč. Tudi za nekoliko zahtevnejše gledalce. No, vmes se je pojavilo že neko mlado dekle, Damjana, ki je reklo približno takole: "Vmes zaplešem tudi kakšen valček, če je treba." "To pa to," je namignila sestra, ki je prišla skrivaj pogledat, kaj se dogaja. "Valček je pa fajn zaplesati. Ni drugega žura brez kakšnega valčka in polke," je navrgla. Skoraj sem padla v znak, oče jo je s hvaležnostjo pogledal, mama pa rahlo pobožala. "Pa le še ni vse izgubljeno," sta zadovoljno ugotovila starša, meni pa ukazala:

"Lepo napiši o petkovi oddaji, saj vidiš, da jo komaj čakamo."

Pa naj bo. "Kjer lastovke gnezdiijo, so dobri ljudje doma." Hura!

Magična gledalka

horoskop

Lev (22.julij – 21.avgust)

Veselite vam bo napolnilo dušo, ko boste pogledali nazaj, na to, kar ste v svojem življenju naredili. Ne ozirajte se na mnene drugih in se podajte na daljše potovanje in to tja, kamor si že dolgo želite. Imeli se boste skrajno lepo.

Devica (22.avgust – 21.september)

Veliko časa ste potrebovali, da ste vsaj približno ugotovili, kje ga biksate. Še nekaj časa pa boste potrebovali, da boste ugotovili, kaj morate storiti, da boste položaj kolikor toliko uredili in popravili. Bodite pozorni do bližnjih!

Tehtnica (22.september – 22.oktober)

Vaše premišljevanje in tehtanje vas bo stalo precej živcev in vse druge ravno tako. Bodite bolj odprti za kritiko in za vse, kar vam ljudje povedo sami od sebe o vas. Mogoče boste pri sebi lahko kaj popravili, za kar še niste imeli prilike.

Škorpion (23.oktober – 21.november)

Veselite se življenja in dajte si duška s prijatelji in vsemi, ki vas ta trenutek obdajajo. Prišli boste do prijetnega zaključka, da vas imajo ljudje navsezadnje zelo zelo radi. Kmalu boste doživeli še nekaj prijetnih presenečenj.

Strelec (22.november – 20.december)

Vaše kritično stanje se bo kmalu nepričakovano rešilo in boste prav dobre volje. Življenje se bo začelo odvijati po ustaljenih tirnicah tako, kot ste si vedno želeli. Presenetilo vas bo še krajše potovanje v kraje, ki ste si jih vedno želeli videti.

Kozorog (21.december – 19.januar)

Zdelo se vam bo, da so vsi vaši napori zaman. Toda kmalu se bodo rezultati pokazali – toda ne popolnoma takšni, kot ste si želeli. Morali se boste pač sprijazniti s tem, kar bo prišlo. Kmalu se vam bodo odprla nova obzorja.

Vodnar (20.januar – 18.februar)

Slaba volja vam ne bo nič pomagala – morali se boste spoprijeti z zoprno osebo, ki vam skuša greniti življenje. Izkazali se boste za zelo učinkovite in ploskali vam bodo celo tisti, ki so do vas sicer zelo zelo kritični. Lepo bo.

Ribi (19.februar – 20.marec)

Ribica je zaplavala in dekle poškopila. Dobro, dovolj je bilo zabave. Spravite se v red in vsak dan kaj naredite. Vaša družina bo z vami vsekakor zelo zadovoljna. Tako se vam bo zdelo lepo, da vam bo skorajda zrasel greben.

Oven (21.marec – 20.april)

Raje se spravite pokonci in nekaj naredita zase. Ležanje vam ne bo prav nič koristilo. Kjer je volja, je tudi pot. Dovolj dobro je, da pomislite na bistvene stvari v življenju, ki vas bodo dvignile pokonci. Za konec tedna si privoščite kaj lepega.

Bik (21.april – 21.maj)

Izkoristite tople poletne dni za popoldanska pohajkovanja naokrog. Črne misli preženite in si priključite v spomin dogodke, ki ste jih najlepše doživeli. V miru in tišini si boste nabrali novih moči za nadaljnje delo.

Dvojčka (22.maj – 21.junij)

Če že ne boste mogli iti na dopust, pa si privoščite raje še kaj sproščujočega. Ob koncih tedna imate dovolj zamisli, da jih lahko uresničite. Tako kot živite vi, živi le malokdo, zato bodite kar je mogoče zadovoljni.

Rak (22.junij – 21.julij)

Kupovanje vas ne bo osrečilo tako, kot bi si želeli. Zato si raje premislite glede nakupa in se posvetite rajši športu in drugim izletniškim dejavnostim, ki vas bodo zelo poživile in pripravile na nov delovni teden. Srečno!

Nova obzorja, d.o.o.

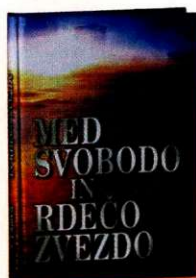
Komenskega 11
1000 Ljubljana

MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe.

Avtor: Dušan S. Lajovic
347 strani

6.200,00 SIT

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od svojega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov
Avtor uvodnika: dr. Jože Pučnik
519 strani

5.000,00 SIT

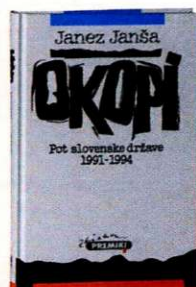
OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994.

Prodanih več kot 17.000 izvodov!

Avtor: Janez Janša
309 strani

2.200,00 SIT

PREMIKI

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992

Prodanih več kot 61.000 izvodov!

Avtor: Janez Janša

363 strani

2.200,00 SIT

100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja

Avtor: Milan Zver
125 strani

2.200,00 SIT

PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL

Zbornik razprav in referatov, ki so nastali za simpozij ob prvi obletnici Pučnikove smrti

Avtor: Milan Zver in drugi
155 strani

3.000,00 SIT

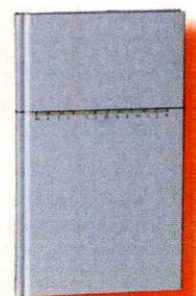

MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot

Avtor: Tone Kuntner
72 strani

2.200,00 SIT

MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja.

Avtor: Jože Dežman
336 strani

6.510,00 SIT

Knjige lahko naročite na telefonski številki 01/ 43 45 463 ali preko elektronske pošte knjigarna@demokracija.si

knjigarna
DEMOKRACIJA

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

KNJIŽNI KLUB
Samorog

*Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljica obzorja sveta.*

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, spleti: www.samorog.com

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov								SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	STRAHOVIT TROPSKI VIHAR	KDOR ROVARI	POKRAJINA V VIETNAMU	NAVITJANJE S KLICI	DEMOKRACIJA
Knjižni klub Samorog Velike misli, dogodki in osebnosti preteklosti, žive teme sedanjosti, literarni junaki in njihove zgodbe, pesniške širine duha in pravljica obzorja sveta. Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06, e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, spleti: www.samorog.com								VRSTA IGRE S KARTAMI						MARKO OKORN
								GORSKO ZEMLEPIŠNO IME						
								UMIVALNIK						
								PRESIHAIJOČE JEZERO V JUŽNI AFRIKI						PRISTANIŠČE (KNJIŽNO)
								VODNI VRTINEC				CITA POTOKAR PREB. KARANTANIJE		
DEMOKRACIJA	KAMNITA GMOTA	PLAČILO ZA PREVOZ, PREVOZNA	NAJBOLJŠA VRSTA SADROVCA	SLOVENSKI PISATELJ (ANDREJ)	PRISTANIŠČE V ALŽIRIJI	PLAVALKA ISAKO- VIČEVA	SEDMA GRŠKA ČRKA	EMIL NOLDE ZNAK ZA LUTECIJ		PERZIJSKI KRALJ				
	KRAJ V OBČINI TOLMIN									ALBERT EINSTEIN	FINSKI VOZNIK RELIJA VATANEN			
	GLASBENI OKRASEK										BIVŠI ETIO- PSKI KNEZ POMORŠČAK DA GAMA			
	UTELEŠENJE BOGA VIŠNUJA							ORIENT, JUTROVO SLADKOV, RIBA						
	UDAREC ŽOGE ČEZ NASPRO- TNIKA			NATRIJ KRAJ NA OTOKU MULL			OTTO ECKMANN KRAJ PRI DOMZALAH			PEVKA RUPLOVA				
	MESTO V ROMUNJI				KRAJ NA JUGOZHODU SICILIJE	PETE SAMPRAS			KRAJ V OBČINI KRŠKO	RUS. IGRALKA (ANNA) LOPA, KOLNICA				
DEMOKRACIJA	NEM. TOVAR- NA AVTOM. KDOR PEČE KRUIH				DEMOKRACIJA	PODOLGOVAT KRUIH ZVEZDA V VOLKU						HERCE- GOVEC	KOSITER	
	PECIVO Z NADEVOM				ATLET JAPONSKA IGRA									
	NAUK O ENERGIJI										TEKOČINA V ŽILAH			
	TOVARNA PREDMETOV IZ KARTONA									DEMOKRACIJA	BEOTIJEC, AONEC			

rešitev prejšnje križanke

DAKAR, ORATAR, LAREDO,
NR, NIČ, JANKA, LE, OETA,
ANTON KREML, OK,
MARKO OKORN, PRT,
OSAR, LENA, PI, REVA, ALEŠ
VALIČ, LEJ, ČJ, ERCOLE,
OBRNE, AVTOTIP, MIZICA,
LOI, AJA, ANAKOLUT,
NOŽAR, NA, TLA, APAŠ

nagrajenci 30. številke

- 1. nagrada:** BORIS KNAVS,
Šaleška 16, 3320 Velenje
- 2. nagrada:** JON JAKŠA,
Roška c. 3,
8333 Semič
- 3. nagrada:** METKA RUTAR PIBER,
Alpska c. 1, 4260 Bled

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
18. 8. 2005 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **8. 8. 1879** se je rodil mehiški revolucionar in voditelj kmečkega gibanja za agrarno reformo v mehiški revoluciji Emiliano Zapata.
- **9. 8. 1868** se je začel v Ljutomeru prvi slovenski shod, kasneje pa so se vrstili tri leta, dokler jih ni avstrijska vlada prepovedala. Na tako imenovanih taborih so Slovenci postavljali narodne zahteve in zahtevali svoje pravice.
- **9. 8. 1902** so v Gorici ustanovili akademsko društvo Adria. Delovalo je do nasilne odprave 2. septembra 1927.
- **9. 8. 1916** so italijanske enote na soški fronti vkorakale v porušeno in izpraznjeno Gorico.
- **10. 8. 1827** se je v Kamni Gorici rodil slovenski politik in pesnik Lovro Toman. Bil je prvi predsednik Slovenske matice.
- **11. 8. 1778** se je rodil nemški pedagog in politik Friedrich Ludwig Jahn, znan kot Turnvater Jahn. Bil je snovalec nemškega telovadnega gibanja. Ustanavljal je telovadna društva (Turnverein), v katerih je poleg telovadbe širil tudi politične misli.
- **11. 8. 1880** se je v Lokvah pri Novi Gorici rodil general in politik Leon Rupnik. Avgusta 1946 je bil v Ljubljani obsojen na smrt z ustreleljivo in usmrčen 4. septembra.
- **12. 8. 1859** so začeli industrijsko izkoriščati nafte. V Pensilvaniji so naredili prvo vrtino.
- **12. 8. 1914** so poslali 17. pešpolk, tako imenovani polk kranjskih Janezov, na rusko bojišče. V bojih je padla polovica častnikov in vojakov.
- **12. 8. 1981** je ameriška družba IBM dala na trg prvi osebni računalnik.
- **13. 8. 1899** se je rodil angleški filmski režiser Alfred Hitchcock. Med snemanjem filma si je ameriška igralka Mary Anderson prizadevala, da bi čim bolj igrala, pri tem pa je želela biti tudi čim lepša. Zato je vprašala slavnega režiserja Hitchcocka: "Kaj mislite, katero stran obraza imam lepšo?" "Ljuba moja," je odgovoril Hitchcock. "Mislim, da na svoji najlepši strani pravkar sedite."
- **14. 8. 1878** se je v Trstu rodil slovenski politik in gospodarstvenik Vladimir Remec. V slovenski narodni vladi leta 1918 je vodil oddelek za delo in obrtništvo.
- **14. 8. 1931** so v Benetkah ustanovili Zavod za agrarni preporod treh Benečij s programom razlašanja slovenske in hrvaške posesti. Italijansko notranje ministrstvo je zapisalo: "Ta zemljišča so danes v rokah drugorodcev, kar ima nevarnosti za politični red. Razlastitev naj bi se izpeljala v desetih letih ... posestva naj bi se potem prepustila kmetovalcem – fašistom ali bivšim borcem iz starih pokrajin ..."

Ugodje po Aristipu

Verjetno se je v Kireni **11. avgusta 435 pr. Kr.** rodil grški filozof Aristip. Bil je Sokratov učenec, ki pa je v nasprotju z učiteljevo na dobrem temelječo etiko zagovarjal ugodje kot najvišji smoter delovanja in temelj sreče.

Svojih načel se je držal tudi v vsakdanjem življenju. Ko so mu povedali, da mu žena Laida ni zvesta, je dejal: "Prava reč! Ne plačujem je zato, da je ne bi mogel uživati nihče drug, ampak zato, da jo lahko uživam jaz!"

Dionizij, tiran v Sirakuzah, se je ponorčeval iz Aristipa in ga vprašal, kako to, da vladarji ne obiskujejo filozofov, filozofi pa obiskujejo vladarje. Aristip mu je mirno odgovoril: "Tako je kot pri zdravnikih. Tudi bolniki ne obiskujejo zdravnikov, ampak obiskujejo zdravniki bolnike."

Seveda je bilo to v času pred našim štetjem. Takrat so zdravniki obiskovali bolnike, ko pa danes pogledamo v zdravnikovo čakalnico, je očitno, da so se časi močno spremenili.

Slovenščina v gimnazijah

8. maja 1859 je izšel cesarski ukaz o rabi ljudskih jezikov na gimnazijah, ki je določal, da se v gimnazijah dežel, kjer večina "ni nemško govoreča", uporablja večinski jezik. Nemščina ostaja le učni jezik, ki ga mora obvladati vsak, ki konča gimnazijo.

Slovenci so sprejeli ukaz z navdušenjem. Urednik Novic Janez Bleiweis je v svojih člankih ostro nastopal zlasti proti "nemškim in nemškutarskim" piscem, ki nasprotujejo uvedbi slovenskega jezika v gimnazije, in šibal te "posamne glasove" kot "čuvikanje krockarjev med milim slavčkovim petjem". Matija Majar je zahteval, da se na srednjih šolah poleg slovenščine v slovenskem jeziku poučujeta še vsaj dva druga predmeta. Muršec je zavračal ugovore glede pomanjkanja slovenskih profesorjev, knjig in slovstva. Janez Trdina je predlagal, naj na gimnazijah nemščina postane učni jezik šele tedaj, ko jo učenci dovolj dobro obvladajo. Vendar pa se cesarski ukaz na Slovenskem ni izvajal v takšni meri, kot so želeli posamezni slovenski politiki in kot obvezen predmet za slovenske dijake na večini naših gimnazij. Večje vloge pri pouku si slovenščina še ni uspeła priboriti.

Solkanski most

Po italijanski zasedbi Posočja je bila **8. avgusta 1927** končana obnova nekoliko spremene-

njenega znamenitega Solkanskega mostu, ki je bil leta 1985 razglašen za tehniški spomenik.

Solkanski most je kamnit ločni most čez Sočo v Solkanu na železniški progi Jesenice—Nova Gorica. Dograjen je bil decembra 1905, v času torej, ko so opuščali graditev kamnitih mostov. Ima drugi najdaljši kamniti lok na svetu in najdaljši kamniti lok med železniškimi mostovi. Postavitev je bila največje in najzahtevnejše inženirsko delo na Slovenskem med gradnjami nosilnih konstrukcij iz kamna. Odločili so se za graditev kamnitega mostu z razponom 80 m. Ko so se spomladi 1904 začela gradbena dela, so ugotovili, da izbrano mesto na levem bregu Soče ni primerno za temelj glavnega loka. Zato so lego mostu spremenili, dolžino loka pa povečali na 85 m. Dolžina celotnega objekta je 220 m.

Načrte za most je izdelal R. Jaussner, graditev pa je vodil L. Orley. Glavni lok je bil izdelan iz 4.533 natančno obdelanih kvadrov

iz školjčnega apnenca iz kamnoloma pri Nabrežini. Graditev je ovirala Soča, ki je pogosto hitro narasla. 24. novembra 1904 je narasla za 6 m in porušila gradbeni oder. Kljub temu je bil most decembra 1905 dograjen. Med 1. svetovno vojno je most avstrijska vojska ob umiku 9. avgusta 1916 minirala. Po preboju soške fronte so novembra 1917 začeli graditi provizorij, ki je maja 1918 že omogočal promet. Po italijanski zasedbi Posočja je bil most obnovljen v nekoliko spremenjeni obliki.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajsanja pisma, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Antikomunizem

Ustavljanje desnice se nadaljuje. Demos je bil prestreljen z agenti prejšnjega režima, ki so poskrbeli, da smo še po petnajstih letih na pol poti. V politiki in gospodarstvu je že prišlo do določene normalizacije, toda na ostalih področjih, od pravosodja do medijev, smo še daleč od pravne, pluralne in demokratične družbe. Čeprav so levičarji prevzeli tudi večino desničarskih pozicij, z družbenim premoženjem vred, pa zaslužna zvitorepka Demosa še vedno zavrača spremembe in kot dama pospremi zmago desnice leta 2004 z velikim sranjem. Razumljivo, saj je gospa Hribar akademski naslov dobila pri neusmiljenem preganjalcu cerkve in antikomunizma. Komunizem je zanjo nedotakljiv, zato pa umik od antikomunizma edino merilo za sprejemljivo oceno predsednika vlade. Rdeča diktatura naj bi bila kot pojav nekaj dobrega, le nekateri ljudje v njej so bili slabi. To je zavajanje, saj do sedaj ni bilo komunistične države, ki bi imela dobre gospodarske in demokratične rezultate.

Filozofinja najbolj obsoja tiste desničarje, ki so bili nekoč komunisti. Tudi dr. Jože Pučnik je bil kot mladenič komunist. Ko je poskušal v stranki z demokracijo, je plačal visoko ceno za golo preživetje. Verjetno je bil med prvimi, ki jih je gospa prelisčila, a s tem je škodovala tudi Sloveniji. Soprog je ob smrti velikega demokrata in osamosvojitelja že priznal zmoto, ven-

dar ona tega očitno ni sposobna.

Za upokojeno sociologinjo je totalitarizem nekaj dobrega. Ko trdi, da je vedno obveljala njena beseda, pomeni, da totalno zavrača drugačna mišljenja. V nasprotju z njo pa moralni teolog dr. Ivan Štuhec razume strpnost tako, da ima vsak pravico biti to, kar je. Ker to izjavi predstavnik Cerkve, je logično, da so deklarirane 'napredne' sile nestrpne, saj izgubljajo razrednega sovražnika. S tem bi Slovenija izgubila tudi identifikacijo s sistemskimi teroristi, kot so bili Tito, Kardelj in Kidrič.

Njeno zavračanje totalitarnega ideologa Lukšiča je žal le navidežno. Največje zavajanje pa je, ko gospa Hribar govori o spravi in nevarno za Slovenijo, ko dekan velike družboslovne fakultete in podpredsednik SD rehabilitira komunizem, pa čeprav naš polstoletni totalitarizem še ni doživel resne obtožbe, še manj obsodbe. S tem pomagajo tlakovati novo pot že zdavnaj v zgodovino spravljene totalitarizme 20. stoletja. Ali je skupni cilj lahko terorizem 21. stoletja? Ko Evropa zablude 20. stoletja rehabilitira in z liberalizmom zavrača dvatisočletne vrednote, na široko odpira vrata tujim totalitarizmom.

Ernest Pušnik, Hrušica

Tudi afere jih ne bodo rešile

Slovenija je kljub vsemu postala normalna demokratična država. Tudi sprovcirane policijske afere ne morejo presekat začetka demokratičnih reform. Mnogi državljani se sprašujejo, zakaj je potreben referendum o RTV. Zares je to metanje milijonov skozi okno, po drugi strani pa upam, da smo državljani dozoreli in spoznali, da se mora tudi RTV korenito spremeniti.

Predvsem je kritično vodenje zavoda. Nikakor ne moremo pristati na to, da je na čelu tako pomembnega zavoda nekdanji partijski sekretar. Žalostno je že to, da vodi hkrati Olimpijski komite, ustanovo,

vo, ki ne bi smela imeti ničesar z diktatorskim režimom. Menim, da so oktobrske volitve 2004 prelomnica v naši narodovi zgodovini na vseh področjih. Referenduma se moramo množično udeležiti in podpreti zakon o RTV ter s tem novo demokratično vlado, namesto da nasedamo raznim manipulantom, ki so imeli šestdeset let RTV za svoj fevd. Dolga desetletja poneumljajo naše ljudstvo, širijo nestrpnost in nasilje, ki kvarno vplivata na mlado generacijo. Nacionalna TV in Radio morata biti ogledalo države, za katero delata. Vse to sedanje dogajanje jeokusila že prva Demosova vlada. Režimski novinarji so hkrati pripomogli, da je bil izveden rop stoletja, zaradi česar se je oblikovala nova kasta postkomunističnih kapitalistov. Nova vlada oziroma koalicija vladnih strank je že pokazala prve uspehe in popravila krivice nekaterim slojem prebivalstva. Tu mislim na upokojece, ki jim bo novi zakon o usklajevanju pokojnin vsaj delno popravil krivice, ki jim jih je storila nekdanja LDS in ZL oziroma prejšnja vlada. Razumemo, da nova vlada ne more preko noči popraviti vseh zablod dvanajstletnega vladanja LDS in satelitov. Seveda pa je del teh zablod še iz časov 46-letnega vladanja zločinske partije. Zanimivo je tudi to, kako so se vsi levičarji dvignili, ko je bilo objavljeno ime enega njihovih idolov, ki ga povezujejo z največjo narodovo tragedijo in genocidom. Mitja Ribič, namestnik Ivana Mačka-Matije in njuna kompanija bi morala že zdavnaj odgovarjati roki pravice. To bi se moralo zgoditi vsaj po padcu zločinskega komunističnega režima. Pokojni dr. Jože Pučnik je pogumno nastopil, vendar so ga nekateri, še danes delujoči po-

slanci, onemogočili. Ne morem razumeti ljudi, kot je na primer dr. France Bučar, da je onemogočil lustracijo nekdanjih partijskih funkcionarjev, med njimi tudi g. Potrča, ki je onemogočal predsednika takratne komisije o povojnih pobojih v državnem zboru dr. Jožeta Pučnika. Oba sta še vedno vneta razlagalca 'demokracije'. Novinarji jih vabijo na vsa pomembna srečanja. Tudi vprašanje Ribičiča bi bilo že zdavnaj rešeno, vendar pri nas ni pomembna resnica, pomembno je, kdo jo je obelodanil. Toda prej ko slej bo obelodanjena.

Slovenci smo imeli kar nekaj Srebrenic po končani drugi svetovni vojni. Zato tudi ni res, da predstavlja Srebrenica največji poboj ljudi po drugi svetovni vojni. Najštevilnejši poboji so se zgodili na področju Slovenije! Poleg 20000 Slovencev so 'osvoboditelji' zločinsko pomorili nekaj deset ali celo sto tisoč naših nekdanjih sodržavljanov (Hrvatov in Srbov itd).

Nova oblast ima veliko podporo državljanov. Tudi na septembrskem referendumu ji bomo znova dokazali, da jo podpiramo.

Alojz Dragoš, Ljubljana

Trg revolucije Maribor

Kako dolgo bomo še imeli ime na ulic in trgov, ki se, milo rečeno, imenujejo po zločincih, namesto da bi te ulice in trge poimenovali po ljudeh, ki so žrtvovali svoja življenja za našo osamosvojitvev. Revolucionarji nas želijo prepričati, da smo si državljani med drugo svetovno vojno revolucijo preprosto izmislili. Pozabljajo, da so si na račun preteklosti podeljevali različne ordene in prispevke, da so preimenovali ustanove, mesta, ulice, trge, tudi v Mariboru, in sicer: Svetožarevska, »

» Ulica Proletarskih brigad, Trg Borisa Kidriča, Kardeljeva cesta itd.

Gremo po vrsti:

Proletarskih brigad v Sloveniji nikoli ni bilo; trdijo tudi, da revolucije pri nas ni bilo, imamo pa trg, ki je bil predhodno Trg rdeče armade, ki je bila pri nas; kaj le pomeni Svetožarevska ulica? Svetožarevo je bilo nekoč v Srbiji, pa so mesto preimenovali v Jagodino. Koli kor bi želeli kak kraj poimenovati po kaki enoti JNA, potem bi morali Tezensko dobrovo poimenovati po IV. Armadi generala Koste Nadja, ki je vse strelske jarke, tudi protitankovske, napolnil s trupli enot, ki so bežale pred njimi.

Če želimo svobodno, neobremenjeno zadihati v prihodnost, moramo preseči preteklost in postopno oblikovati duhovno vitalno prihodnost. Predlagam, da Maribor očistimo vse revolucionarne navlake ter ideološko zveneca poimenovanja spremenimo v vsakdanja tako, da bodo imena ulic spominjala na slovensko kulturno dediščino.

Pravkar v Državnem zboru preučujejo predlog referenduma o medijih in zakonu o RTV, pa bi hkrati lahko zajeli tudi moj predlog o preimenovanju neustrezno imenovanih ulic, trgov in imen naselij v Sloveniji (na primer: namesto Kidričevo bi imeli zopet Strnišče, in podobno).

Anton Rajšp, Maribor

Talci v Škofji Loki

Vojna je strašno zlo, je v svojem govoru dejal Niko Sedej, predstavnik ZB Škofja Loka ob obletni slovesnosti padlih talcev v mesecu februarju, o kateri je pisal Gorenjski glas.

Za Ločane in Slovence je izguba tolikih ljudi strašna nesreča. Tal-

ci so bili Ločani in drugi Gorenjci, ki jih je zločinski okupator nabral kar na cestah, v zaporih in drugod. Med žrtvami je bil tudi ugleden zdravnik dr. Kocijančič, ki je po Hipokratovi prisegi nesebično pomagal vsem pomoči potrebnim - tujcem, domačinom in partizanom. Kmalu bo zaslužen dobil ustrežno obeležje v aleji Ločanov.

Govornik Sedej je kot krivce za pobjo omenjal domače kretene, izdajalce za drobiž. Kdo so bili in za kakšne vsote, o tem že šestdeset let Ločani ne vedo ničesar. Vse do danes loški borci še niso povedali, kateri kreten, ki seveda ni bil z otoka Krete, pač pa iz domačih logov, nosi krivdo za pobjo talcev. Govoriti namreč le o posledicah, ničesar pa o vzrokih, je zamolčanje zgodovine. Na to gospo znanost se borci radi naslanjajo, a jo tudi zaobidejo, če jim tako ustreza. Večina Ločanov dobro ve, da je omenjeni kreten iz zavetja gozda, megle in noči brez potrebe, za prebivalce posledično negativno, ubil nepomembnega Hitlerjevega kaplarja. Rezultat te pustolovščine je bil - petdeset umorjenih Slovencev! Krivec atentator je bil po pripovedih sodeč revolucionar z mesarskim predznanjem. Tudi za ukazovalce atentata se ne ve. Slišati pa je tudi, da izbor talcev ni bil le naključen, bil je hkrati rezultat kupčij v zakulisju med revolucionarji in okupatorjem. Morda pa je

potekalo tako, da se je glasilo navodilo Baze 20: žrtve morajo biti! Skratka, še mnogo megle je v deželi Kranjski, razjasnitve so nujne, če hočemo enkrat za vselej dobiti realno zgodovino za mlade generacije, kot je omenil tovarš Sedej.

Zgodovinska veda je relativno eksaktna, torej dosledna, strokovna, znanstvena, nepristranska in odgovorna. Tako bo Slovincem prizaneseno seznanjati se vsako desetletje s popravljenimi interpretacijami dogodkov iz NOB, OF in revolucije. Če omenimo nesrečne Dražgoše, o katerih je izšlo več publikacij, vidimo, da se je med prvo in zadnjo izdajo močno skrčilo število padlih na strani okupatorja. Enako je z množico Nemcev in z njihovo masinerijo v dolini Selški. Med sobesedje o tem sodi še odgovornost hrabrega bataljona, pobeglega na Jelovico.

France Jenko Podhomski,
Škofja Loka

Se opozicija boji reda in discipline?

Opozicijske levičarske stranke nikakor ne morejo 'športno' preboleti volilnega poraza in skušajo novo vladu z vsemi legalnimi in nelegalnimi sredstvi blatiti in poniževati. Prav naivno zveni skrb vodje poslanske skupine Socialnih demokratov Mirana Potrča, češ da si skušajo vladajoči podrediti sodstvo (Večer

4.7.05). Mar ni čudno že to, da postane (bivši) partijski ideolog in zagovornik enostranskega režima sedaj socialni demokrat, ko pa je vsem znano, kako so prave socialne demokrate v totalitarizmu preganjali. Gotovo je namerno pozabil, kako 'neodvisno' je bilo sodstvo v enostrankarski diktaturi, ko so bili poleg sodstva tudi vsi mediji strogo nadzorovani s strani Udbe in partijske elite. Sodniki so morali soditi po njihovih navodilih, kar je seveda značilno za vse totalitarne režime. Tako je prišlo do množičnih montiranih procesov, v katerih so svoje (tudi navidezne) politične nasprotnike pogosto obsodili celo na smrt. Splošno znano je bilo, da so politične nasprotnike smatrali za hujše zločince kot kriminalce. Celo morilci so jo bolje odnesli kot pa politične žrtve, pa še pri njih je bilo pri obsodbi odločilnega pomena, če so umorili kakšnega partijca ali pa duhovnika. Pri slednjem so seveda lahko pričakovali milejšo sodbo ali pa celo pogojno kazen. Višek cinizma v prejšnjem režimu je bil, da je ustava zagotavljala svobodo govora in tiska - seveda samo takšnega, ki je partiji ustrežal, drugače so takoj sledile sankcije oziroma si uredniki sploh niso upali objaviti člankov 'drugače mislečih', ker bi takoj padli v nemilost. To zadnje se na žalost še danes dogaja v svobodni Sloveniji, saj še vedno uredniki 'starega kova' odločajo, kaj se sme in kaj ne objaviti in pri tem še vedno dajejo prednost 'preverjenim' člankom. Pravilno je ugotovil tudi zunanji minister dr. Rupel (Večer 19.7.2005), da ne pozna veliko primerov, ko bi se lastniki medijev odločili za vojno z vladu. Pravo gonjo proti novi, legalno izvoljeni vladi lahko opazimo tudi v Večerovih sobotnih prilogah, kjer poleg 'Zofijinih ljubimcev' izli-

va svoj strup tudi g. Vesna V. Godina, ki izjavlja, da se ob Dnevu državnosti nima časa veseliti, da nima biti na kaj ponosna in da bo žalostna. Med drugim tudi piše, da imamo nov totalitarni sistem - Janšenizem, ne pa demokracije. Spretno zakamuflirani totalitarni sistem - Kučanizem in Ropizem je seveda ni motil, ker je bil demokratičen. Na koncu naj omenim še skrb poslanca LDS Jožefa Školjčiča, za katerega je znano, da je do zadnjega nasprotoval osamosvojitvi Slovenije. V Večeru 25.07.2005 v članku Pro et contra se boji, da na Šubičevi v Ljubljani kmalu ne bo slišati nikogar drugega kot vladne može in še kakega Grimsa. Nadalje piše, da bo nova metla vzpostavila tako želeni 'Ordnung und Disziplin' (red in disciplino). Mar ne bi bil že skrajni čas, da bi se to v Sloveniji resnično zgodilo in upam, da bo to novi vladi tudi uspelo.

Roman Kralj, Maribor

Zver v čudežni deželi

Novinarka Simona Bandur je v Delu, 29. julija 2005, napisala kolumno z naslovom 'Zver v čudežni deželi'. Sedanjega šolskega ministra je s tem poslala kar v svet pravljic. In potem spet v resnični svet. Na prvi pogled je to šokantno, po temeljitem premisleku pa ugotavljam, da gre za neko obliko grotesknega cinizma, ki ga bom skušal pojasniti.

Na ministrstvu za šolstvo in šport si tudi v času šolskih počitnic težko privoščijo dopust. V času t. i. kislih kumaric sedanjega šolskega ministra dr. Milana Zvera napadajo tudi zaradi stvari, ki jih je, ne le podedoval, ampak mu jih pogosto tudi podtaknejo. Govoriti je možno tudi o nastavljenih pasteh. O tem pričča tudi zadnji primer, ko je minister Zver zaradi nastopa pred parlamentarnim odborom za kulturo, šolstvo in šport potreboval del arhiva o imenovanju ravnateljev v petih osnovnih šolah iz obdobja ministrovanja Slavka Gabra, a je arhiv preprosto izginil. Arhiv je bil torej začasno skrit ali celo ukraden. Nekaj dni potem, ko je Gaber iz tega dokaj čudnega dogodka naredil po-

litično afero - trdil je namreč, da je zgodba o izginulih arhivih le sredstvo, s katerim minister Zver prikriva politično ozadje neimenovanja štirih kandidatov za ravnatelje osnovnih šol - pa se je izginuli del arhiva spet našel. Poslanec Gaber je ministra Zvera celo obtožil, da prav dobro ve, da arhiv ni izginil in prav tako, da zapisano v njem ni obremenilno za prejšnjega ministra. Grozil mu je celo s kazensko ovadbo zoper 'domnevno neznanega storilca'.

Že na prvi pogled je jasno, da gre za politični konstrukt, ki s sedanjim ministrom nima nobene zveze. Kdo pa je lahko nastavljal past v obliki izginulih arhivov? Po zdravi kmečki logiki je odgovor kot na dlani: stari preverjeni kadri prejšnjega ministra, ki na ministrstvu za šolstvo in šport še vedno sestavljajo veliko večino. Kateri so ti niti ni skrivnost. V Ljubljani je to pravzaprav že javna tajnost. Zaradi interesov preiskave imen trojanskih konjev oziroma krto-
tov na MSŠ ne bom navajal

V 31. številki Demokracije je minister Zver na vprašanje o opozicijskem očitku vladi, da izvaja 'kadrovski cunami' v gospodarstvu, odgovoril: 'V slovenskem gospodarstvu je država še vedno navzoča, saj privatizacija ni bila izpeljana. Če jo bo hotela izpeljati ta vlada, jo bo morala z drugimi kadri, zagotovo pa ne s tistimi, ki sta jih nastavili LDS in ZL oz. SD, ki so politično moč zlorabljali tudi v gospodarstvu. Ne znam si predstavljati, da bi prej nastavljeni kadri lahko zastopali interese sedanje vlade v gospodarstvu ali kje drugje'.

Ta izjava odseva bistvo stvari. Možna pa bi jo bilo razširiti v nekoliko modificirani obliki tudi na področje šolstva. Recimo takole: Slovensko šolstvo je glede na moderne vzgojno - izobraževalne elemente večinoma še vedno v premodernem stanju. Potrebno bi bilo temeljite reforme. Če jo bo to ministrstvo hotelo izpeljati, jo bo moralo z drugimi kadri, zagotovo pa ne s tistimi, ki sta jih nastavili LDS in ZL oziroma SD, ker so bili nestrokovni in so politično moč zlorabljali tudi v šolstvu. Ne znam si predstavljati, da bi prej nastavljeni

Tofovo klovnovstvo

Da je Tone Fornezzi-Tof dolgoletni zaščiteni klov, ve vsak Slovenec. Zaradi tega si tudi dovoli mnogo več kot drugi novinarji, saj je menda tudi neke vrste novinar. Pravzaprav pa je le navaden klamfač, in ker je na pravi liniji, mora njegove neokusne "štose" prenašati vsa Slovenija. To, kar si je dovolil pretekle dni pred NLB, ni le šala, je lahko tudi zelo nevarna zadeva. Danes, ko vsepovsod po svetu nastavljajo bombe in eksploziv, je to, kar je naredil, ne le norčevanje iz policije in sedanje oblasti, temveč meji na kriminal. Bosta policija in tožilstvo ukrepali? Lahko se zgodi, da se bo našel še kakšen večji norec in podstavil pravo razstrelivo. Otroci, posebno fantje, ki tako radi brcajo, bodo upravičeno mislili, da je to spet kakšen Tofov štos, in bo kdo brcnil v "škatlo". Ni potrebne preveč fantazije, da si predstavljamo, kakšne bi bile posledice. Vsak dan vidimo vsepovsod razmesarjena trupla in težko ranjene, med katerimi bodo mnogi ostali invalidi za vedno. Po drugem, sicer spodletelim napadu v Londonu, je policija ustrelila fanta, Brazilca, ki se ni ustavil na njen poziv. Izkazalo se je, da ni imel nič opraviti z napadi, bil je samo mimoidoči in povrh vsega še tujec. Britanska vlada in policija sta se opravičili, dejstvo pa ostane, da je umrl nedolžen človek. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so prav tako vse žrtve terorističnih napadov nedolžne, razen samomorilskih organizatorjev seveda, ki to naredijo prostovoljno z glavnim namenom destabilizirati demokracijo. Al Kaida je začela teroristično vojno 11. septembra 2001 z napadom na Svetovni trgovinski center v New Yorku. Od takrat dalje pa brez prestanka - le toliko je presledka, kolikor potrebujejo časa za organiziranje novih napadov. Teroristi demokracijam nastavljajo past, razglašajoč, da se maščujejo za vojno v Iraku. Vsi številni morilski napadi teroristov pa dokazujejo, da napadajo pač tam, kjer mislijo, da bo več žrtev, to pa so tudi islamske države. Noben napad ni opravičljiv. Pisati in govoriti, da so cilji napadov ZDA, Britanija, Španija, je prirediti teroristom, njihovim ciljem in propagandi. Ta terorizem je globalen, tarče niso samo nekatere države, temveč skupnost določenih držav. Namen teroristov je oslabil in uničiti demokratične vrednote, kulturo svobode in strpnosti, ki jih uveljavlja vplivna skupnost teh držav. Nekateri poročevalci, tudi slovenski, posebno tisti, ki jih voditelji informativnih TV-oddaj predstavijo kot "strokovnjake", pogosto opravičujejo dejanja teroristov. Tako se je zgodilo tudi ob london-skem napadu, ko je bil v studio povabljen Aleš Gaube, ki je z že znano razlago poskušal opravičevati teroriste. V enakem duhu je tudi njegov članek v Dnevniku, 25. julija. Vsaka država, ki uveljavlja demokracijo, ne glede na to, ali je ali ni vpletena v Iraku, je potencialna tarča teroristov. London ni bil izbran zato, ker je prestolnica Velike Britanije, temveč zato, ker je bil tam zbor G 8, ki je najrevnejšim odpisal dolgove. Samo to dejstvo pa bi lahko zmanjšalo "doktrino" teroristov, katere glavni cilj je sejati strah in uničenje vsega, kar se ne podreja njihovim morilskim pohodom. Islam jim je samo dobrodošel izgovor, saj prav tako kot druge vere, prepoveduje umor in samomor. Bo svetovna civilizacija prepustila teren teroristom?

Marija Vodišek

kadri lahko zastopali interese sedanje vlade in ministrstva za šolstvo in šport v vzgoji in izobraževanju. To moje razmišljanje seveda ni poziv h 'kadrovskemu cunamiju' v šolstvu kar vsepolek. Sem pa odločen nasprotnik opozicijske teze, da nova oblast nima ustreznih oziroma

dovolj strokovno usposobljenih kadrov. Ima jih dovolj. Tudi na področju šolstva in športa. Samo prilžnost morajo dobiti in pa zaupanje resornega ministra, da bo tvegala z njimi prevzem pomembnejših resorjev na MSŠ in organih v sestavi. Janez Globočnik, Radovljica

Ujetega tiča tožba

Namestnik direktorja Uprave kriminalistične policije Marjan Erhatič je v zadnjem času javnost razburil z javnim pismom, v katerem je svojo odgovornost za nadzor kriminalistov nad delom novinarke POP TV zvrnil na parlamentarno komisijo za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb, hkrati pa je zapisal, da je javno objavo kazenske ovadbe zoper Mitjo Ribičiča od kriminalistične policije zahteval notranji minister Drago Mate. Ker Erhatič za te trditve nima dokazov, ne bi bilo nobeno presenečenje, če bi se njegove navedbe na koncu izkazale za lažne. Prvič zato, ker se zdi, da se skuša s pismom Mateju maščevati za interni nadzor, ki ga je slednji uvedel nad delom njegove službe, potem ko je na dan prišla afera Seme, drugič pa zato, ker ne bi bilo prvič, da bi Erhatič izjavil nekaj neresničnega. V primeru Petek je Erhatič namreč zatrjeval, da naj bi bili na kriminalistični policiji Petku ponudili testiranje s poligrafom, vendar naj bi ga slednji zavrnil. Kmalu zatem je Petek Erhatičeve besede javno razkrinkal kot laž, Erhatič pa je nenadoma začel govoriti o komunikacijski pomoti.

Kosova branilka

Nedavna razsodba, s katero je Višje sodišče v Ljubljani potrdilo sodbo ljubljanskega okrajnega sodišča, da si je uslužbenec ministrstva za notranje zadeve Drago Kos leta 1999 nezakonito pridobil izpiske klicev z mobilnega telefona novinarja Tomaža Ranca, postavlja v precej čudno luč predvsem delo nekdanje generalne državne tožilke in današnje članice eldesove vlade v senci Zdenke Cerar. Cerarjeva je namreč kmalu zatem, ko je postala generalna državna tožilka, ovadbo, ki jo je v isti zadevi zoper Kosa napisala voditeljica tožilske skupine za posebne zadeve Barbara Brezigar, Brezigarjevi odvzela in jo dodelila takratnemu vodji ljubljanskega tožilstva Gorazdu Fišerju, ta pa jo je zavrnil, zato zadeva ni nikoli prišla na sodišče. Nedavna sodba višjega sodišča potrjuje, da je Brezigarjeva ravnala prav, hkrati pa nehoti potrjuje trditve tistih, ki pravijo, da je Cerarjeva pri svojem delu večinoma zasledovala politične interese takratne vlade.

V rokah pravice

Minuli torek se je razpletla zgodba o najbolj razvpitem beguncu v zgodovini samostojne Slovenije. Na brniško letališče je namreč iz ZDA prispel Davorin Sadar, ki se je več let uspešno izmikal sojenju zaradi goljufije. Sadarjev prihod je iz varnostnih vzrokov spremljal dosleden molk policije in pravosodnega ministrstva. Sadar se je v začetku devetdesetih prebil kot direktor Poslovnega sistema Dadas, ki je leta 1996 po propadu štirih vzajemnih skladov okoli 3500 vlagateljem prinesel večmilijardno izgubo. Sadar je bil osumljen zlorabe položaja ter goljufij pri trgovanju z vrednostnimi papirji. Sredi sojenja na mariborskem sodišču leta 2000 je Sadar pobegnil v tujino skupaj z ženo in otrokoma, zoper njega pa je bila razpisana mednarodna tiralica. Leta 2001 se je žena Danila z otrokoma vrnila v Slovenijo in bila obsojena na dve leti pripora. Sadarja so ameriške oblasti prijele tik ob mehiški meji zaradi poteklega vizuma. Na prošnjo slovenskih oblasti so ZDA Sadarja izgnale, sojenje v zadevi Dadas pa naj bi se zdaj ponovno pričelo.

Humar ujet v steni

Tomažu Humarju tudi v drugo ni uspelo preplezati najvišje (Rupalske) stene na svetu! Največji podvig v zgodovini osvajanja Himalaje se je izjalovil in se je prevesil v mednarodno dramo reševanja alpinista.

Zloglasna Ubijalska gora oziroma Nanga Parbat (8.125 m) se je kot pobesneta velikanka z vso silo zoperstavila neverjetni Humarjevi vztrajnosti. »Lahko rečem, da sva se ob prvem poskusu z goro zaljubila. Najbolj kritičen del vzpona bo na 7.200 m, kjer je v zgodovini izgubilo življenje največ plezalcev«, je vzhičeno pripovedoval pred vzponom. Ubijalski gori pa ni bilo nič mar za Tomaževo flirtanje. Najprej mu je najbrž želela dopovedati »Nikar ne poizkušaj, ostani raje doma!«, potem pa je nadenj priklcala najtežje možne razmere: sneg, veter, megla; sprožala je plazove; rjovela z vseh strani. Nenadoma se je na višini 6400 m znašel v nepreločnem labirintu previsnih serakov in napihanih sneženih gob, ki zaradi prhkega snega ne zdržijo teže človeka. »Trikrat sem poizkušal najti izhod in trikrat zdrsnil. Poleg tega je name letelo vsemogoče!« Nekoliko se je spustil, na višino 5900 m, z upanjem na vse najboljše. Tedaj pa se je pričela kalvarija. Tomaž Humar NI postal njen ljubimec, pač pa njen ujetnik, ki je že šesti dan ves premražen, premočen in sestradan ujet v njenih najkriticnejših nedrjih. Medtem pa so se pri tleh strnile mednarodne glave pod parolo: »Kako rešiti Tomaža Humarja?« Akcija je stekla, stvari so se obrnile na bolje. Pakistanske oblasti so namreč dale dovoljenje za vzporedno akcijo s švicarskimi reševalci – vajenimi težkih sten. Reševalni helikopterji so že vzleteli, Tomaž pa ostaja ujet...

**RADIO
ZELENI VAL**

93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

**PRVA^{NA}
PRVO**

090 93 61 92

CENA KLICA JE 94,50 SIT Z DDV

**Prestavite program Prve Tv na prvi
kanal vašega TV-ja.**

**Pokličite 090-93-61-92 in z malo sreče
vas bomo bogato nagradili**

UMTS internet: hitrost do 384 kb/s.

S podatkovno kartico UMTS enostavno in poceni do interneta in e-pošte.

Informacije na brezplačnih številkah:
naročniki Mobitel GSM/UMTS: 031/041/051 700 700,
Mobiuporabniki: 031/041/051 121, ostali: 080 70 70.
www.mobitel.si

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

